ÖNKORMÁNYZATOK KLÍMAADAPTÁCIÓS LEHETŐSÉGEI HELYI ÉS REGIONÁLIS SZINTEN

rendezvénysorozat

VISEGRÁD, 2023. június 1.

Az önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Kovács Lajos, elnök – Klímabarát Települések Szövetsége

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Kovács Lajos
elnök

Klímabarát Települések Szövetsége

2023. június 1.
LIFE LOGOS ROADSHOW

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

A településeket érintő kihívások

- Elsődleges hatások: hőmérséklet, csapadékeloszlás megváltozása
- Másodlagos: az előzőekből fakadó problémák pl. (aszály, villámárvíz stb.)
- Harmadlagos: az ezek következményeként megjelenő természeti, társadalmi, és gazdasági jelenségek pl. terméskiesés

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség tanulmányai alapján a térségünket legfőképpen érintő problémák

- Belvíz
- Aszály
- Villámárvíz (akár 1 éven belül mindegyik előfordulhat)

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Magyarországi településeket érintő konkrét veszélyek

- Árvíz (jellemzően Duna alsó és a Tisza felső szakaszán fekvő települések veszélyeztetettek)
- Belvíz (pl. Kisalföld veszélyeztetett)
- Elsivatagosodás (pl. Duna-Tisza közi települések)
- Erdőtűz (Somogy, Nógrád vármegye veszélyeztetett)
- Városi hősziget hatás (főleg nagyvárosi, sűrűn lakott területek)
- Élőhely károsodás (Északi-középhegység települései jellemzően)
- Terménymennyiség csökkenés (pl. Tiszántúl és Duna-Tisza közi települések)
- Erdős területek visszaszorulás (főleg Északi-középhegység települései)

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Miért fontosak a városok

- Térbeli koncentráció
- Nagy mennyiségű, jó minőségű humánerőforrás jelenléte
- Csere intézményei (piacok)
- Specializáció (technológia)
- Innováció, tőke, jövedelem
- Népességkoncentráció – nem csak munkaerő, fogyasztók is
- Városi szerepkörök - adminisztratív/igazgatási és kormányzati, ipari, kereskedelmi, kulturális, idegenforgalmi, közlekedési

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Városok kihívásai

- Eltérő nehézségek – a városhierarchia mentén a városoknak különböző nehézségekkel kell megküzdeniük
- Globalizáció fokozódó hatásai
- Kiszervezés, back office, agyelszívás
- Bevándorlási hullám: kihívás és lehetőség
- Klímaváltozás gyorsulása
- Városok terjeszkedése, túlnépesedés – növeli a városok környezeti nyomását
- Humán tőke gyengülése a peremterületeken

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Városok fenntarthatósági kihívásai

- A természeti erőforrások 75%-át városi területeken használják fel
- A globális energiafelhasználás több, mint 2/3-a városokhoz kötődik
- A városi területek a (száraz)föld felszínének csak 5%-át fedik, azonban az emberiség több mint fele városban él
- A társadalmi, környezeti kihívásokat is koncentrálják (szilárdhulladék, zajszennyezés, fényszennyezés, levegőszennyezés).
- Számukban és méretükben további növekedés várható egészen 2050-ig
- Minél városiasabb egy település, annál jobban elszakad a hely energiák felhasználásától.

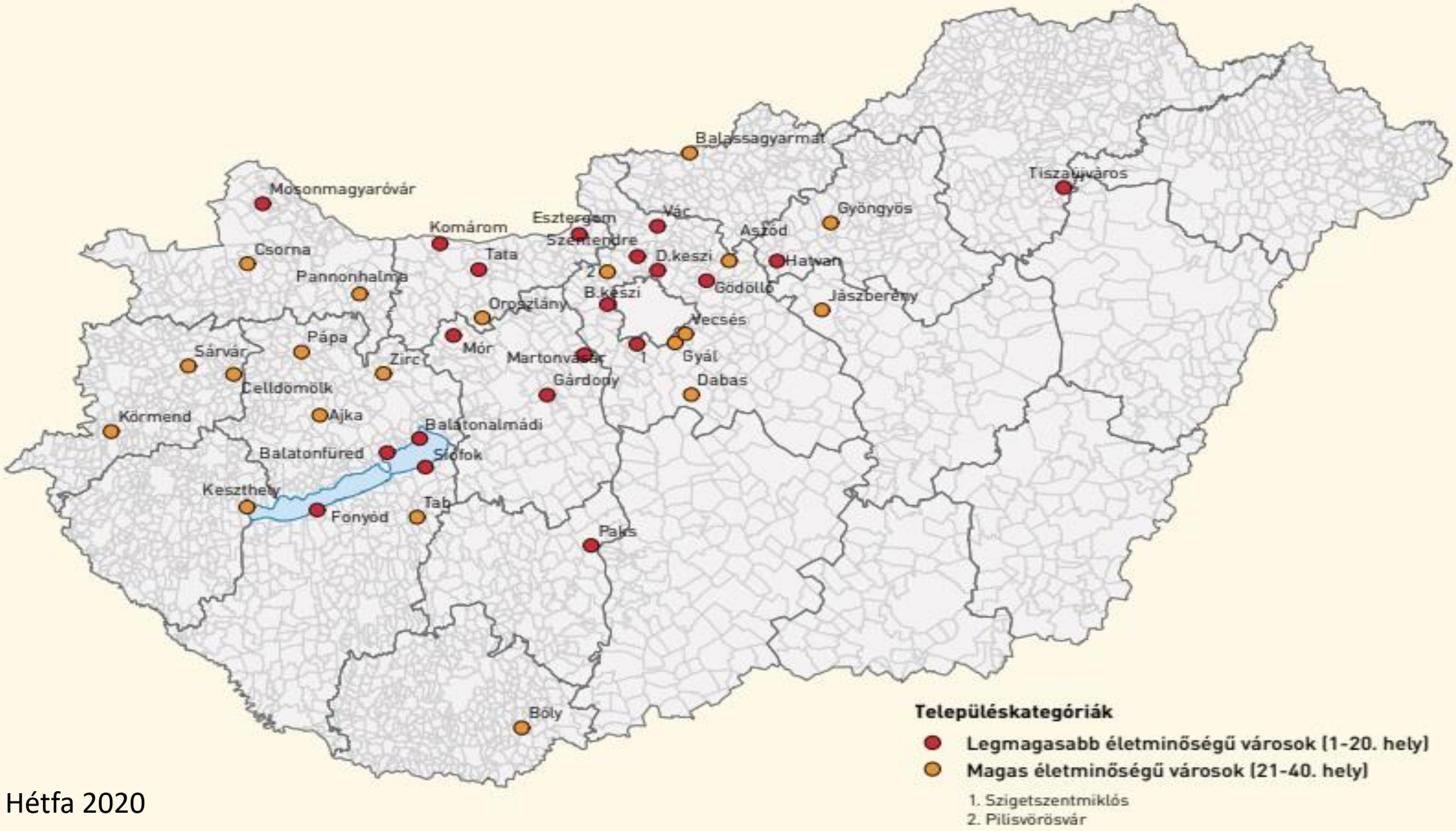
Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Városok kihívásai az európai trendek alapján

- Az energetikai kihívások előtérbe kerülnek, fenntarthatatlanság
- Biodiverzitás-csökkenés, a természeti területek, tájak és kulturális örökség sebezhetősége
- Területenként eltérő demográfiai és társadalmi kihívások, sérülékeny csoportok szegregációja;
- Térszerkezeti kihívások – rendelkezésre álló hely hiánya, túlzsúfoltság – környezet leromlása
- Elavult infrastruktúra – házállomány, lakásállomány elöregedése, új igényekre való alkalmatlansága;
- A nem megfelelő közlekedési hálózat jelentősen hátráltathatja a fejlődést
- Társadalmi átalakulás – szuburbanizáció, szegregáció
- Növekvő átlagos életszínvonal, emelkedő igények, középosztály kiterjedése és relatív anyagi gyengesége.
- Regionális különbségek növekedése

A legmagasabb és magas életminőségű járásszékhelyek a Városi Életminőségi Index alapján, 2018

Forrás: Hétfa 2020

Komoly életminőségi kihívásokkal küzdő járásszékhelyek a Városi Életminőségi Index alapján, 2018

Forrás: Hétfa 2020

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Mit tudnak tenni és mit tesznek a települések (néhár

- Stratégiák kidolgozása
  - SECAP/SEAP
  - Klímastratégia
  - Hőségriadó terv
- Várostervezés
  - Energiahatékonyság és fenntartható városfejlesztés
  - Zöldterületek megőrzése és bővítése
- Szemléletformálás
- Együttműködés a helyi civil szervezetekkel, vállalatokkal és kutatóintézetekkel

Hazai klímaadaptációs és mitigációs jógyakorlatok tagtelepüléseink példáján

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Komplex szürkevíz-hasznosítás a Dorottya Udvarban

Helyszín

- Budapest, XI. kerület

Megvalósulás időpontja

- 2002

Előnyök	Hátrányok/nehézségek
• Intenzív és extenzív zöldfelületek, vízfelületek • Szürkevíz-rendszer • Hulladékhasznosítás • Tőkeerős vállalkozások vonzása	• Szürkevizes rendszerek kiépítésének költségessége

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

BeePathNet – Enriching the Urban Jungle with Bees / Méhbarát Kerület Program – Gazdagítsuk Méhekkel a Várost!

Helyszín

- Budapest, XII. kerület

Megvalósulás időpontja

- 2018 - 2021

Előnyök	Hátrányok/nehézségek
• Városi biodiverzitás elősegítése • Széleskörű szemléletformálás	• Méhlegelők esztétikai problémái • Kezdetben jelentős rovarokkal kapcsolatos negatív társadalmi attitűd

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Geotermikus fűtés a Fővárosi Állatkertben

Helyszín

- Budapest, XIV. kerület

Megvalósulás időpontja

- 2011 - 2012

Előnyök	Hátrányok/nehézségek
• kedvező természeti adottságok a geotermikus energiaforrás felhasználása területén • tiszta, környezetbarát energiaforrás, megfizethető technológiák • egész évben egyenletesen biztosítható energiaellátás	• Költséges kiépítés • Magyarországon a még kiaknázatlan geotermikus energia felhasználásával kapcsolatban kevés közvetlen tapasztalat áll rendelkezésre

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Fővárosi Hulladékhasznosító Mű

Helyszín

- Budapest, XV. kerület

Megvalósulás időpontja

- 2002 - 2005

Előnyök	Hátrányok/nehézségek
• a kitermelés nem technológiaintenzív, könnyen megvalósítható • nagy energiamennyiség hő és villamosenergia nyerhető ki relatíve alacsony költségekkel	• továbbra is meglévő szennyezőanyag kibocsátás • a hulladékpiramis alacsony fokát képezi a hulladékhasznosítás

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Elektromos autóbuszok beszerzése Pakson

Helyszín

- Paks

Megvalósulás időpontja

- 2019 - 2021

Előnyök	Hátrányok/nehézségek
• zéró lokális emisszió • magas napi futásteljesítmény 1 töltéssel • környezetbarát közlekedési eszköz előtérbe helyezése • Európa szerte használható adatok	• magas beszerzési költségek • társadalom szkeptikus • költséges egyéb infrastruktúra kiépítse pl. töltők

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Biomassza tüzelés a tatabányai erőműben

Helyszín

- Tatabánya

Megvalósulás időpontja

- 2012 - 2017

Előnyök	Hátrányok/nehézségek
• Távfűtés energetikai függetlenségének erősítése • Csökken az üvegház hatású gázok kibocsátása • Költséghatékonyság • A biokazánok üzembe helyezése további munkahelyeket teremtett	• A biomasszához szükséges alapanyag szállítása gyakran környezetterhelő • Forrásigényes fejlesztés

Az Önkormányzatok klímabiztonsági kihívásai

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

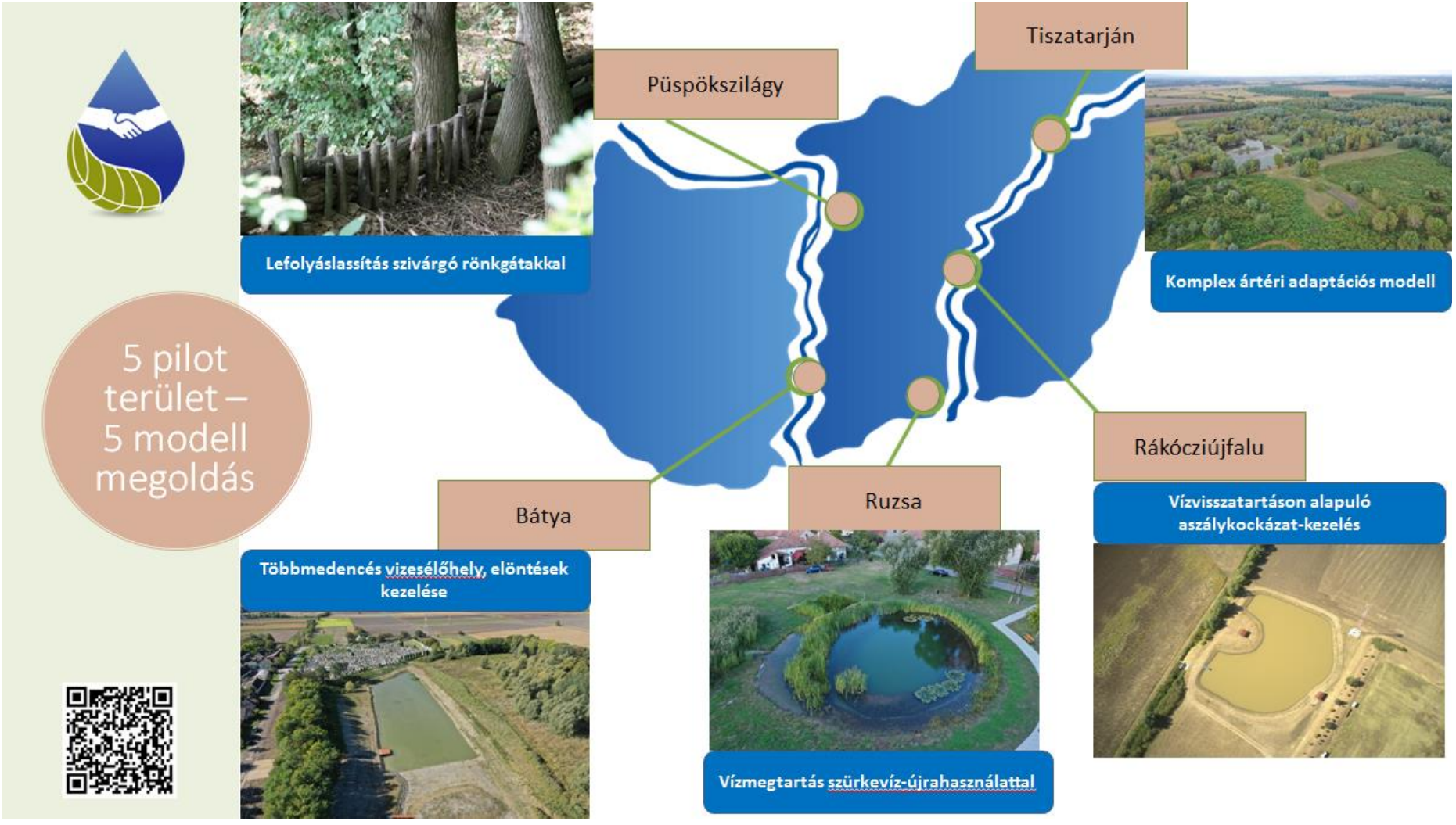
Alkalmazkodási lehetőségek települési és regionális szinten

Együttműködésben a klímatudatos vízgyűjtő-gazdálkodásért című LIFE LOGOS 4 WATERS projekt bemutatása

Dr. Szatzker Petra, szakmai vezető – Belügyminisztérium

A kezdetek – LIFE-MICACC projekt

- Önkormányzatok ellenálló képességének javítása
- Vízmegtartó szemlélet elterjesztése
- Helyi kapacitásfejlesztés
- Tudásmegosztás
- Innovatív és felhasználóbarát eszközök fejlesztése
  - E-learning: https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/felmeres/goto.php?target=root_1&client_id=ilias
  - Társasjáték: https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/hu/dokumentumok
  - Mobil applikáció
- Önkormányzati hálózat fejlesztés

https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu

A LIFE LOGOS 4 WATERS projekt

Időtartam:

2021. október 1. – 2025. szeptember 30.

Költségvetés:

3 764 915 Euro (kb. 1.3 mrd Ft)

EU támogatás: 55% (kb. 725 millió Ft)

Hazai társfinanszírozás: 45% (kb. 593 millió Ft)

Megvalósítók:

8 projekt partner

+ 12 vízgyűjtő önkormányzat és 13 szakmai együttműködő szervezet

Partnerség

Projekt kedvezményezettek

Együttműködő partnerek

Kormányzati szervek

- Belügyminisztérium
- Országos Vízügyi Főigazgatóság
- Alsó-Duna-völgyi és Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóságok (2)
- Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
- Agrárminisztérium (3 szakterület)
- Pest Megyei és Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal (2)

Országos szintű szereplők

- Nemzeti közszolgálati Egyetem
- Magyar Mérnöki Kamara
- Nyugat-Balkáni Zöld Központ (Nemzeti Alkalmazkodási Központ)
- Duna Múzeum
- Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
- Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége
- Magyar Tájépítészek Szövetsége

Helyi szintű szereplők

- Bátya Község Önkormányzata
- Püspökszilágy Község Önkormányzata
- Vízgyűjtő Önkormányzatok (8+4)

Szakmai civil szervezetek

- WWF Magyarország Alapítvány
- Klímabarát Települések Szövetsége

Projekt célok, célcsoportok

Átfogó cél: A helyi önkormányzatok éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási és koordinációs képességeinek megerősítése és a természetes vízmegtartó megoldások népszerűsítése Magyarország vízvesztő pozíciójának mérséklése érdekében.

Célcsoportok:

- önkormányzati döntéshozók és szakértők
- érintett szakterületek képviselői
- vízgyűjtő területen érdekeltek
- teljes lakosság

Miért az önkormányzatok?

„Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan.” - Jane Goodall

Klimatikus hatások ismerete, közvetlen tapasztalat a településen

Helyi érintettek ismerete

Település adottságainak, potenciális erőforrásainak ismerete

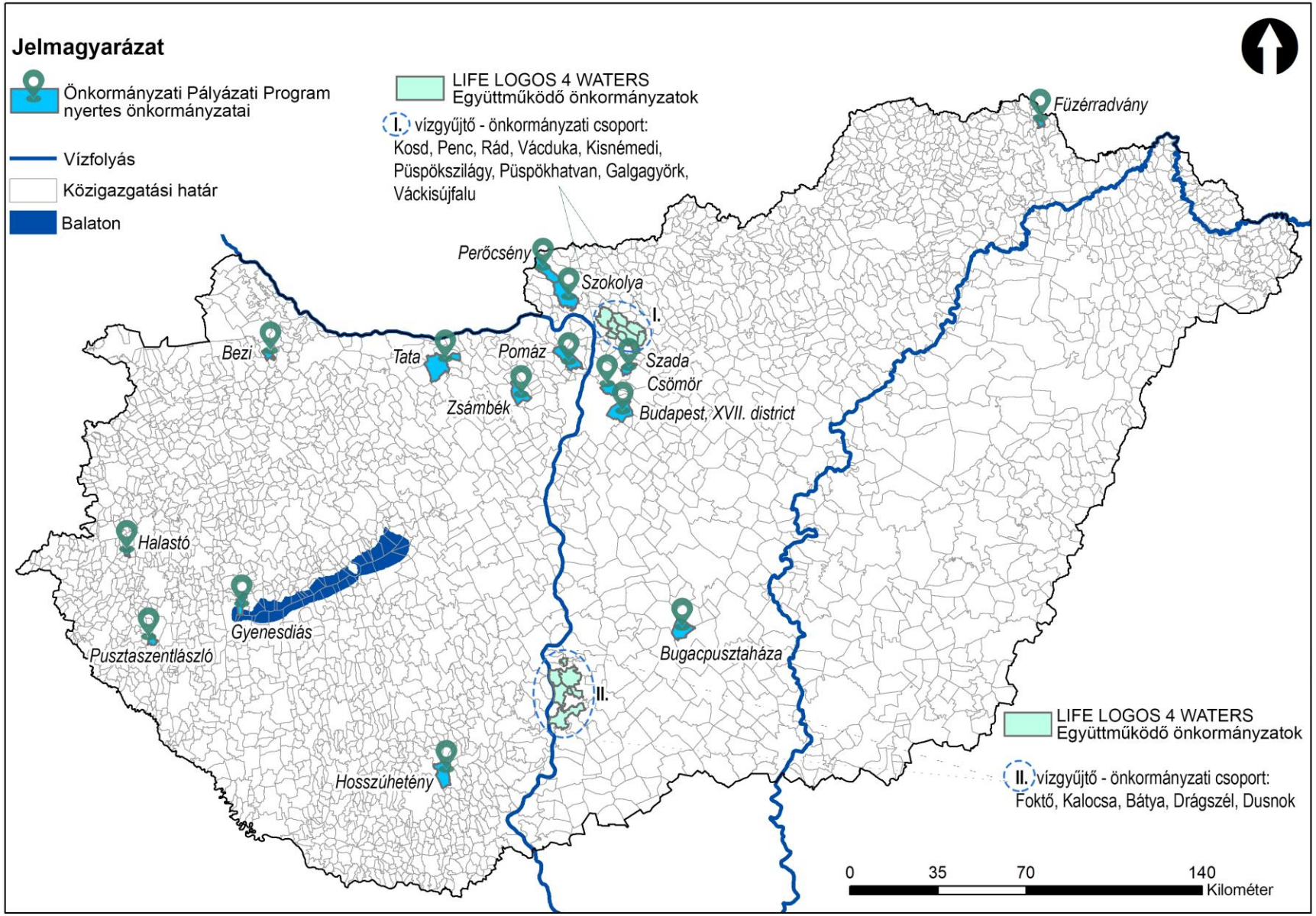

Helyi stratégiaalkotás, tervezés

Az önkormányzatok kulcsszereplői lehetnek a helyi alkalmazkodásnak.

Projekt helyszínek

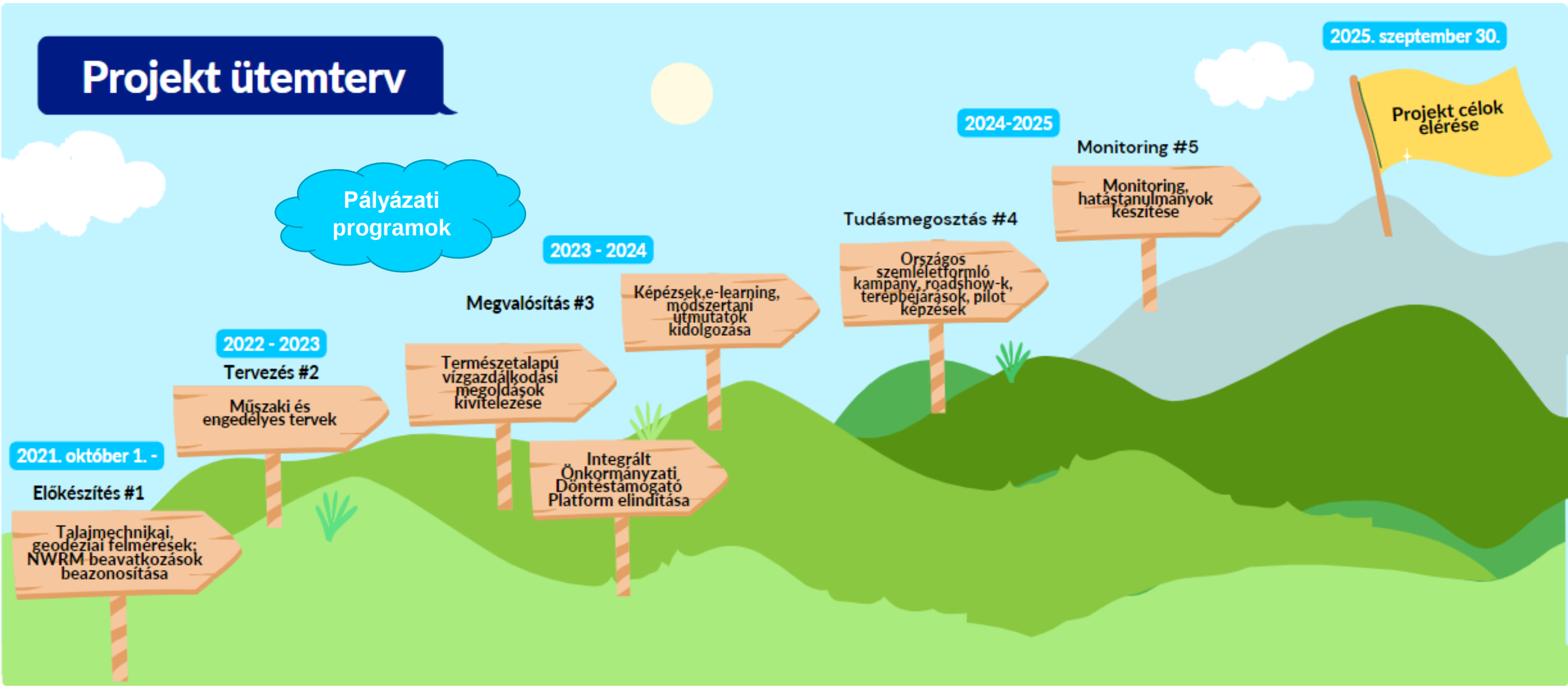
- Két demonstrációs vízgyűjtő-terület (14 település)
- Önkormányzati Pályázati Program nyertes önkormányzatai (15 település)
- Vízgyűjtő Pályázati Program nyertes önkormányzatai (folyamatban)

LOGOS 4 WATERS

- ✓26 akció
- ✓73 alakció
- ✓ 91 mérföldkő
- ✓87 eredménytermék

Projekt ütemterv

Várt hatások és eredmények

Kulcsfontosságú szakértők és döntéshozók ismereteinek bővülése

- E-learning tananyag önkormányzati szakértők számára
- Integrált Önkormányzati Döntéstámogató Platform
- Módszertani útmutatók és segédletek
- Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv mesterterve és végrehajtási módszertana
- Országos szemléletformáló és disszeminációs tevékenység (infografikák, videók, klímaworkshopok, roadshow-k)

Alkalmazkodó-képesség és éghajlati ellenálló képesség fejlesztése

- Több mint 20 új természetes vízmegtartó megoldás
- Helyi tudásközpontok létrehozása
- Virtuális séta a két vízgyűjtő területen
- 100 jó gyakorlat online adatbázis
- SECAP a két vízgyűjtő területre

Jobb klímakormányzás helyi és regionális szinten

- Részvételi döntéshozatali modell alkalmazása és tesztelése önkormányzati koordinációval
- Önkormányzati Pályázati Program – NWRM módszerek átültetése 15 önkormányzatnál
- Vízgyűjtő Pályázati Program – 5 szakmai koncepció
- helyi döntéshozók és lakosság szemléletformálása
- Javaslatcsomag a Kormány részére

Köszönöm a figyelmet!

dr. Szatzker Petra, LIFE LOGOS 4 WATERS szakmai vezető
Belügyminisztérium Önkormányzati Koordinációs Iroda

http://lifelogos4waters.bm.hu/

life@bm.gov.hu
petra.szatzker@bm.gov.hu

Aszály, csökkenő talajvízszint

Mit tehetnek az önkormányzatok? A bátyai mintavízgyűjtőn megvalósuló megoldások bemutatása

Markó Fruzsina, vízgyűjtő koordinátor –
Bátya Község Önkormányzata

Bátya Község Önkormányzata

Vizes problémák és megoldások

Síkvidéki problémák: aszály, légköri aszály - a hirtelen lezúduló csapadék vagy elfolyik, vagy rossz helyen gyűlik össze

Kedvező adottságok: meglévő kubikgödrök és holtmedrek, meglévő csatornahálózat

Megoldás e kettőből: az érkező csapadékot átmenteni a száraz időszakra, a csatornában érkező vizet lehetőség szerint visszatartani.

Konkrétan:

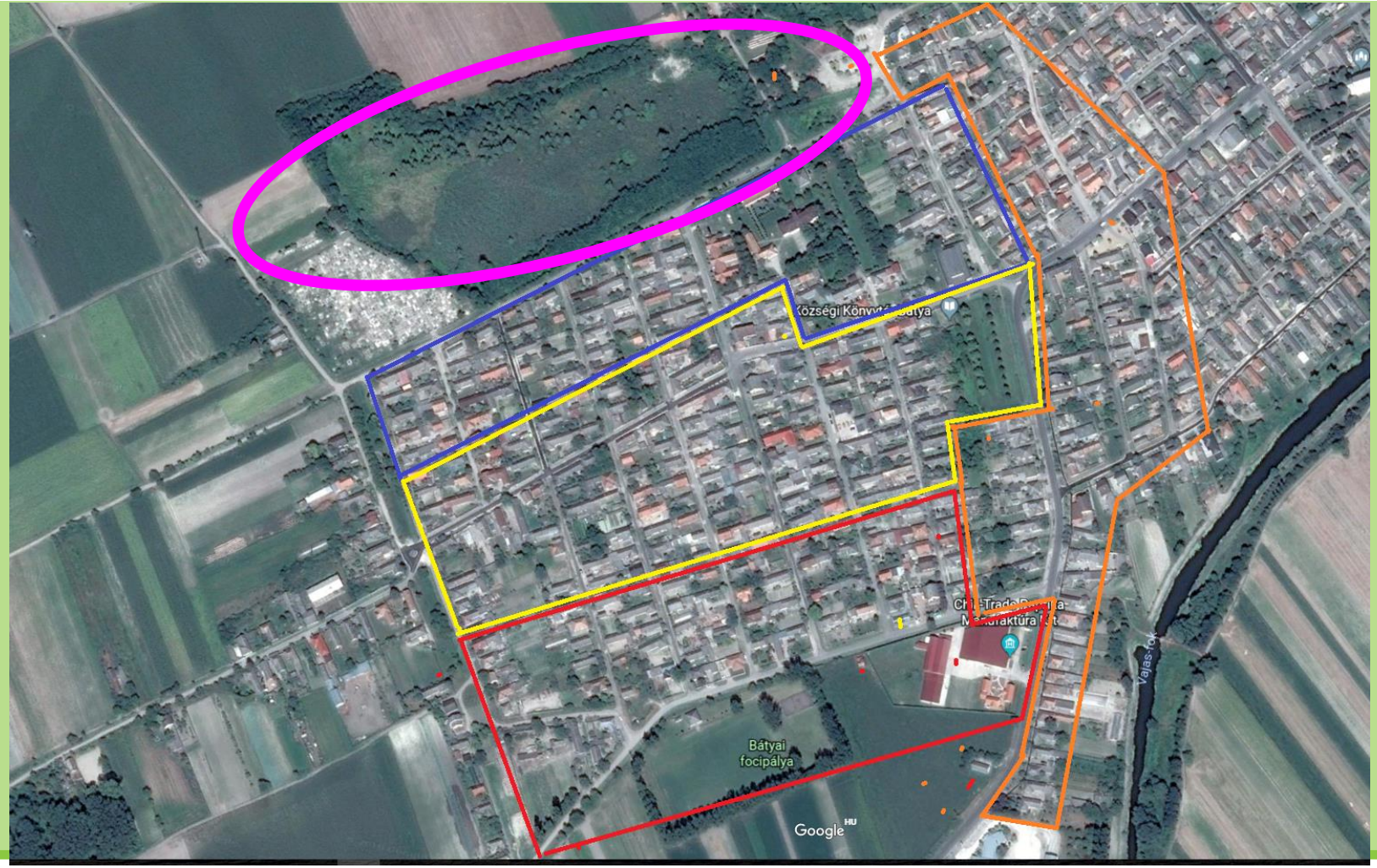
- Természetes mélyületekbe, egykori medrekbe vízkormányzás
- A talaj vízkészleteinek a feltöltése (a medreken keresztül)
- Növényzet telepítésével a mikroklimatikus viszonyok javítása

Bátya Község Önkormányzata

Bátya és környéke miért jó modell?

- Legnagyobb hőmérsékleti és vízháztartási szélsőségek a térségben
- Rendelkezésre álló alvó lehetőségek (holtmedrek, vízpótlási lehetőségek)
- Már megvalósult projekt, mely mintául szolgál: MICACC
- A széleskörű együttműködést szolgáló kapcsolatrendszer, tudásátadás, tapasztalatcsere

TOP projektek csapadékvízre: LIFE MICACC

Ilyen lett a LIFE MICACC projekthelyszín

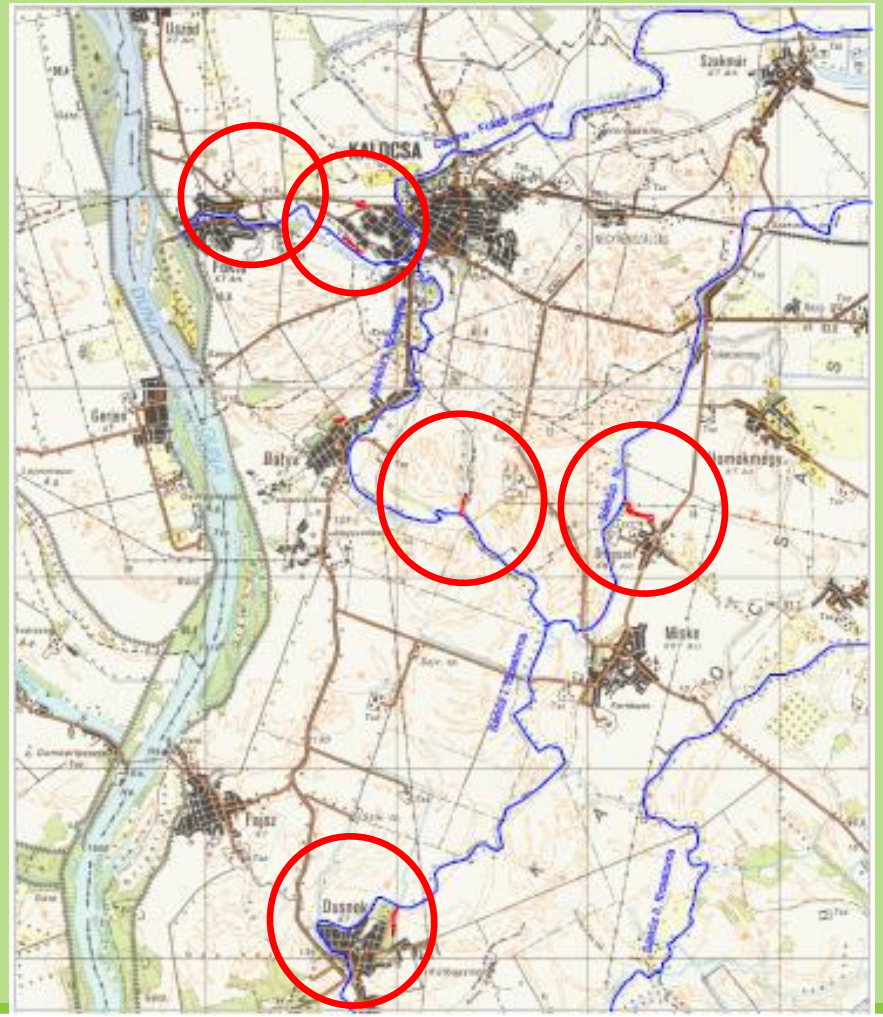

Ilyen volt…

Bátya Község Önkormányzata

LIFE LOGOS 4 WATERS

A vízgyűjtőn tervezett beavatkozások, tevékenységek:
a Vajas-fok
(Sárköz-I. csatorna)
vízgyűjtője
(terepi megvalósulás)

5 településen a helyi adottságokra épülő NWRM megoldások rekreációs területek kialakításával

Bátya Község Önkormányzata

BÁTYA – természetközeli holtág

Helyi vizesélőhely fejlesztés vízpótlással és szabályozhatóság kialakítással

Bátya Község Önkormányzata

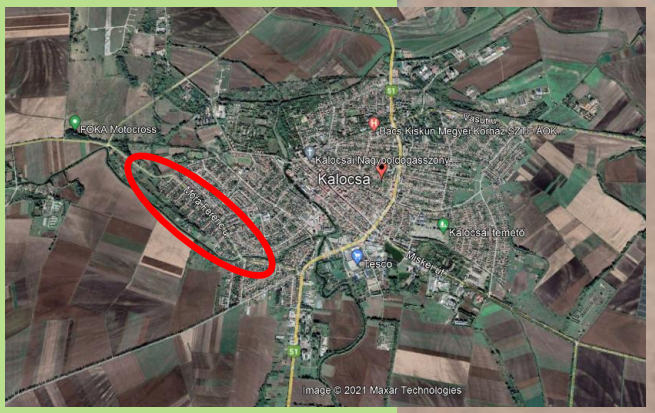

FOKTŐ – agyaggödör

- csapadékvíz befogadó kialakítása
- párologtatás növelése a klímahatások mérséklése érdekében
- talajvízszint növelése

Bátya Község Önkormányzata

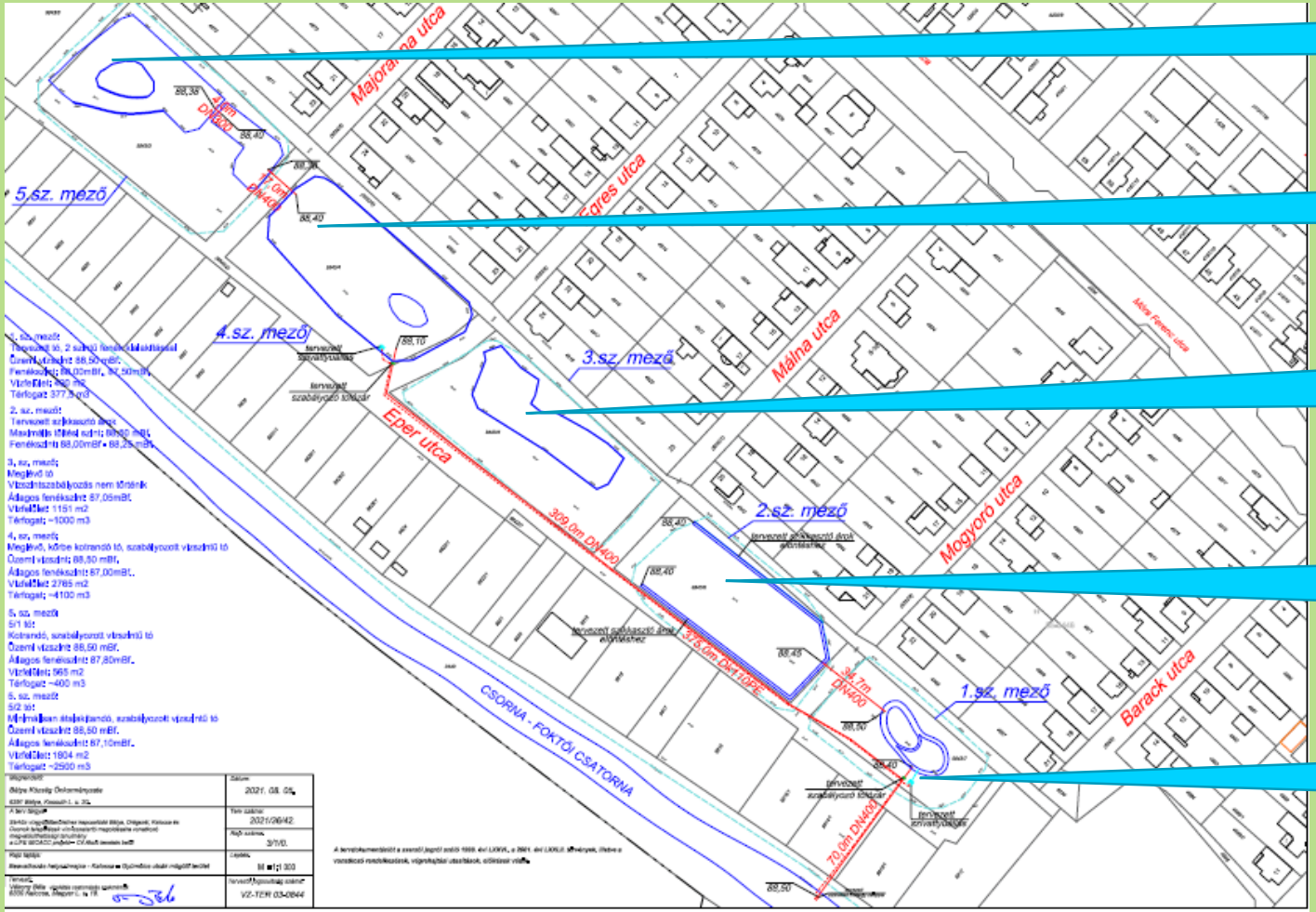

KALOCSA – városi környezetben

Öt egységből álló rendszer – szabályozható vízszint kialakítása

Bátya Község Önkormányzata

Tómeder bővítés és közösségi rekreációs terület kialakítása

Tómeder bővítés, élőhelyrehabilitáció

Tómeder bővítés, csapadékbefogadó és ártéri gyümölcsös vagy erdő modellezése

Erdő szerkezetátalakítás és szikkasztóárok kialakítás

Tómeder kialakítás és természetközeli játékelemek kihelyezése

Bátya Község Önkormányzata

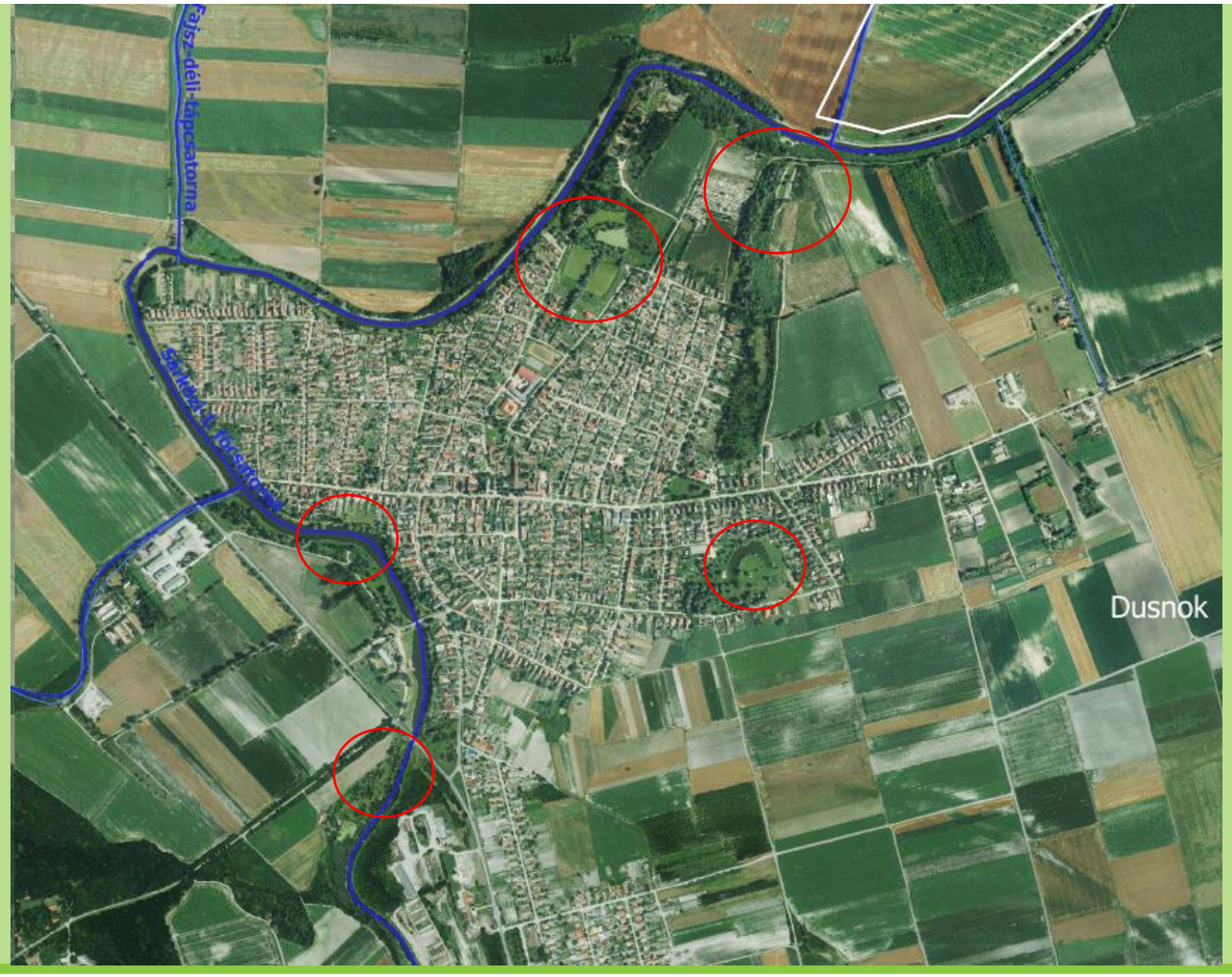

DRÁGSZÉL –
kiaknázatlan holtmeder

Mélyfekvésű területen vizesélőhely kialakítása a Sárköz-III. csatorna mentén vízvisszatartással

Bátya Község Önkormányzata

DUSNOK – jógyakorlatok bemutatása

Öt helyszínből álló tanösvény kialakítása, meglévő rendszerek bemutatása

Köszönöm a figyelmet!

Markó Fruzsina

Vízgyűjtő koordinátor

Bátya Község Önkormányzata

www.batya.hu

https://lifelogos4waters.bm.hu

☎: +36-78/468-026 +36-70/204-4690

✉: batya@batya.hu frezse@gmail.com

Villámárvizek hatékony kezelési lehetőségei

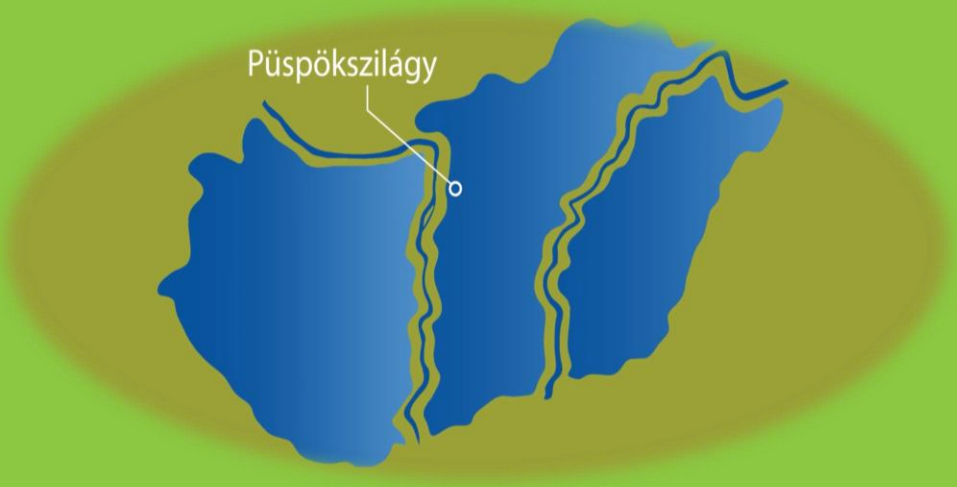
A püspökszilágyi mintavízgyűjtőn megvalósuló megoldások bemutatása

Tordai Sándor, polgármester – Püspökszilágy Község Önkormányzata

Püspökszilágy vízgyűjtője

Kisléptékű természetes vízmegtartó megoldások

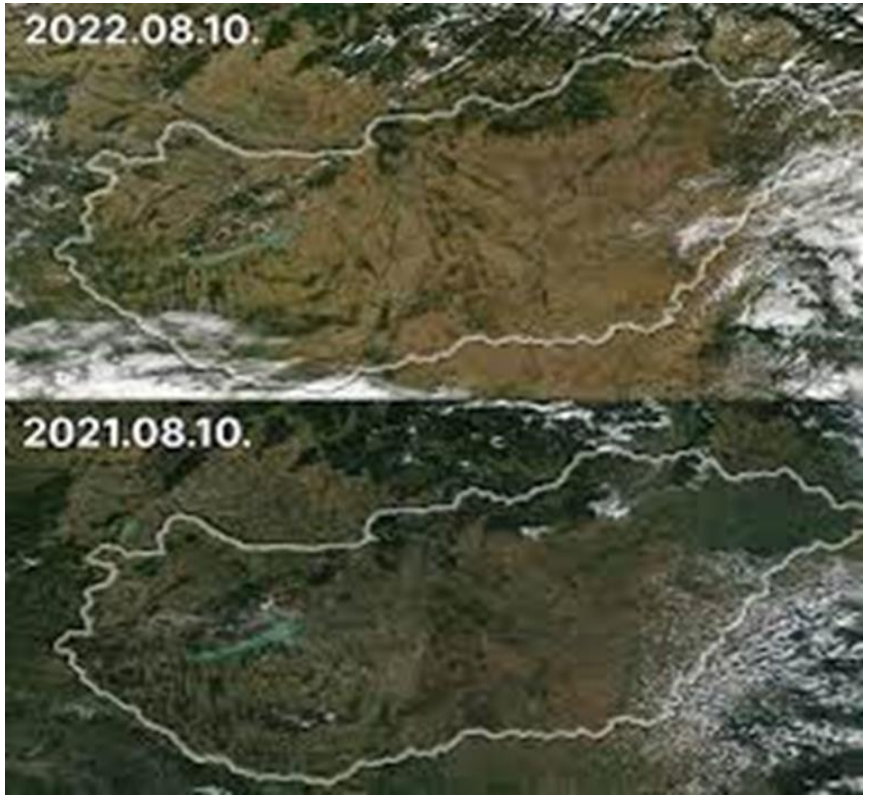

Galgagyörk árvíz

Aszály

Tűzeset Püspökszilágyon

Problémák

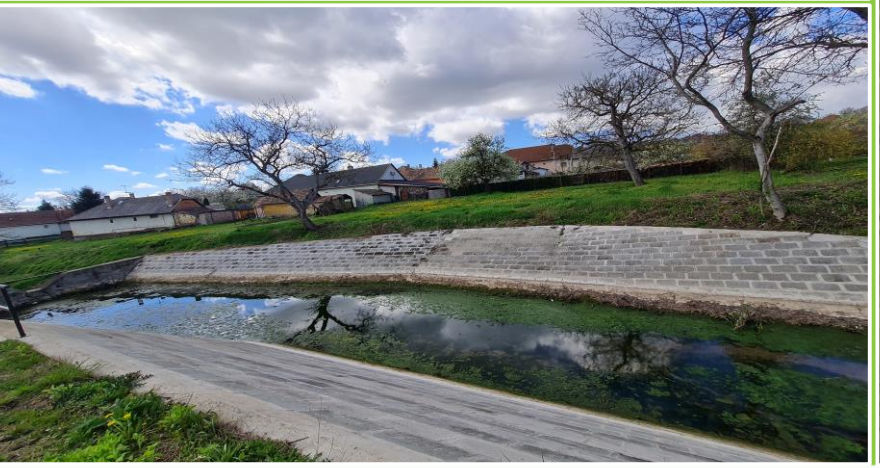
Rekreáció

Megoldások

BELÜGYMINISZTÉRIUM

KLÍMABARÁT TELEPÜLÉSEK SZÖVETSÉGE

MAGYAR MÉRNÖKI KAMARA

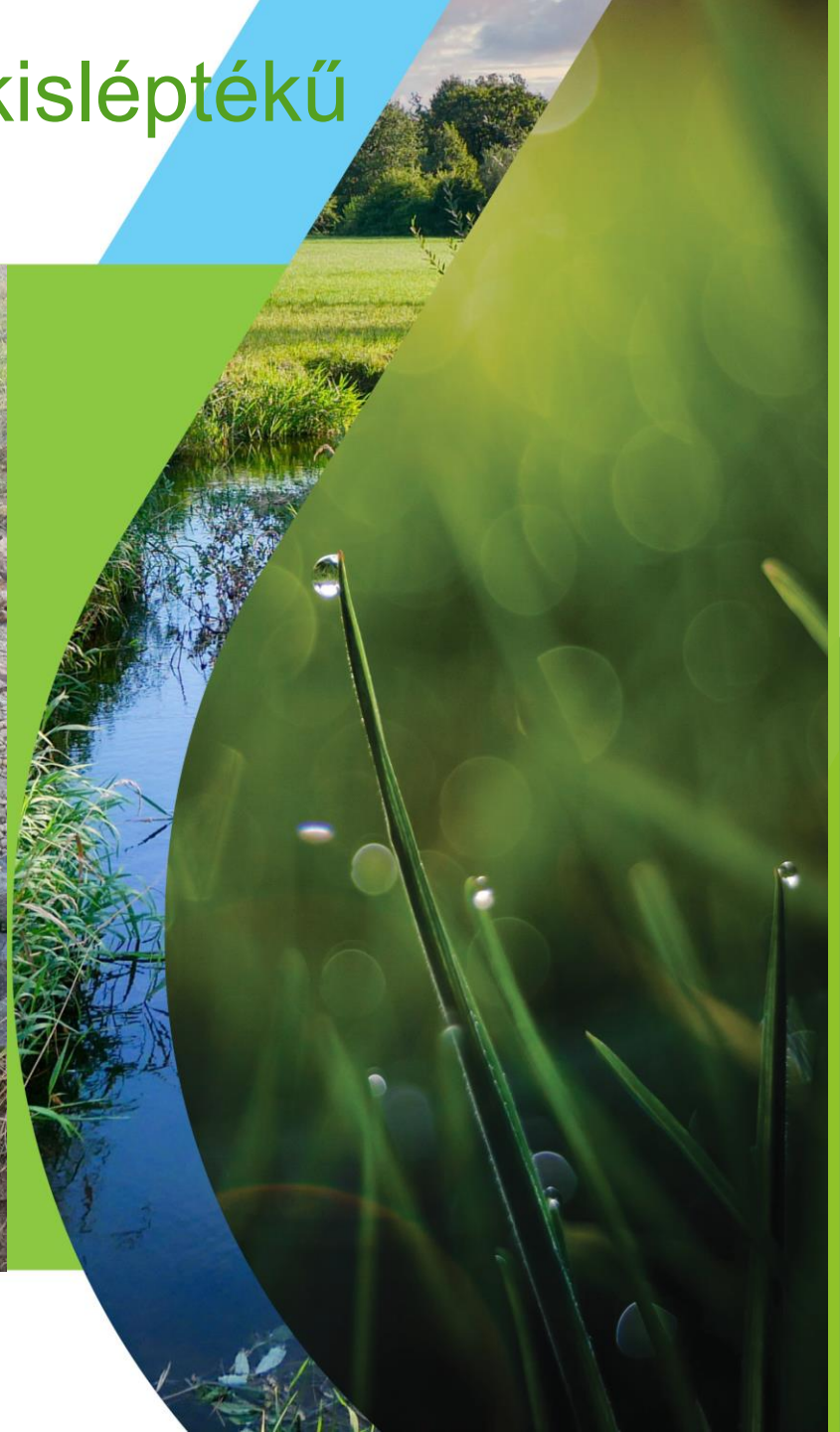
ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG

WWF

Természetközeli kisléptékű megoldások

BELÜGYMINISZTÉRIUM

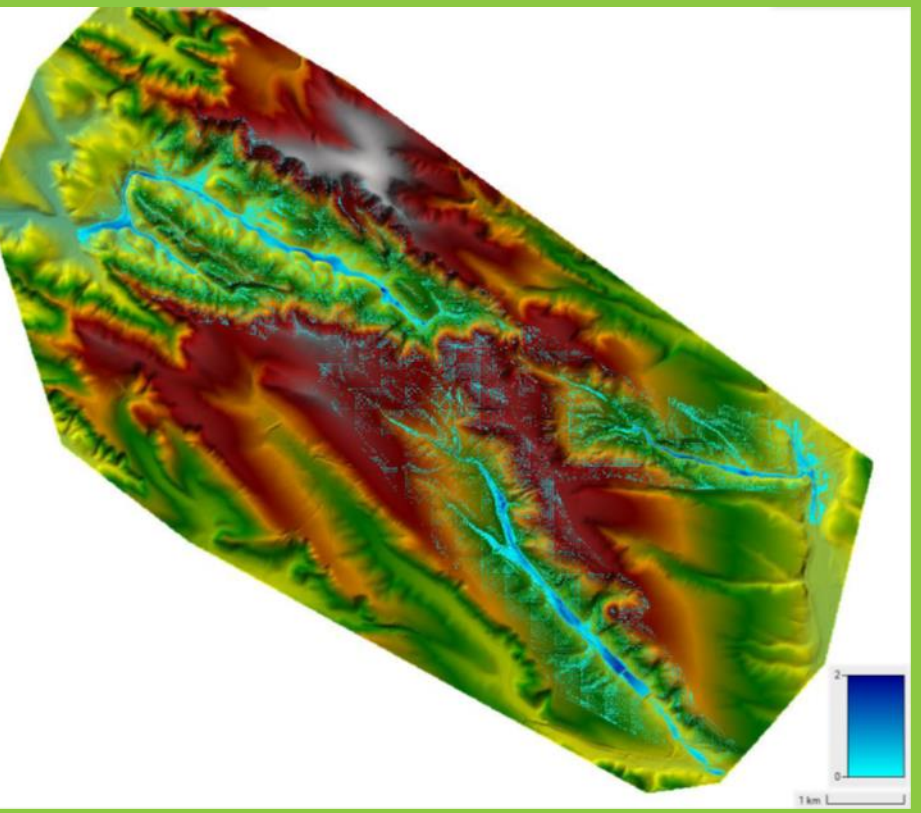
KLÍMABARÁT TELEPÜLÉSEK SZÖVETSÉGE

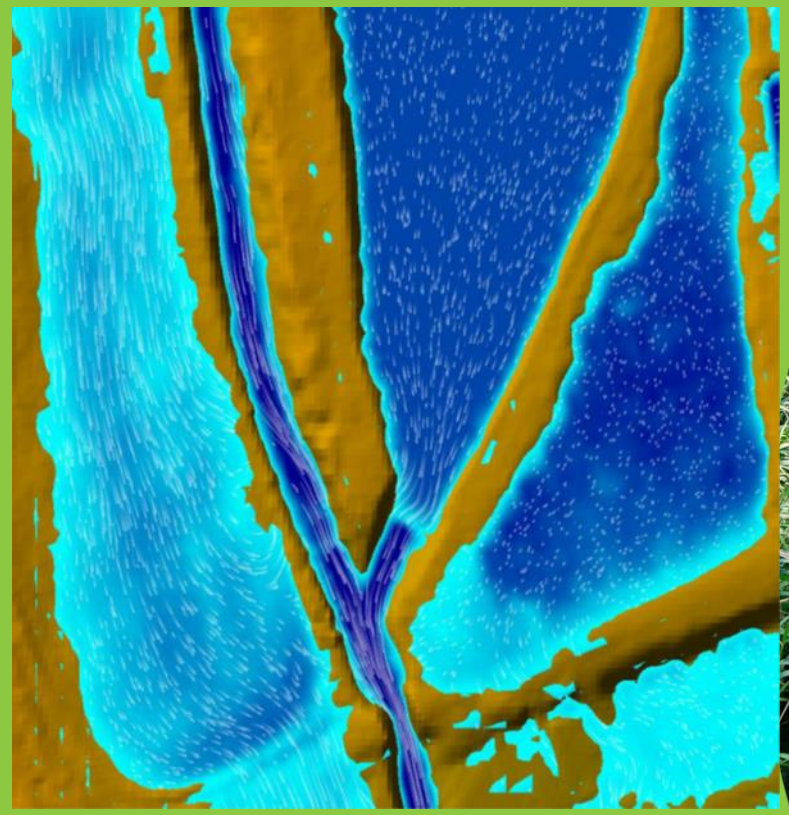
MAGYAR MÉRNÖKI KAMARA

ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG

WWF

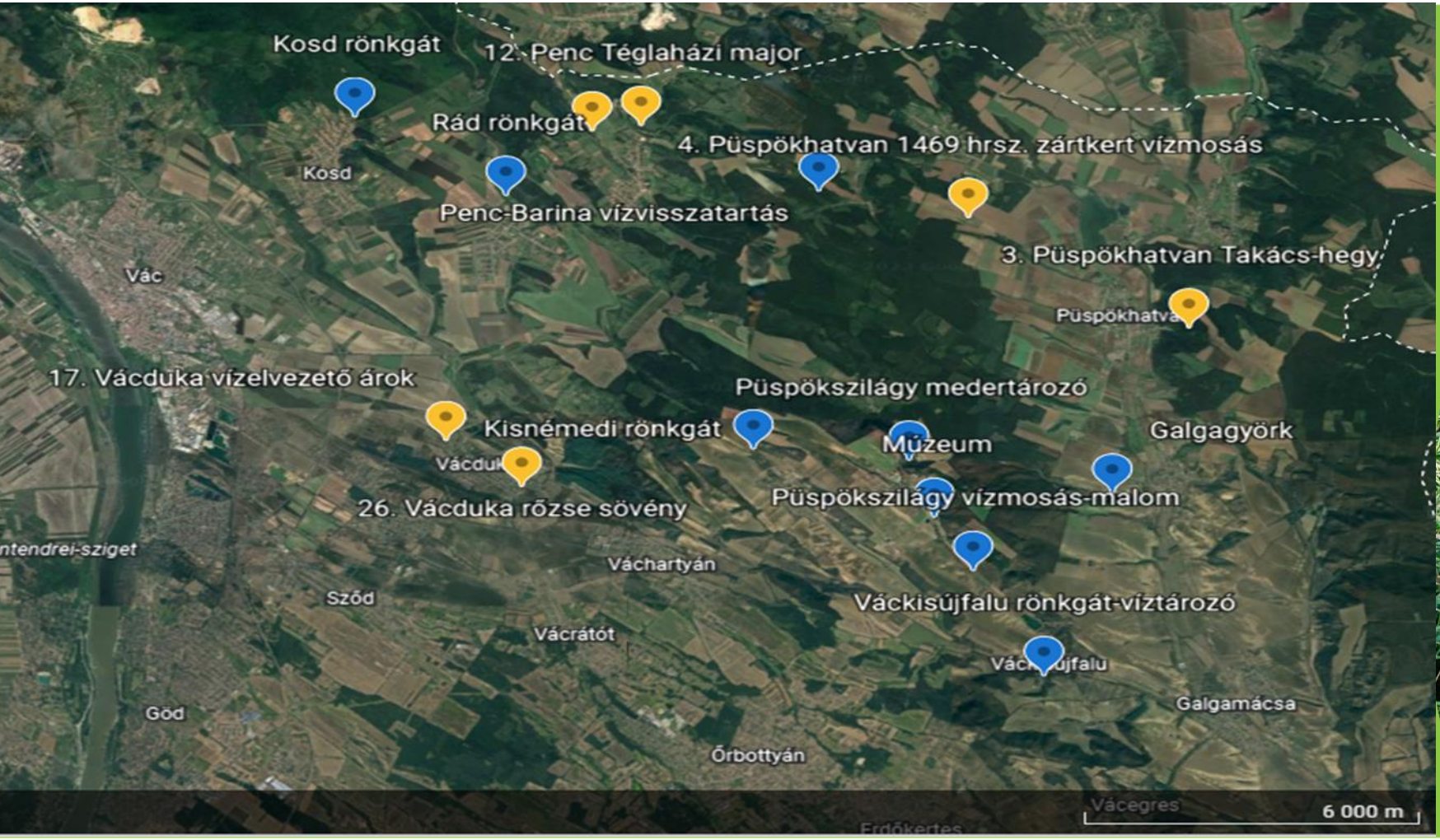
Lefolyásmodellezés

Püspökszilágy projekthelyszínek

Kosd és Rád

- Kosd/Rád: 2 db, egyenként kb. 20 m hosszú, szivárgó rönkgát építése a Rádi-patak mentén, beleértve a földmunkákat, rönkgátakat és építési munkálatokat (kézi és gépi).
- Tervezett költségvetés: 1.817.900.-Ft

Penc

- 1-3 db 100 m hosszú, rönkgát a Barina-patak és a Jóvíz-patak összefolyásánál, 100 db keményfa cölöp (mindkét oldalon 2 m-ként rögzítve) és rönk, gépi építéssel.
- Tervezett költségvetés: 2.999.850.- Ft

Váckisújfalu

- 1 db szivárgó rönkgát építése a Szilágyi patak időszakos oldallápán, beleértve a földmunkákat, rönkgát építési munkálatokat (kézi és gépi).
- Tervezett költségvetés: 909.300.- Ft

Galgagyörk

- Putri patak keresztezésében Galgagyörk és Püspökszilágy külterületi közigazgatási határán lévő D80 áteresz felvízi oldalán lefolyáslassító és hordalékfogó funkciójú 1db kb. 20 m hosszú, szivárgó rönkgát építése a Putri-patakon, beleértve a földmunkákat, a rönkgát építési munkálatokat (kézi és gépi munkával).
- Tervezett költségvetés: 909.300.- Ft

Kisnémedi

- 1 db kb. 30 m hosszú, szivárgó rönkgát építése a Némedi-patakon és árkon, beleértve a földmunkákat, a fatuskókat és az építési munkálatokat (kézi és gépi).
- Tervezett költségvetés: 1.363.600.- Ft

Püspökszilágy

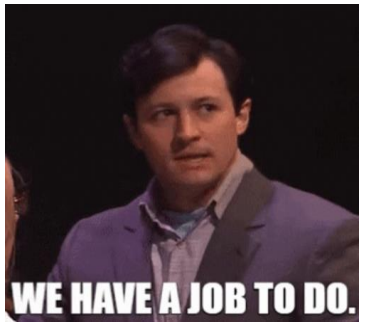
Vízgyűjtő érdekegyeztető fórum (VÉF)

- A VÉF szerepe túlmutat a projekten, hiszen a cél, hogy fenntartható és a jövőbeli együttműködést is segítő döntéshozatali fórumot állítsanak fel.
- a VÉF által választott NWRM megvalósítása, beleértve a szükséges földmunkákat és vízvisszatartó műtárgyakat, az építési dokumentáció, az üzemeltetési szabályok és engedélyek elkészítését.
- Valószínű a VÉF által kiválasztott helyszíneket, 10 év fenntartást Püspökszilágy Önkormányzatának kell vállalnia.
- Tervezett költségvetés: 34.002.500.- Ft

LIFE LOGOS4WATERS püspökszilágyi projektrész felépítése

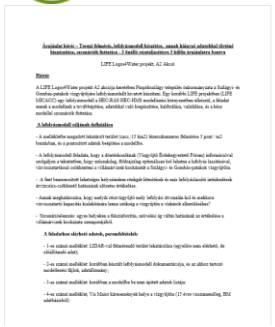
1. Részfeladat meghatározása (esetünkben lefolyás modellezés)

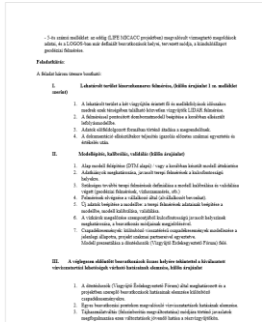

2. Egyeztetés online, vagy személyesen a partnerekkel (KTSZ, NKE, WWF, OVF, BM, MMK, Bátya)

3. Lefolyás modellezés definiálása és céljának meghatározása közösen

4. Árajánlatkérő kiküldése a kompetens cégeknek

5. Közös megvitatás az árajánlatok között, és DÖNTÉS

Püspökszilágy Község Önkormányzata

POLGÁRMESTERI DÖNTÉS

6. Szerződéskötés és megvalósítás

Szilágyi-patak alsó völgye

- Az egykori patakmeder helyreállítása a 2+570 és a 4+700 szelvény között kb. 1500 m3 talaj kiásásával és a kanyarulat újbóli kialakításával, a kiásott talaj felhasználásával a terület mentén történő parkosítás.
- Egy kis demonstrációs terület létrehozása a hagyományos földhasználat (pl. bogyós gyümölcsök) számára a természetes vízvisszatartási és vízszabályozási eljárások alkalmazásán alapulva.
- Élőhely helyreállítása természetes növényzet telepítésével a helyreállított kanyargós patakmeder mentén, beleértve lágyszárú növényeket és őshonos fákat és bokrokat a megfelelő árnyékolás érdekében.
- 5 kisléptékű vízvisszatartási, -tárolási, -szabályozási és -kivételi technológia kiépítése demonstrációs céllal (lapátkerék, fa ellenőrző gát, zsilip, fűzfa gátak).
- Tervezett költségvetés: 17.999.800.-Ft
- A felső cipoletti és a LIFE tó melletti szabadidő központ emeletén domb és hegyvidéki kisvizes eljárásokat, kisléptékű módszereket, biodiverzitást bemutató kis kiállítás kialakítása az esztergomi Duna múzeum koordinálásával.(Finanszírozás a WWF projektpartner részéről)
- A sokfunkciós Szabadidőközpont szürkevíz rendszerének egyéb forrásból történő kiépítése (6 vizesblokk, konyha, stb.). Cél a 60-65°-os ivóvíz megtakarítása.

Angol dongagátrendszer

Kiskövesi oldalág

- Egy kis előregyártott zsilip és áteresz épül a Kisköves medertározóban (összesen 1100 m3 visszatartási kapacitás) a vízszint szabályozására és a kiáramlás szabályozására
- Kis méretű beavatkozás, gabion blokkok elhelyezése helyben található andezitkőből a mezőgazdasági tábla „víznyelőjének” első részén az erózió megállítására, földsáncok, fa és cserje sáv telepítése.
- Földmunkák egy medertározó létrehozására, 483 m3 üledéknek a mellékágból történő elszállításával, erózió fogók építésével, a szántóföldekről származó erodált talaj visszatartása érdekében.
- A vízmosás felett 0,5 ha szántóföld (egykori patakmeder) ökológiai helyreállítása és őshonos fák és bokrok ültetése a természetes erózióvédelmi erdő létrehozása érdekében.
- Tervezett költségvetés: 9.178.400.- Ft

Gombás-patak felső folyása

Vadaskerti nagykaszáló

- Speciális eljárással, egy kb. 100 m hosszú, keményfa cölöpök és deszkák felhasználásával épített, fából készült „dongagát” építése, valamint a védőgáton egy vízszintszabályzó visszacsapós kifolyószerkezet kialakítása.
- Tervezett költségvetés: 3.136.000.- Ft

Köszönöm a figyelmet!

Tordai Sándor

Polgármester

Püspökszilágy Község Önkormányzata

2166 Püspökszilágy, Kossuth u. 9.

https://puspokszilagy.hu

https://lifelogos4waters.bm.hu

☎: +36-27/368-186

✉: polgarmester@puspokszilagy.hu 99mkrisztian@gmail.com

Önkormányzati együttműködések támogatása, a Vízgyűjtő Pályázati Program bemutatása

Porhajas Gábor, klímatanácsadó – Klímabarát Települések Szövetsége

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

2023. június 1.
LIFE LOGOS ROADSHOW

Klímabarát Települések
Szövetsége

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

LIFE LOGOS 4 WATERS

- LIFE20 CCA/HU/001604 azonosítószámú „*Innovatív vízgazdálkodási módszerek integrált gyakorlati alkalmazása vízgyűjtő szinten önkormányzati koordinációval*” című LIFE LOGOS 4 WATERS projekt
- Helyi önkormányzatok éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási és koordinációs képességeinek megerősítése
- Helyi, kisléptékű innovatív megoldások, melyek elősegítik a települési alkalmazkodást a klímaváltozás hatásaihoz
- Önkormányzati pályázati program – 86 beérkezett pályázat, 15 támogatott

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

A pályázati program célja

- A Vízgyűjtő Pályázati Program célja az **azonos vízgyűjtő-területen elhelyezkedő, szomszédos, vagy közel fekvő települések együttműködésének ösztönzése és elősegítése az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási megoldások megtalálásában**
- Kis léptékű természetes vízmegtartást segítő beruházások széles körű, vízgyűjtő-szintű használatának ösztönzése és támogatása az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében
- Átfogó, szakértői támogatás nyújtása az önkormányzati partnerségeknek
- A vízgyűjtő-szintű együttműködés és stratégiafejlesztés ösztönzése országos szinten

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

Mit támogat a pályázat

- A Pályázati Program keretében a nyertes pályázók a pályázat előzetes előkészítettségének függvényében szakértői támogatással elkészülő szakmai koncepciót, tanulmányt kapnak, amely javaslatot tesz a beavatkozási helyekre és az egyes helyre vonatkozóan szakértői ajánlást fogalmaz meg a beavatkozás módjára a jelzett probléma megoldása érdekében
- A Támogató a támogatói okirat egyoldalú ellenjegyzését követően 2024. december 31-ig elkészíti a nyertes pályázathoz kapcsolódó szakmai koncepciót

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

Ki jogosult a pályázat benyújtására

- **Magyarország települési önkormányzatainak konzorciumai (legalább 3 település együttműködése), amelyben partnerként részt vehetnek Magyarország vármegyéinek önkormányzatai is**
- Nem nyújthatnak be támogatási kérelmet Magyarország települési önkormányzatai egyénileg; területi önkormányzat önállóan; egyéb önkormányzatok (pl. nemzetiségi önkormányzatok)
- Nem nyújthatnak be támogatási kérelmet a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt két demonstrációs vízgyűjtő-területén érintett partner és együttműködő önkormányzatok
- Magyarország települési önkormányzatainak konzorciumai egy pályázat benyújtására jogosultak

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

Mikor és hogyan lehet benyújtani a pályázatot

- **Az első körös pályázatokat 2023. június 30. (péntek) 23:59 percig lehet benyújtani**
- A pályázatok benyújtására **kizárólag elektronikusan, az info@klimabarat.hu e-mail címen keresztül, online módon** van lehetőség
- **Hiánypótlásra 2023. június 30. 23:59 percig** van lehetőség
- A benyújtott pályázati anyag módosítására kizárólag egyszeri alkalommal online formában, 2023. június 30. (péntek) 23:59 percig az info@klimabarat.hu e-mail címre küldött elektronikus levél útján van lehetőség
- A második kört követően kiválasztásra kerülő nyertes, konzorciumi pályázatok várható száma 5 db.

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

Milyen területet érinthet a pályázat

- A pályázó önkormányzati konzorcium közigazgatási határán belül lévő területek, belterület és külterület egyaránt

Mekkora önerő kell a pályázathoz

- Nem szükséges önerő vagy saját forrás megléte a pályázathoz, a pályázat benyújtása díjmentes, azonban amennyiben a konzorcium tagjainál önerő áll rendelkezésre, azt szükséges jelezni a Pályázati adatlapon

Előnyt jelent

- ha az önkormányzati konzorcium 3-nál több taggal rendelkezik, továbbá előnyt jelent, ha az önkormányzati konzorcium legalább egyik tagja a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben meghatározott kedvezményezett járások területéről pályázik

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

A szakmai koncepció, tanulmány elkészítésével kapcsolatos információk

A sikeres önkormányzati konzorciumok átfogó szakértői támogatást kaphatnak az alábbi területeken, a problémafelvetés és a második körben benyújtott pályázatban megfogalmazott kérelem alapján:

- Szakmai támogatás egyszerűsített települési sérülékenységi vizsgálat elkészítéséhez
- Szakmai (vízgazdálkodási és tájhasználati) koncepció
- Megvalósíthatósági vizsgálat
- Műszaki javaslat
- Költségbecslés

A szakmai koncepciót és tanulmányt a szakértői munkacsoport a nyertes konzorciumban együttműködő önkormányzatokkal közreműködve készíti el.

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

A pályázat végrehajtásával kapcsolatos elvárások

- A pályázó önkormányzatok **konzorciumi együttműködési megállapodást** kötnek a projektben való közös részvételre vonatkozóan majd a kiválasztást követően a nyertes konzorciumokban résztvevő önkormányzatok képviselő-testületeinek el kell fogadniuk a pályázati program keretében nyújtott szakértői támogatást, illetve a pályázati programban nyertes konzorciumként való részvételt és az ezzel vállalt kötelezettségek teljesítését
- A nyertes konzorcium tagjai vállalják, hogy a LIFE-MICACC projekt keretében elkészült **„Települési sérülékenység és alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz”** című e-learning tananyagot önkormányzatuk részéről legalább egy fő sikeresen elsajátítja és a képzés elvégzését követően sikeresen teljesíti a záró tesztet, melyért 5 kreditpont szerezhető a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Probono rendszerében

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

A projekt során és pályázat megvalósítását követően milyen kötelezettségei keletkeznek a nyertes pályázóknak

- A nyertes konzorciumokban résztvevő önkormányzatok vállalják, hogy elkészítik a településük egyszerűsített sérülékenységi vizsgálatát a MICACC projekt keretében kifejlesztett e-learning tananyag alapján
- A nyertes konzorciumban résztvevő önkormányzatok megosztják a koncepció elkészítéséhez szükséges és az adott önkormányzat birtokában lévő adatokat, információkat a munkacsoportban résztvevő szakértőkkel, illetve a rendelkezésükre bocsátják azokat
- A nyertes önkormányzatok vállalják, hogy együttműködnek, konzultálnak a szakértői munkacsoporttal a szakmai koncepció, tanulmány helyi szükségleteknek megfelelő kidolgozása érdekében. Emellett szükséges a támogatott tevékenység eredményeinek kommunikációja a lakosság felé, illetve az érdeklődők számára az ezzel kapcsolatos információk biztosítása

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

A projekt során és a pályázat megvalósítását követően milyen kötelezettségei keletkeznek a nyertes pályázóknak

- Vállalják, hogy a pályázati program keretében elkészülő szakmai koncepció, tanulmány vonatkozó részeit beépítik a vonatkozó helyi fejlesztési és szabályozási tervükbe és a stratégiáikba a dokumentumok soron következő esedékes felülvizsgálata során
- Kérésre a pályázat nyertes konzorciumai vállalják, hogy megosztják és bemutatják a részükre készült szakmai anyagot, valamint az általuk esetlegesen ebből már végrehajtott tevékenységeket és egyéb jól bevált gyakorlatokat
- Az elkészült koncepciókat a nyertes önkormányzatok képviselő-testületeinek jóvá kell hagyniuk
- Vállalják, hogy törekszenek az elkészülő szakmai koncepcióban szereplő szakmai megoldások megvalósítására, aminek érdekében 3 éven belül benyújtanak egy pályázatot egy erre alkalmas uniós/hazai támogatási programra, vagy a konzorcium tagjai együttműködésben saját forrásból elkezdik megvalósítani a szakmai koncepcióban meghatározott teendőket

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

Kiválasztási eljárásrend és kiválasztási kritériumok

- A formai követelmények ellenőrzését követően a benyújtott pályázatokat a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében, a különböző szakterületek képviselőinek részvételével felállított bírálóbizottság vizsgálja meg, amely dönt azokról a pályázatokról, amelyek a pályázati szakasz második körébe továbbjutnak.
- A pályázatot benyújtott konzorciumok kapcsolattartói **2023. augusztus 4-ig** kerülnek kiértesítésre a pályázati szakasz első körös bírálatának eredményéről.
- A pályázati szakasz második körébe legfeljebb 10 db pályázat kerül be.
- **A továbbjutó pályázó konzorciumoknak ezt követően egy részletesebb pályázati adatlapot kell majd kitölteniük problémájuk leírására vonatkozóan, valamint a kiválasztási eljárás céljából további kiegészítő leírást, információkat kell benyújtaniuk**

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

Kiválasztási eljárásrend és kiválasztási kritériumok

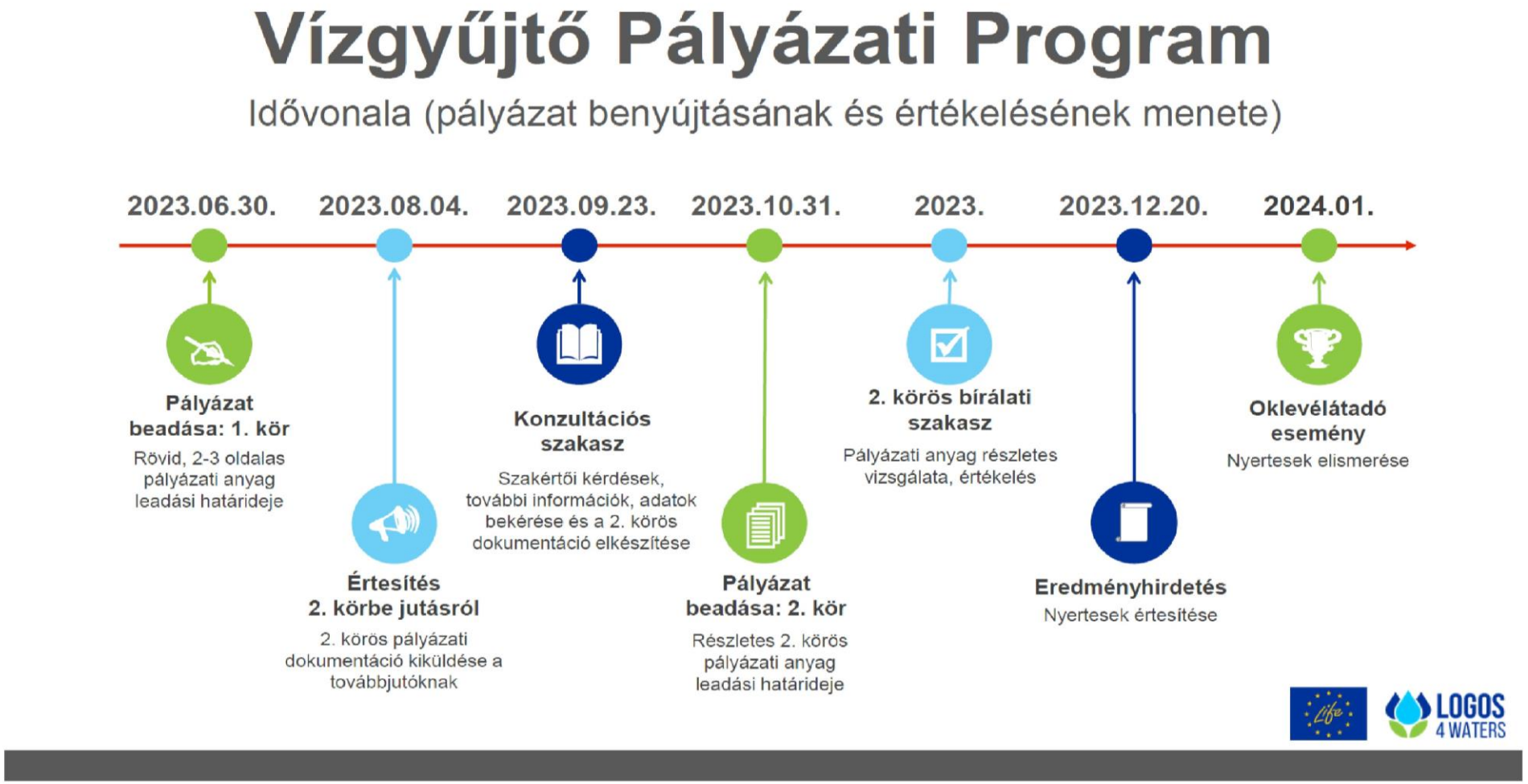
- A részletesebb, második körös pályázati dokumentációban a Pályázóknak meg kell jelölniük, hogy milyen jellegű szakértői támogatást szeretnének igénybe venni. A pályázati szakasz második körének dokumentációját **2023. október 31-ig** kell benyújtania a továbbjutott Pályázóknak
- A nyertes pályázatokról, illetve a támogatások odaítéléséről a LIFE LOGOS 4 WATERS projektben közreműködő partnerekből és együttműködő külső szakmai szervezetekből álló Integrált Támogató Tanács dönt a bíráló bizottság javaslata alapján
- A második körös pályázati szakaszba továbbjutott önkormányzati konzorciumok **2023. december 20-ig** kerülnek tájékoztatásra
- Az Integrált Támogató Tanács által hozott végleges döntéssel szemben jogorvoslati lehetőségre nincs mód

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

További dokumentumok

- Konzorciumi Együttműködési Megállapodás csatolása a benyújtó konzorciumvezető részéről
- A Pályázó által kitöltött pályázati adatlap és űrlap, elérhető a **http://klimabarat.hu/vizgyujto-palyazati-program** oldalon
- A pályázati dokumentumok kizárólag magyar nyelven, PDF formátumban nyújthatók be

LIFE LOGOS 4 WATERS Vízgyűjtő Pályázati Program

Köszönjük a megtisztelő figyelmet és sikeres pályázást kívánunk!

Porhajas Gábor

Klímabarát Települések Szövetsége

✉: gabor.porhajas@klimabarat.hu

A Városi Vízkör projekt
(Interreg Central City Water Circles)
és Zugló
esővíz és szürkevíz hasznosítás

Merker Viktor senior project manager

Zuglói Polgármesteri Hivatal

merker.viktor@zugló.hu

www.mizuglonk.hu

Esővíz és szürkevíz hasznosítás és a Városi Vízkör projekt

prezentáció

Merker Viktor, projekt manager, Zuglói Önkormányzat

ZUGLÓ

bevezetés

aktuális kérdések, tapasztalatok

a tavalyi aszályos évben azonos mennyiségű csapadék hullott a korábbiakkal

a Terézvárosban 30 éves távlati csatornafejlesztés miatt blokkolnak utca fásítási programot

ZUGLÓ

bevezetés

aktuális kérdések, tapasztalatok

a Városi Vízkör konzorcium az esővíz és a szürkevíz hasznosítás városi eseteire ad példákat (pilot projektek) és ad szakpolitikai és műszaki segítséget a megoldások bevezetésére és használatára

ZUGLÓ

A CWC projekt Partnerei

INTERREG Central

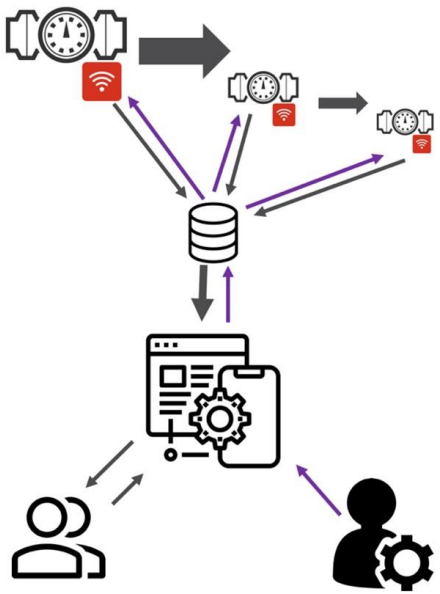
pilot projektek

pilotok

Bydgoscz, Maribor, Torino, Split, Zugló esőkertek, építőanyag alapanyag szürkevízből és esővízből,tetőkertek esővízhasznosítással, óvodai öntözés és wc lehúzás esővízzel és szürkevízzel

ZUGLÓ

pilotok

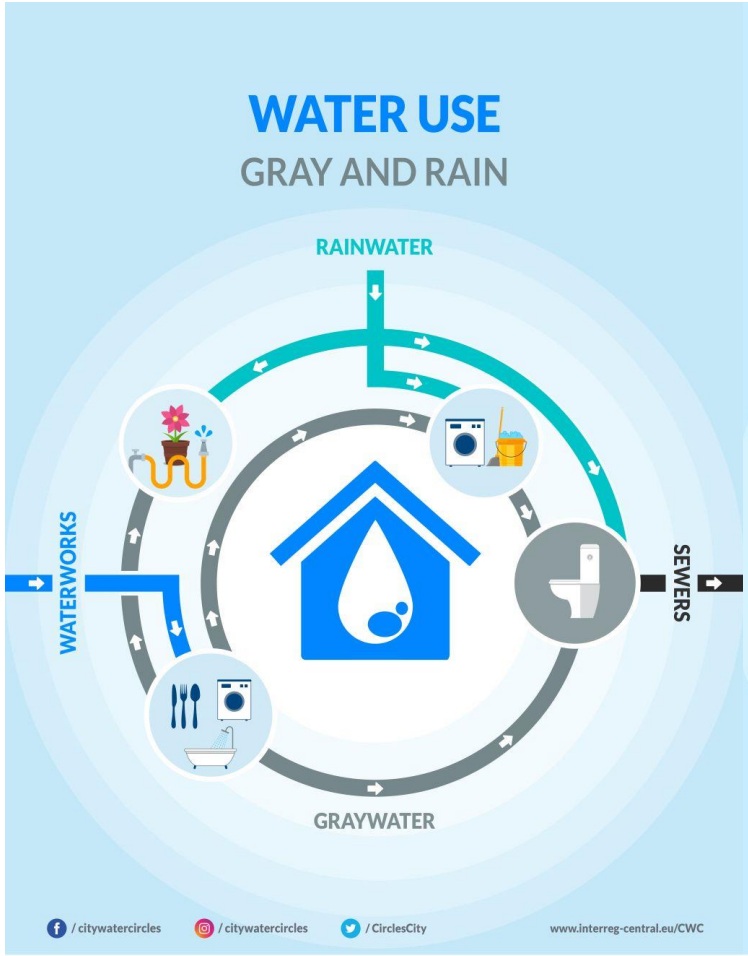
szemlétetformálás

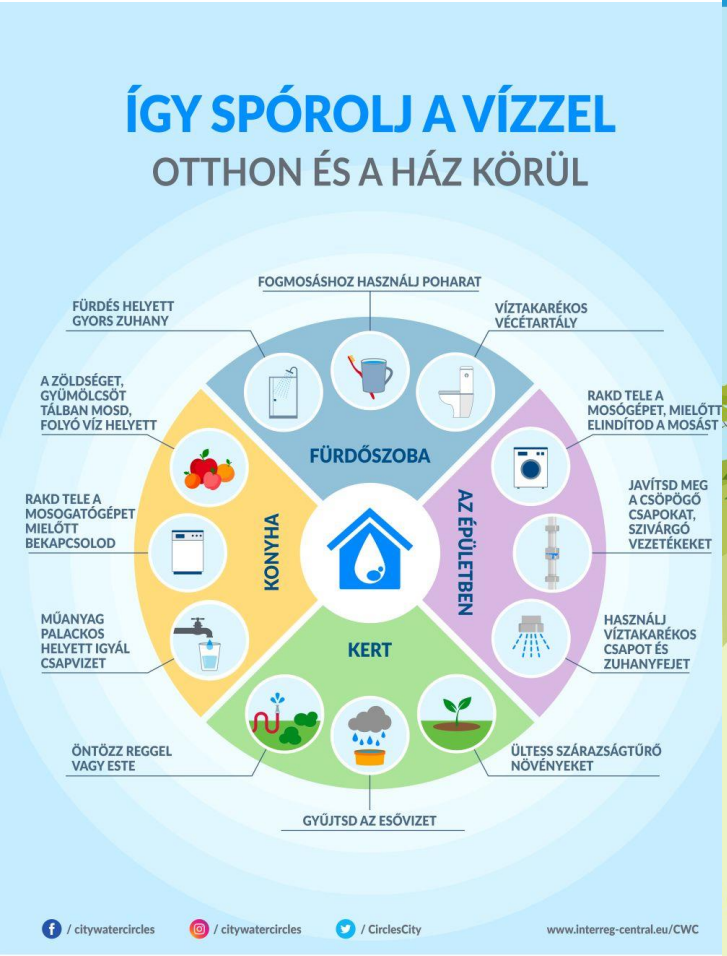
szemlélet formálás

plakátok
tananyag
oktatóvideók profiknak is
gyerekjáték
gyerek oktató applikáció

plakátok

szemlélet formálás

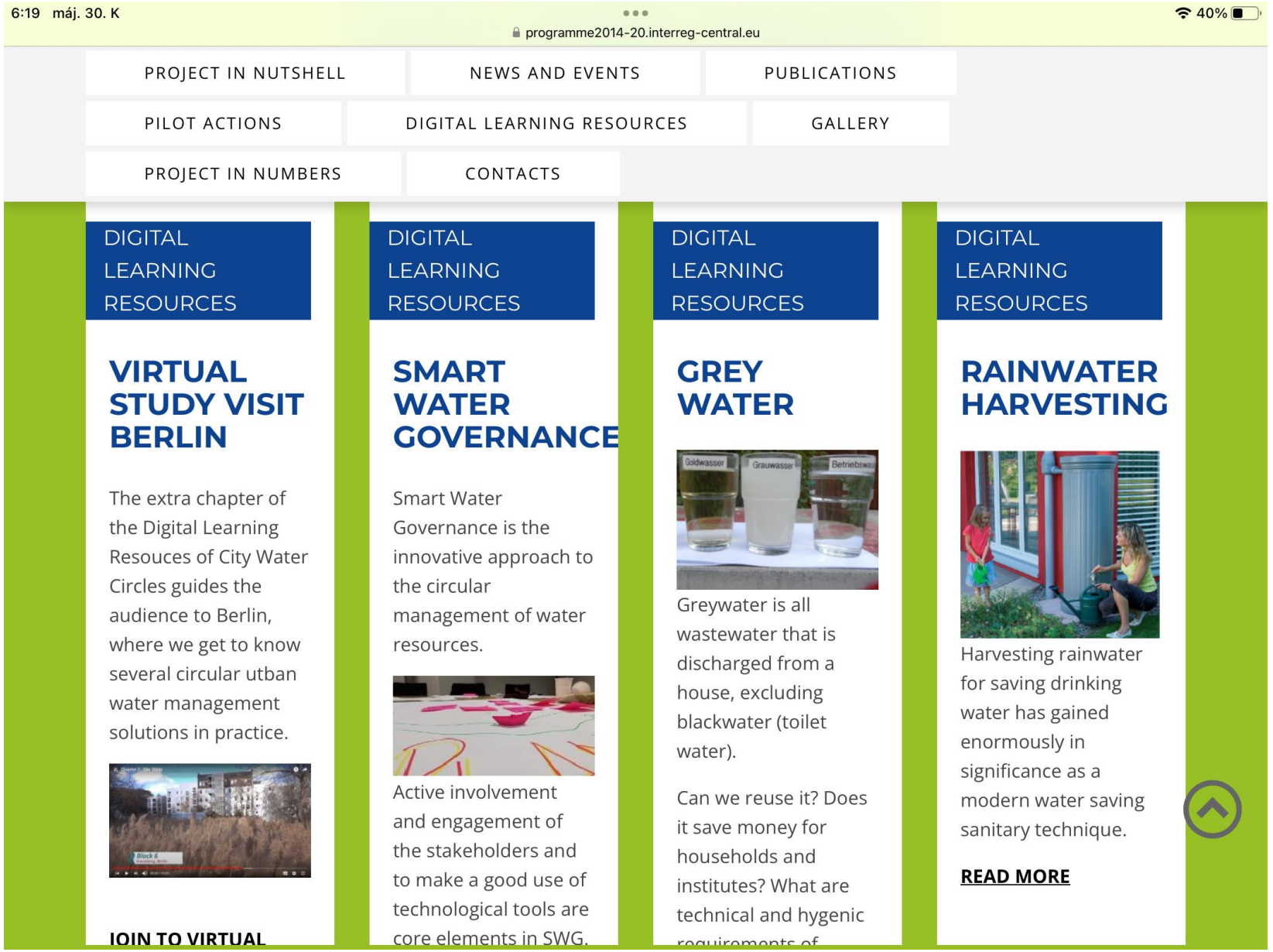
Interreg CENTRAL EUROPE CWC

A nemzetközi együttműködési projektet az Interreg CENTRAL EUROPE Programból, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatja.
A magyar partner részvétele a projektben a Magyar Állam társfinanszírozásával valósul meg.

interreg-central.eu/CWC

tananyagok

szemlélet
formálás

ZUGLÓ

szemlélet
formálás

tananyagok

Digital Learning Resources in Hungarian

Esővízgazdálkodás (Rainwater management)

Vízveszteség, hatékonyság (Water loss and efficiency)

Víz-újrahasznosítás, szürkevízgazdálkodás (Greywater management)

Fenntartható vízgazdálkodás: szabályozás és ösztönzők (Smart Water Governance)

oktató videók

szemlélet
formálás

Rainwater harvesting & greywater recycling against climate change | 1/4: Problems | fbr
fbr - Bundesverband für Betriebs- u. Regenwasser

Rainwater harvesting & greywater recycling against climate change | 2/4: Solutions | fbr
fbr - Bundesverband für Betriebs- u. Regenwasser

Rainwater harvesting & greywater recycling against climate change | 3/4: Berlin site visits | fbr
fbr - Bundesverband für Betriebs- u. Regenwasser

Rainwater harvesting & greywater recycling against climate change | 4/4 | Future prospects | fbr
fbr - Bundesverband für Betriebs- u. Regenwasser

ZUGLÓ

szemlélet
formálás

animációs film

ZUGLÓ

játékok

szemlélet
formálás

LIFE LOGOS 4 WATERS

regionális rendezvény
2023.06.01. Visegrád

Köszönöm a figyelmüket!

merker.viktor@zuglo.hu

Fenntartható vízgyűjtő-gazdálkodás és jógyakorlatok

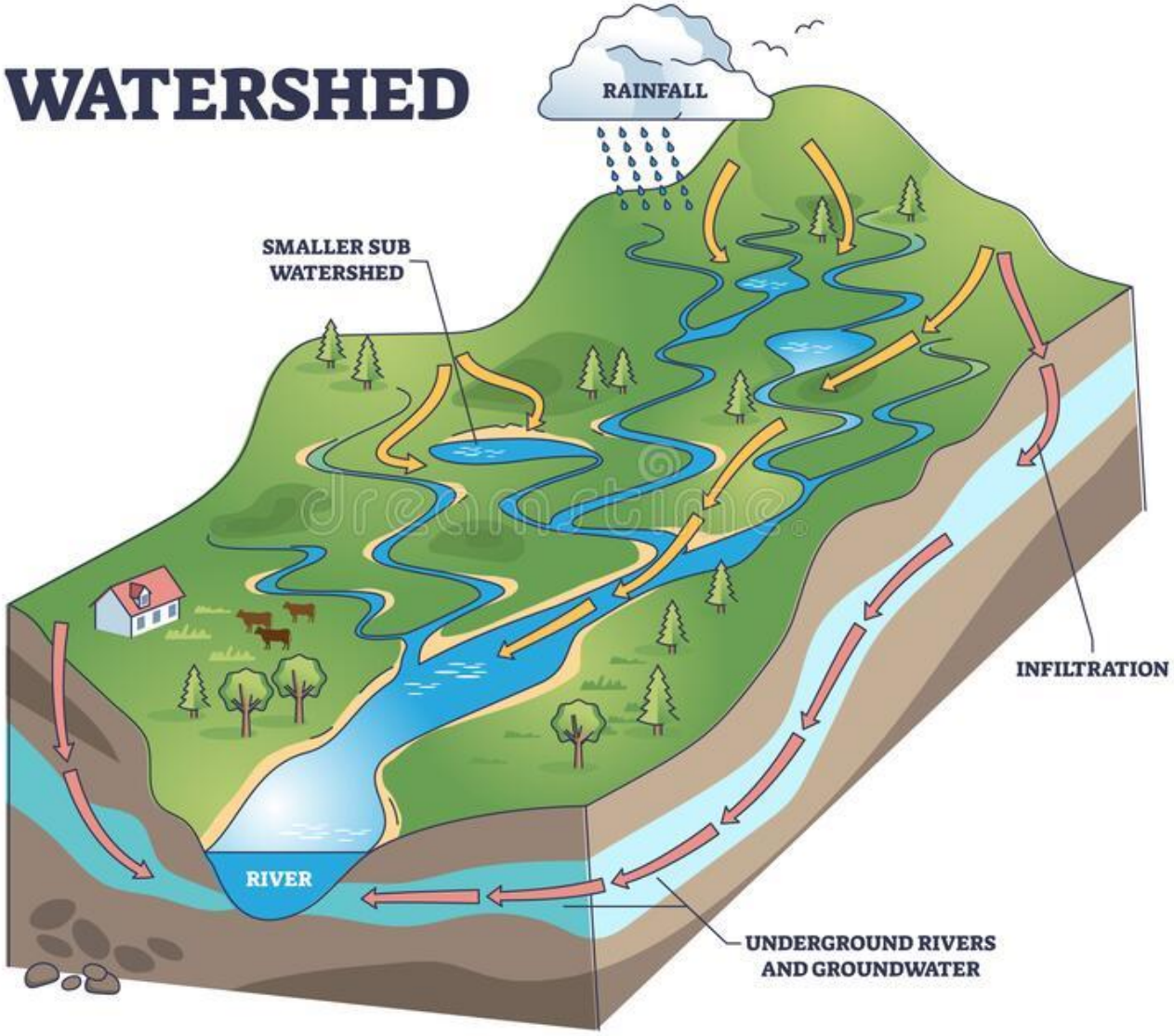
Miért érdemes vízgyűjtő szinten együttműködni?

Kerpely Klára, projektvezető – WWF Magyarország Alapítvány

Vízgyűjtő

- Folyó- vagy állóvíz
- Földrajzi közelség
- Közös vízkészlet (vízfolyások, tavak, belvízi öblözetek, felszín alatti vizek)
- Egymásra utaltság: felvíz-alvíz
- Hasonló gondok
- Probléma forrása – megjelenése – megoldása eltérő helyeken
- Közös kezelési lehetőségek
- Együttműködés: koordináció, hatékonyság

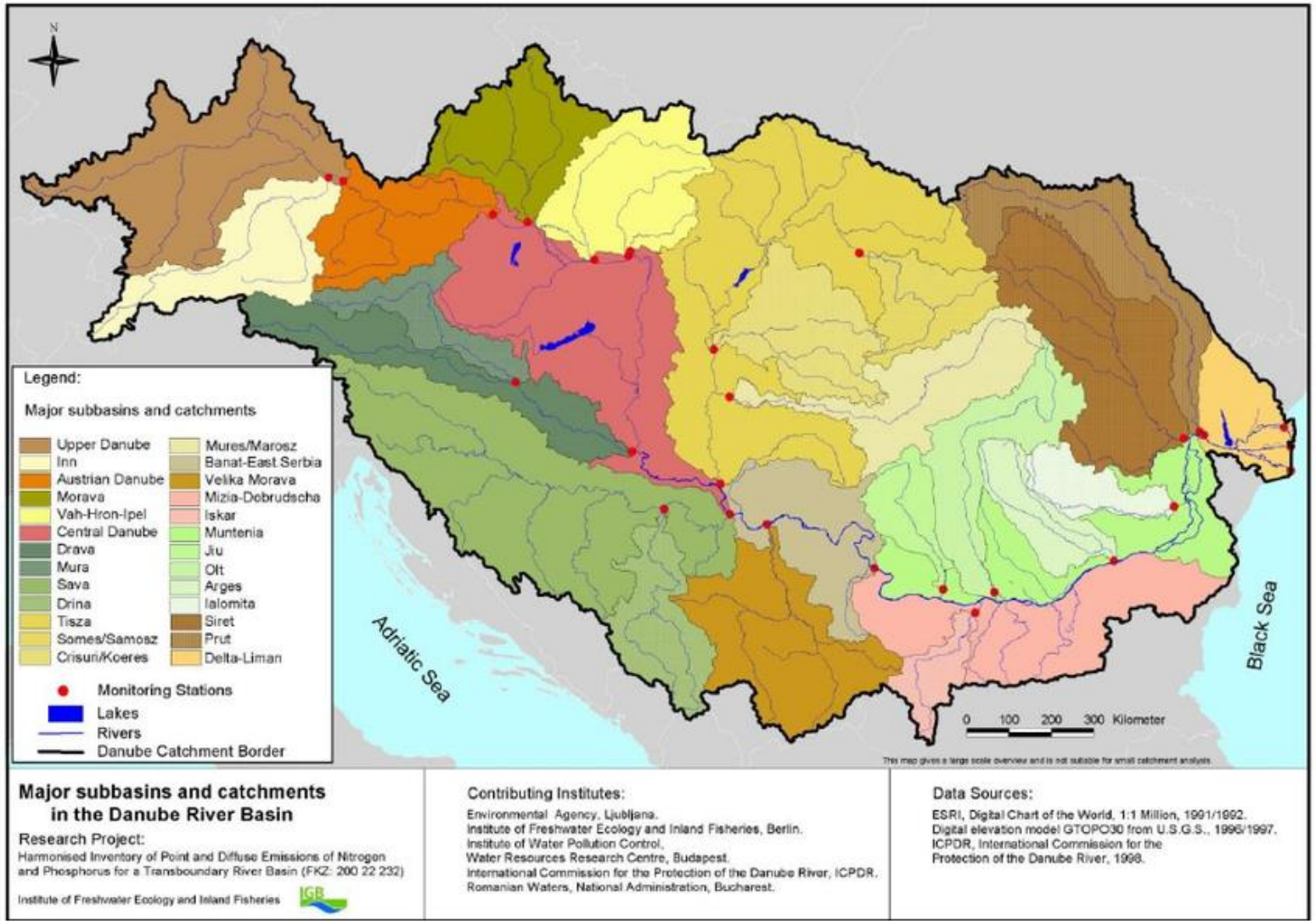
Vízgyűjtő

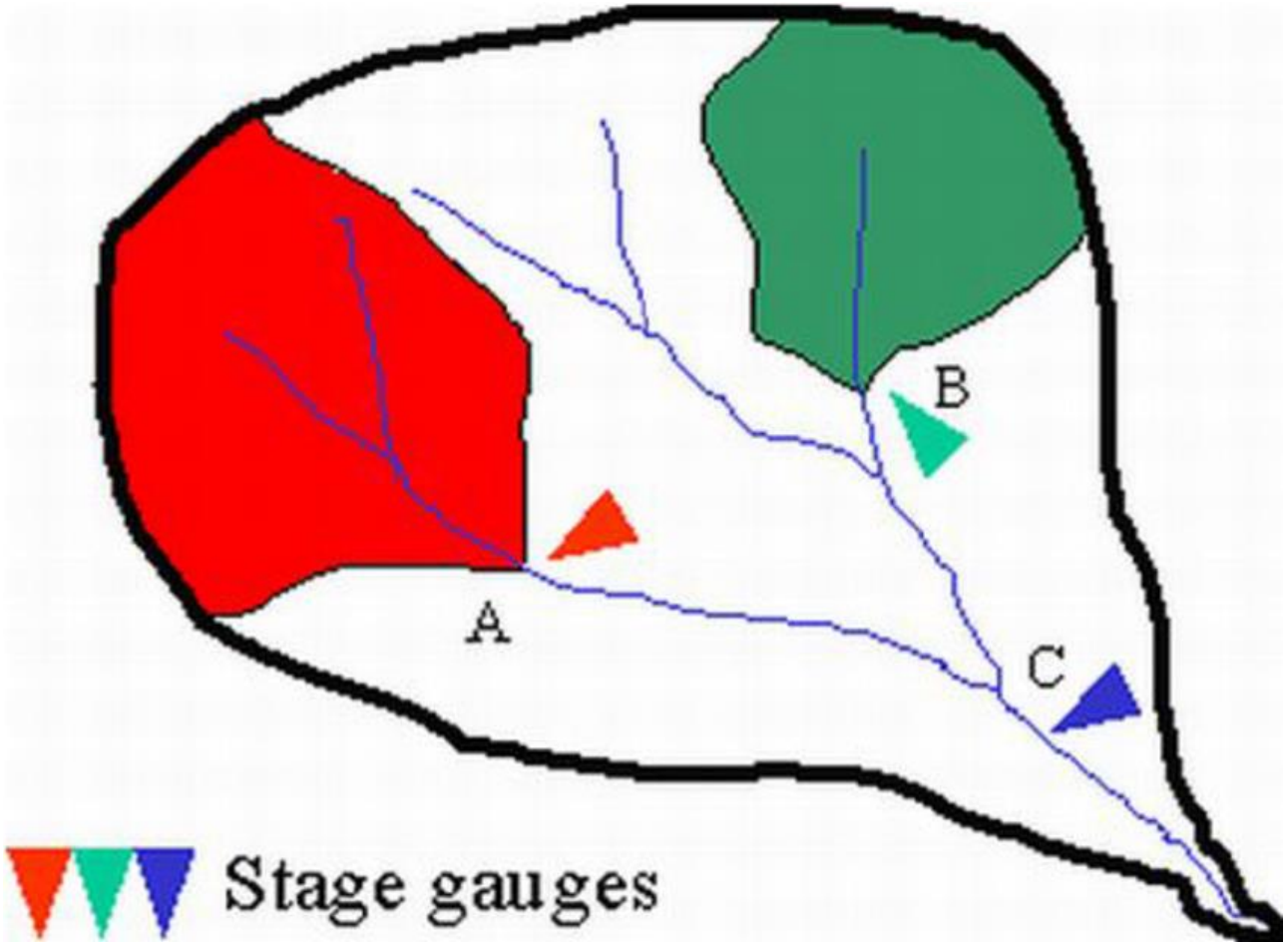
Restoration activities on the Danube River: the need for international planning

Danube — Other rivers ------- Canals ▭ Danube River Basin

Részvízgyűjtő

Kisvízgyűjtő

Angliai példák

Természetre alapozott védekezés egy kisvízfolyás árvizei ellen: Belford mintaterület

Nagyon kis település

Elöntés csak 30 ingatlant fenyeget, de azokat gyakran

Árvízvédelmi szürke infrastruktúra túl drága lenne
⇨ nem adható rá költségvetési forrás

A lefolyás gyorsítása helyett a lefolyás lassítása
⇨ Költséghatékonyság

Együttműködés keresése a Newcastle Egyetemmel

Vízgyűjtő-megközelítésű megoldás

- Felső vízgyűjtő 6 km^2 – legelők és szántók
- Lefolyáslassítás, tározás, 30-40 kis beavatkozással
- Együttműködés a gazdálkodókkal
- Helyszínek kijelölése modellezés alapján

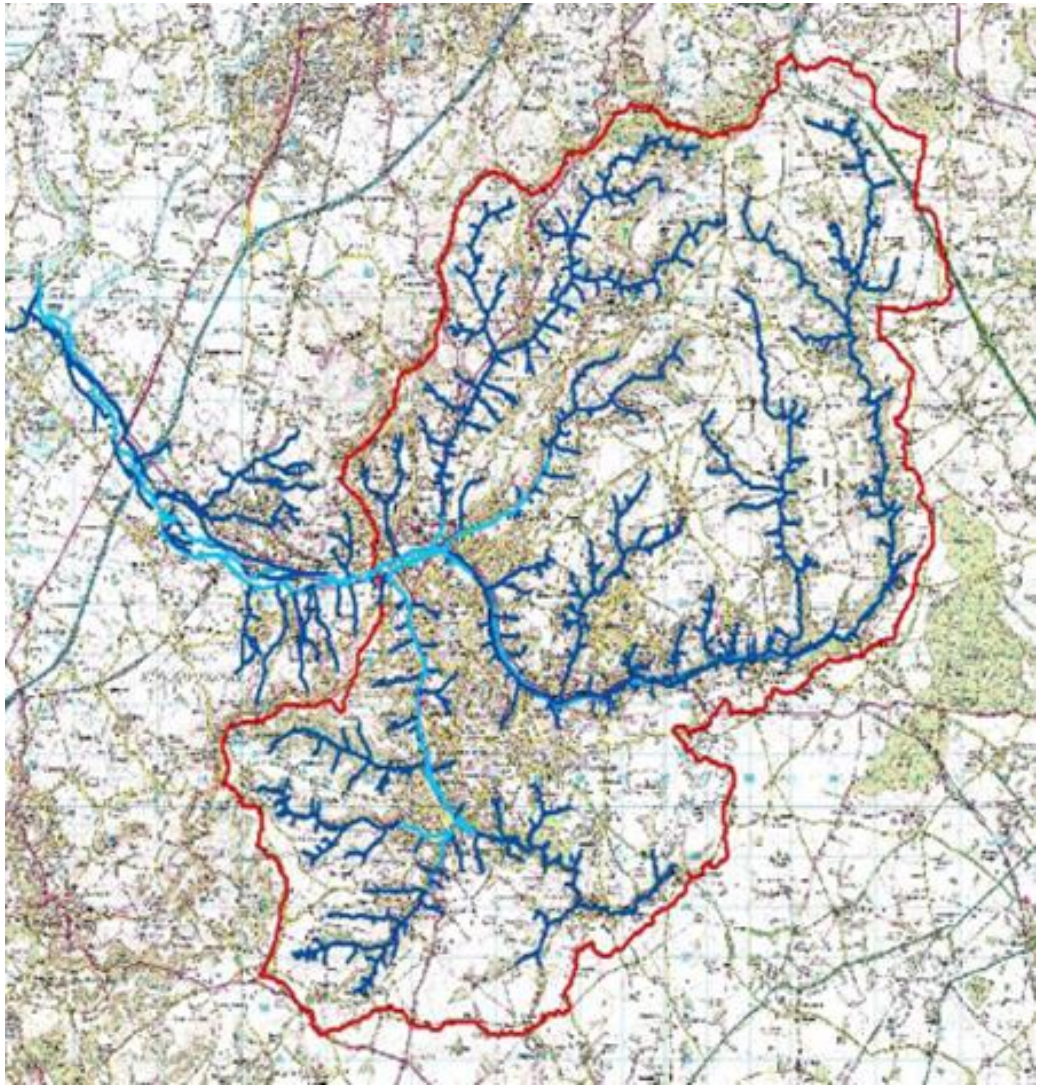

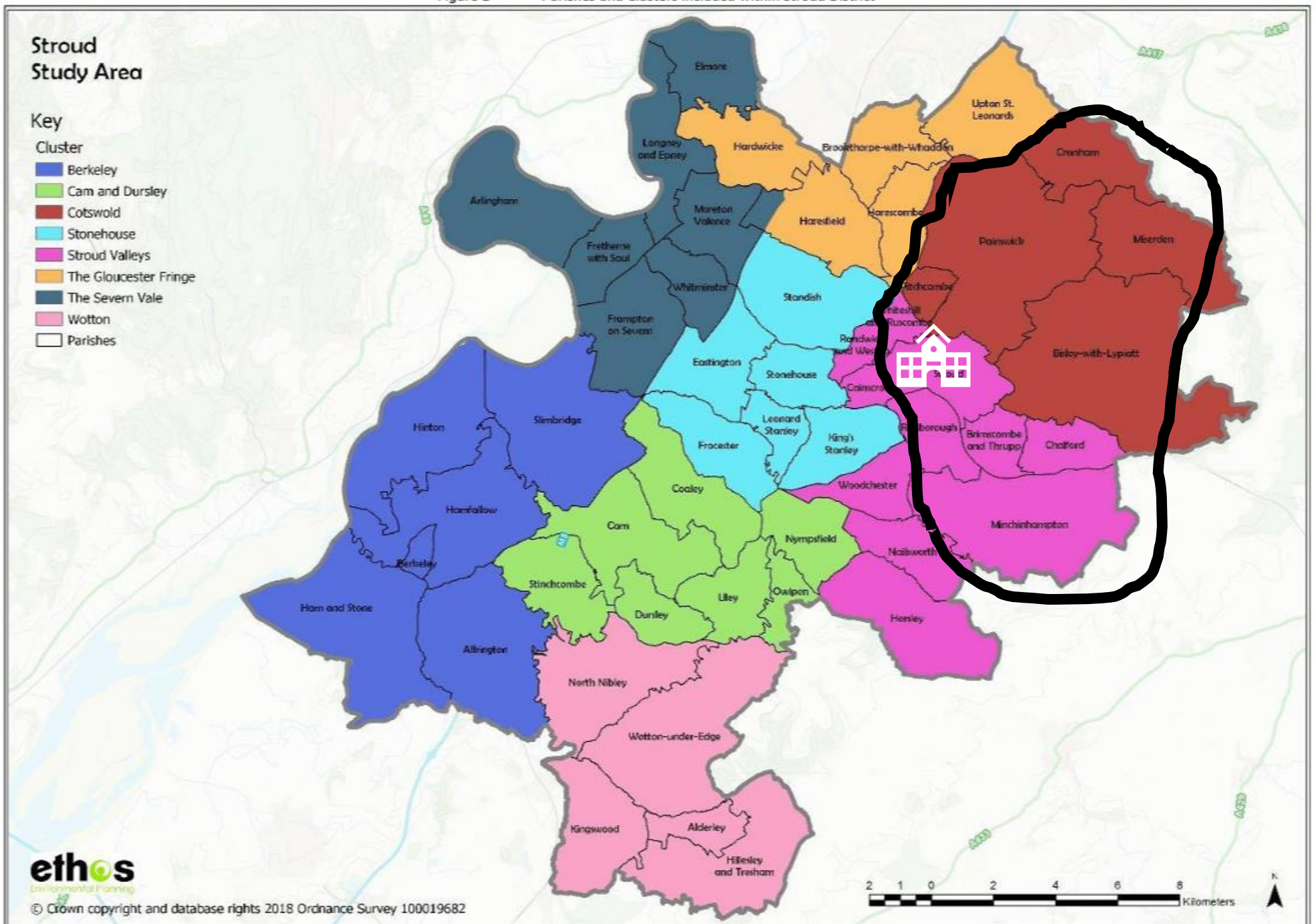
Természetes árvíz-megelőzés kiterjesztve járási szintre: Stroud

- 200 km^2 dombos vízgyűjtőterület
- A város több patak összefolyásánál fekszik
- Több falu, tanya is veszélyeztetett a vízfolyások mellett
- Gyakran visszatérő, kisebb árvizek

Figure 1 Parishes and Clusters included within Stroud District

Minden település számára előnyös megoldás kellett

- Az árvíz megelőzése a **forrásánál hatékonyabb**, mint az elöntés helyén védekezés
- **Több száz nagyon kicsi** beavatkozás a folyó felső vízgyűjtőjén
- **Lelassítás, beszivárogtatás, átmeneti tárolás**, növényzet, párologtatás
- **Helyi gazdálkodók**, helyi vállalkozók, helyi lakosok bevonása, közös tanulás
- Kisebb, **gyakran visszatérő árvizek kezelésére** alkalmazható
- 1 m-rel alacsonyabb árvízcsúcsot mértek Stroudban
- **Nem projekt**, hanem vízgyűjtő-gazdálkodás!
- **Vízgyűjtő árvízvédelmi referens koordinálja járási szinten**

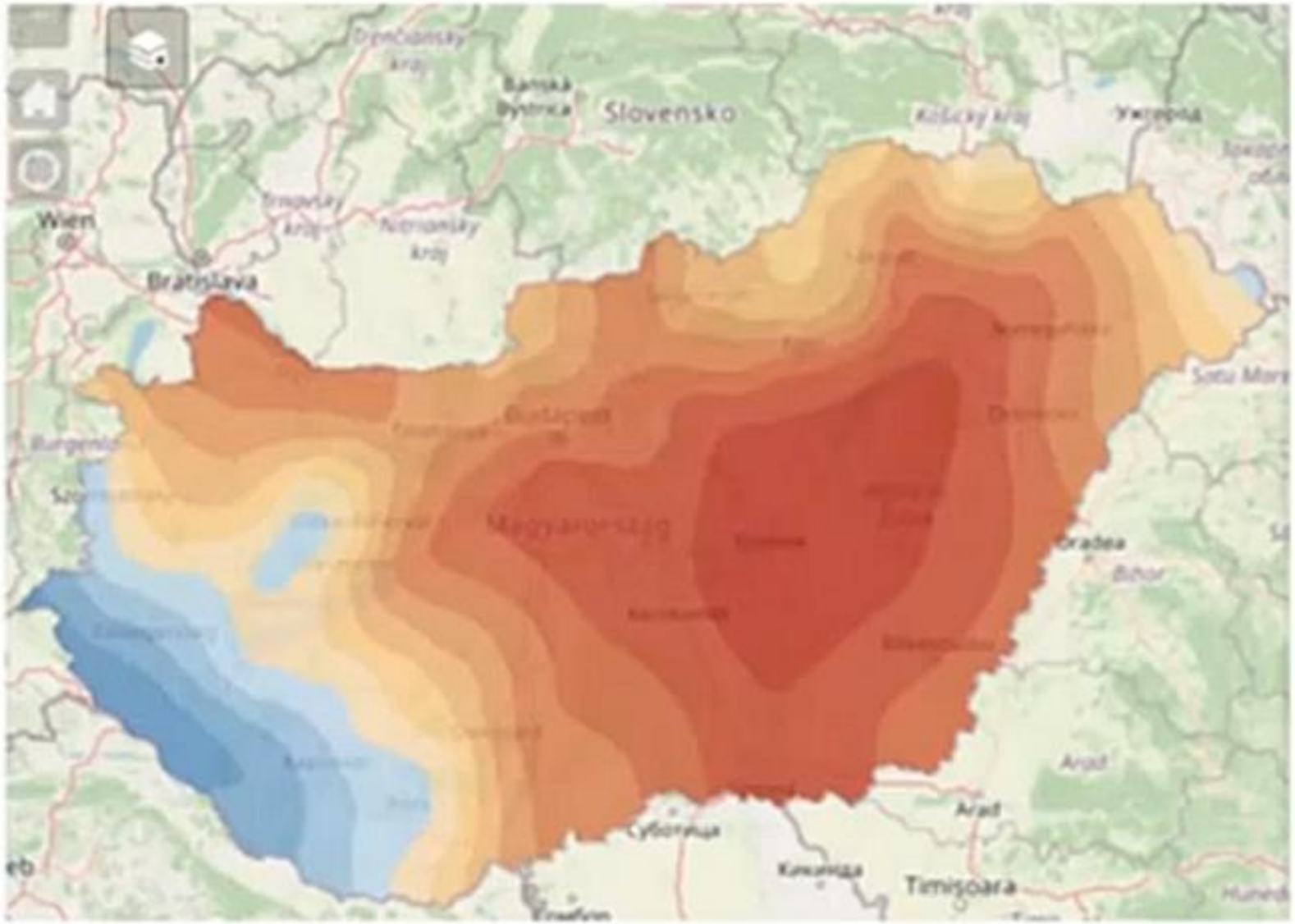

Általános alkalmazás, kutatás, támogatási, programok, civil szerveződések, műszaki útmutatók

- https://www.gov.uk/government/publications/working-with-natural-processes-to-reduce-flood-risk
- https://catchmentbasedapproach.org/
- https://www.susdrain.org/
- https://www.ciria.org/CIRIA/Books/Free_CIRIA_Publications.aspx?hkey=ca8794b8-b1b3-4742-880d-6c7a27719afb

Hazai példák

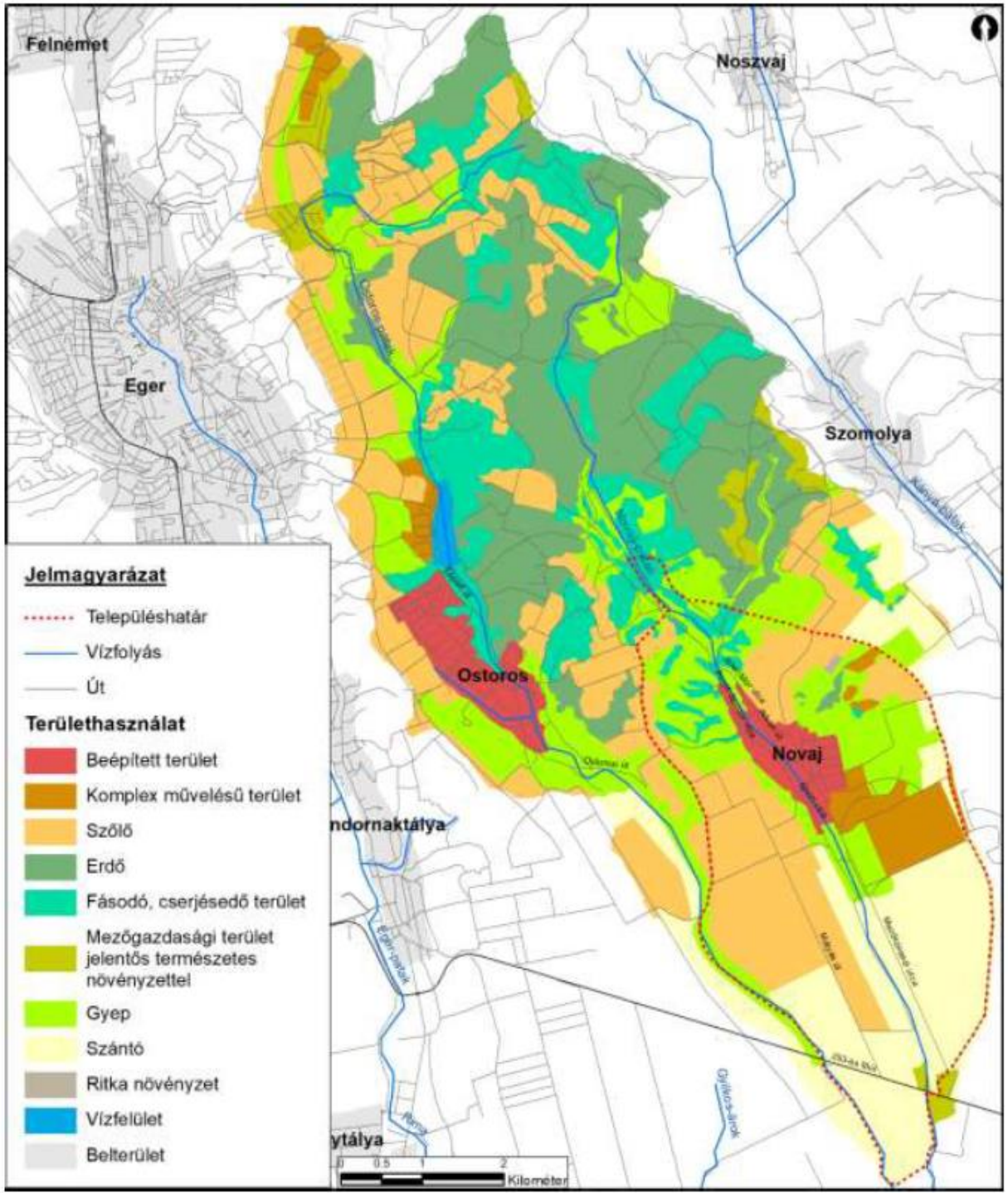

Koncepció Novajon

Lefolyáslassításra alkalmas pontok meghatározása egy településeken átívelő, villámárvízveszélyes dombvidéki vízgyűjtőn

Alapadatok:

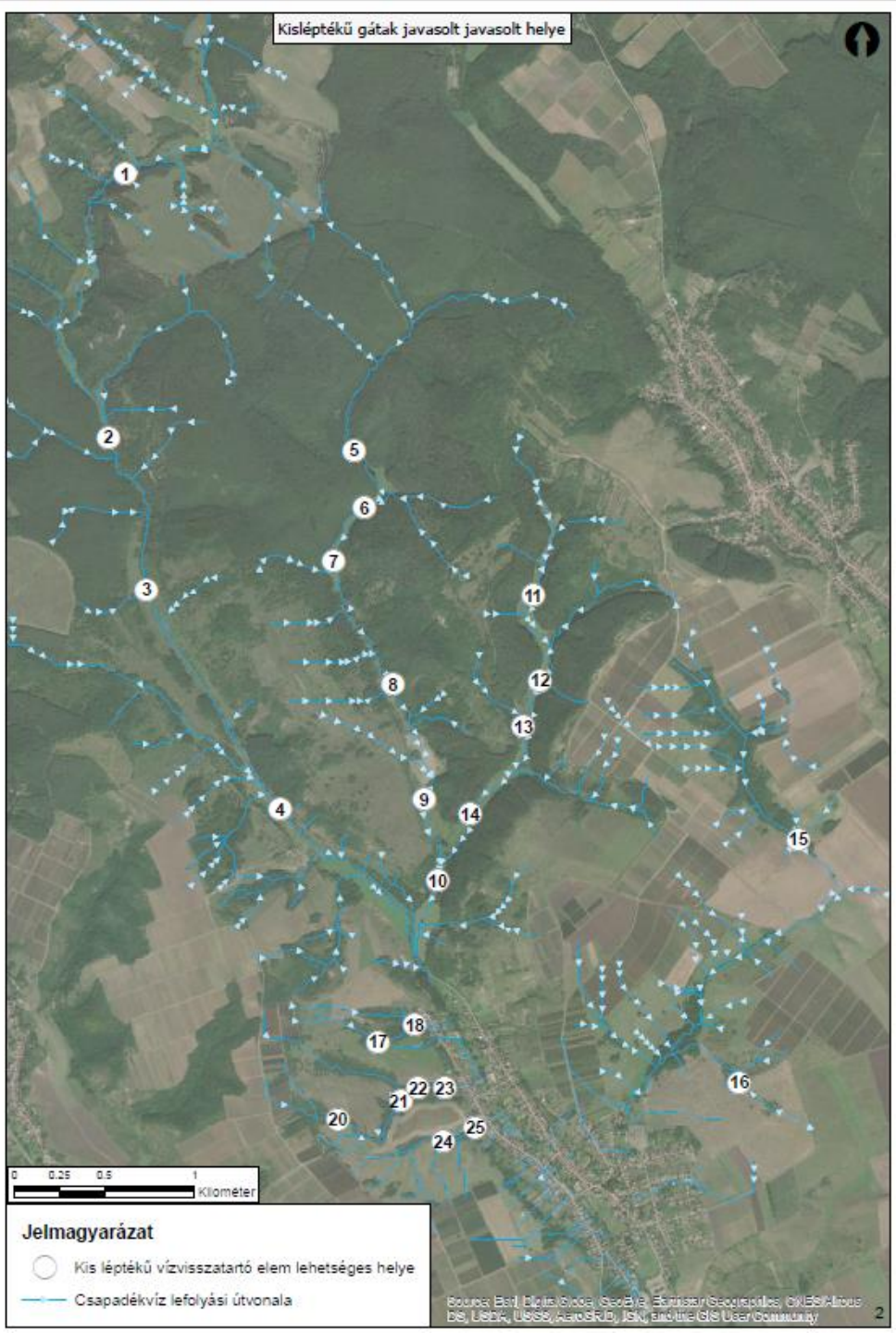
- Novaji és Ostoros patakok vízgyűjtője: 6780 hektár
- Villámárvíz probléma
- Érintett települések: Novaj, Ostoros, Eger, Szomolya

A vizsgálat menete

Adatok: felszínborítás, domborzat, csapadék

1. Lefolyási útvonalak azonosítása domborzatmodell (DTM) alapján
2. Az egyes lefolyási útvonalakon összegyűlő vízmennyiség kiszámítása (lefolyásmodell)
3. Vízvisszatartásra alkalmas helyek kijelölése, ezek között fontossági sorrend felállítása

Eredmények

- A visszatartható vízmennyiség becslése különböző magasságú vízvisszatartó megoldások esetében
- A leghatékonyabb beavatkozási pontok azonosíthatók (zöld mezők a táblán), a keletkező lefolyás nagy részét képesek visszatartani

Vízvisszatartó megoldás jellemzői		Lefolyó vízmennyiség tározási aránya(%)			
Azonosító	1m magas gáttal visszatartható térfogat (m3)	Normál talajállapot, 4 éves visszatérési gyakoriságú eső	Normál talajállapot, 10 éves visszatérési gyakoriságú eső	Telített talajállapot, 4 éves visszatérési gyakoriságú eső	Telített talajállapot, 10 éves visszatérési gyakoriságú eső
1	3938	59	27	12	8
2	3098	38	15	6	4
3	8269	92	35	14	9
4	425	4	1	1	0
5	3268	100	60	22	13
6	9171	100	100	45	28
7	3079	100	42	14	9
8	7267	100	64	23	14
9	10022	100	83	28	17
10	3325	48	15	6	3
11	1224	100	65	26	16
12	5611	100	100	55	35
13	6588	100	100	52	33
14	2141	55	22	10	6
15	7236	100	64	37	25
16	185	50	22	10	6
17	90	47	24	12	8
18	2324	100	100	100	100
20	136	18	10	6	4
21	462	38	20	11	7
22	316	18	9	5	3
23	357	20	10	5	3
24	200	21	12	7	4
25	47	5	2	1	1

Miért fontos vízgyűjtő szinten együttműködni?

- A vízvisszatartásra legalkalmasabb, legfontosabb helyek nem biztos, hogy egy a település közigazgatási határain belül vannak
- Nehézség, hogy a tulajdoni viszonyok vizsgálata csak ez után következik, sok egyeztetés szükséges érdekelt felek között
- Angol példák!!!

Koncepció a Homokhátságon

Belvíztározásra és vízvisszatartásra alkalmas egykori vizesélőhelyek, medertározásra alkalmas csatornák azonosítása

Alapadatok:

- Domaszéki- és Széksóstói-főcsatornák vízgyűjtője: 598 km^2
- Belvíz főleg az alsó vízgyűjtőn; aszály és süllyedő talajvízszint a vízgyűjtő teljes részén probléma
- Érintett települések (13 db): Röszke, Domaszék, Zákányszék, Bordány, Mórahalom, Ásotthalom, Ruzsa, Öttömös, Balotaszállás, Pusztamérges, Zsana, Üllés

A vizsgálat menete

Adatok: csatornahálózat, belvízfenyegetettség, felszíni- és felszín alatti víztől függő vizesélőhelyek

1. Kiszáradófélben lévő vizesélőehelyek (Szikes tavak, mocsarak) azonosítása
2. Használaton kívüli csatornaelzárási pontok összegyűjtése
3. Vízvisszatartásra alkalmas helyek kijelölése, ezek üzemrendjének feltárása
4. Egyeztetések az érintettekkel

Az Ábrahámszéki-csatorna Domaszéken (Farkas Mátyás, WWF)

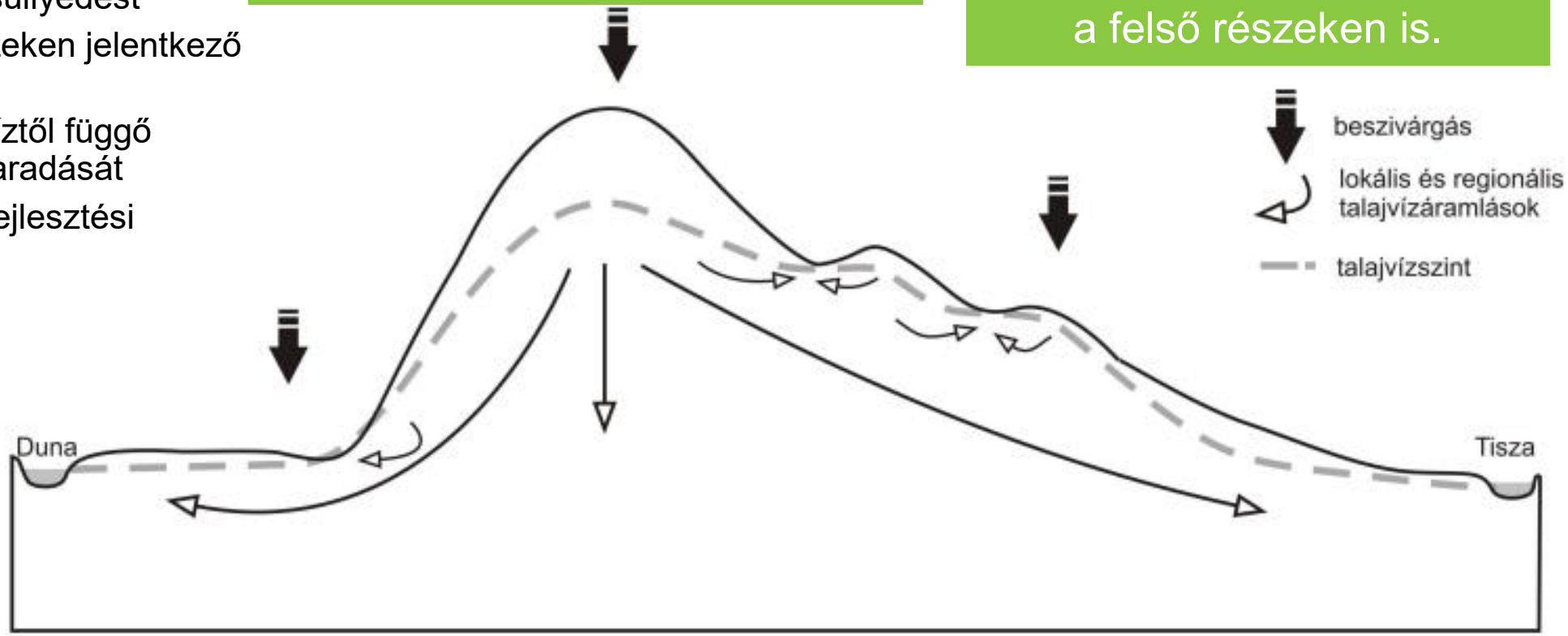
Miért fontos vízgyűjtő szinten együttműködni?

A vízvisszatartás minden település érdeke

- Fékezi a talajvízszint-süllyedést
- Csökkenti az alsó részeken jelentkező belvízproblémákat
- Segíti a felszín alatti víztől függő ökoszisztémák fennmaradását
- Kiegészíti az öntözésfejlesztési projektekei

A fent beszivárogtatott víz lassan érkezik az a hátság alsó részére, nem okoz belvízi elöntést, és mérsékli a talajvízszintsüllyedést.

Az alsó részeken visszatartott víz alulról ‚támasztja meg' a felszín alatti vizek szintjét, így mérsékli annak süllyedését a felső részeken is.

A Duna-Tisza közi Hátság talajvíz-áramlási rendszerének elvi vázlata (Kákonyi 2009 és Völgyesi 2006 alapján) Forrás: Ladányi Zsuzsa: Tájváltozások értékelése a Duna-Tisza közi Homokhátság egy Környezet- és Klímaérzékeny kistáján, az Illancson. Disszertáció

Gyakorlati megvalósítás: Jászszentlászló-Szank-Móricgát Vízvisszatartás belvízcsatornák lezárásával

- Jól szabályozható a vízborítás kiterjedése, időtartama
- Környező területek vízellátása javul

Korlátok:

- Vízigények a Dong-ér vízgyűjtőjén
- Főcsatorna üzemrendje
- Bánó-tó területhasználati konfliktus

Forrás: Dong-ér Kelő-ér Vize Egyesület, Toldi Csaba

Jászszentlászló – vízvisszatartás gazdasági haszna szántón

- A vetéstechnológia minden esetben ugyanaz, egyik terület sem volt öntözve
- Az egyetlen különbség a talajvízszint visszaemelése a gyökérzónába
- Nagyságrendekkel olcsóbb és hatékonyabb, mint az öntözés

Forrás: Dong-ér Kelő-ér Vize Egyesület

Koncepció mentett ártér szabályozott vízpótlási lehetőségeire

Interreg
Danube Transnational Programme
Danube Floodplain
www.interreg-danube.eu/danube-floodplain

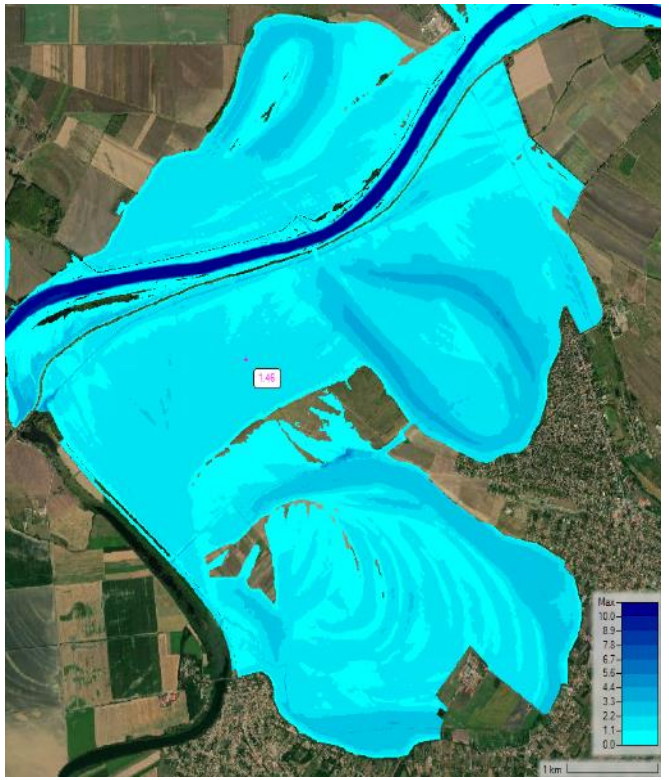
- 2200 hektáros mélyártéri öblözet a Tisza mentén
- Tiszaföldvár és Cibakháza területén
- WWF-Kötivizig-HNPI vizsgálatai
- Egykori ártér reaktiválása: árvíz idején vízpótlás
- Érintettek bevonása: földtulajdonosok, gazdálkodók

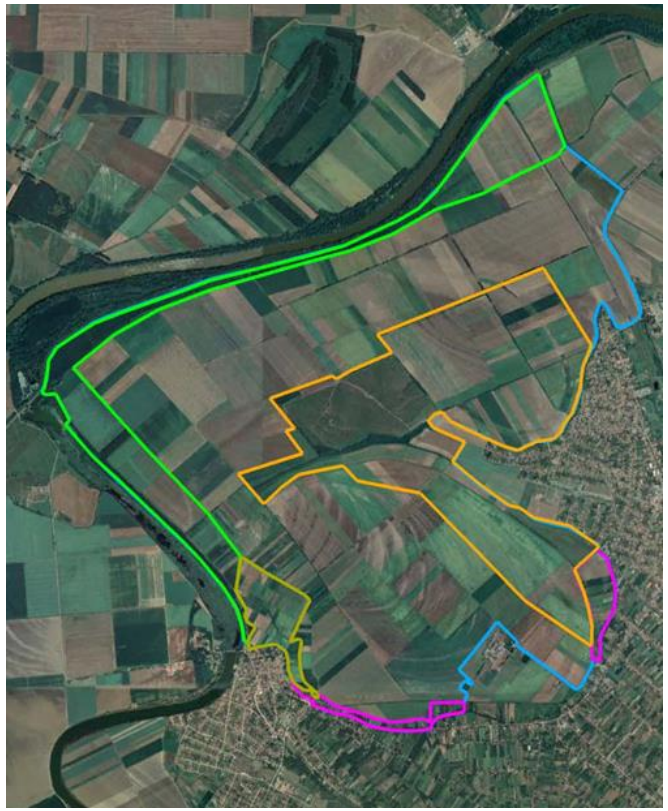

Eredmények

- Hidrodinamikai modellezés – KÖTIVIZIG:
  - Különböző nagyságú árhullámok esetén kialakuló elöntések nagysága
- Potenciális vegetáció meghatározása – HNPI:
  - célirányos vízpótlás a táj adottságainak erőteljesebb kihasználását segíti
- Költség-haszon elemzés

Elöntési lehetőség gyakori árhullámnál (Forrás: Vízi Dávid Béla)

Ideális művelésszerkezet

- **erdőművelés**
- **legelő, kaszálórét (takarmánynövény termesztés)**
- **kertészeti kultúrák**
- **kert, gyümölcsös**
- **szántóművelés**

(Forrás: Tallósi Béla)

Továbblépéshez mélyártéri öblözet szintű együttműködés és szabályozási-támogatási környezet szükséges

- a földtulajdonosok, gazdálkodók tervei, érdekei;
- megbízható gazdálkodási és agrártámogatási környezet;
- gazdálkodási struktúra fenntarthatósága;
- a megvalósuláshoz szükséges tájszerkezeti változások elfogadottsága;
- a szükséges létesítmények belekerülési költségeinek fedezete;
- műszaki feltételek – körültekintő tervezés, kivitelezés;
- a műszaki létesítmények fenntartása;
- vízpótlás és vízmentesítés üzembiztos működtetése;
- vízügyi szempontú megfeleltethetőség (árvízvédelem, belvízvédelem stb.)

Köszönöm a figyelmet!

Kerpely Klára
WWF Magyarország Alapítvány
klara.kerpely@wwf.hu
+36-30/233-7368

Önkormányzati Pályázati Program keretében megvalósuló települési jó gyakorlat

Perőcsény

Juhász Erika Mária – hódszakértő, Talpalatnyi Vadon Természetmegőrzési Alapítvány / Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet

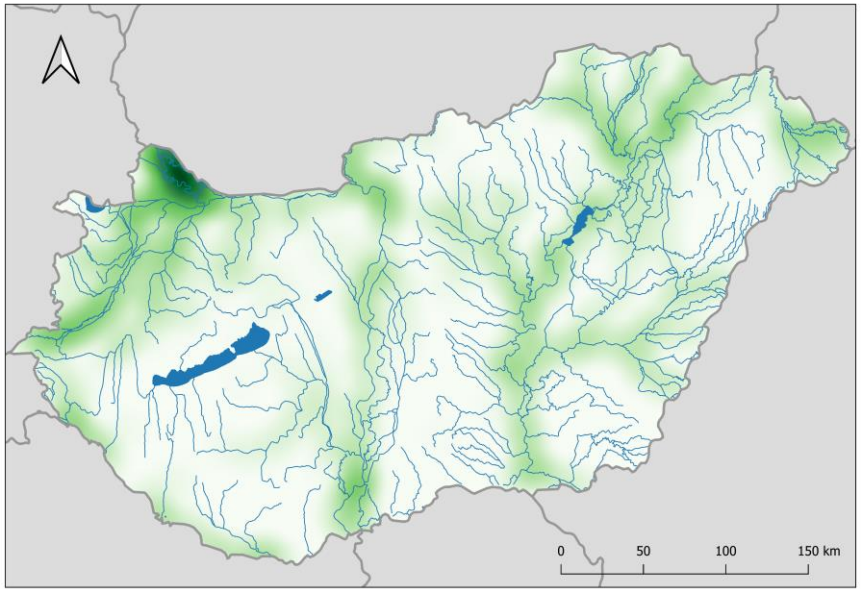

Természetalapú megoldás alkalmazása a vízmegtartásban hódhatás megőrzésével és konfliktuskezeléssel Perőcsény határában

Juhász Erika[1] - Juhász Lilla[2] – Csitneki Balázs[2]
[1]Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet
[2]Talpalatnyi Vadon Természetmegőrzési Alapítvány
www.talpalatnyivadon.hu
info@talpalatnyivadon.hu
juhasz.erika@ecolres.hu

Az eurázsiai hód

- Korábban kipusztult, visszatért, őshonos faj
- Ökoszisztéma-mérnök: gátépítés, szelektív rágás
- Gyors terjedés → növekvő jelentőség
- 10-11ezer pld.
  (Czabán D. és Juhász E. 2020-as becslése)

Fotó: Juhász Erika

A hód építő tevékenységének pozitív és negatív hatásai

+

- Táji szintű vízvisszatartás („önkéntes, ingyen munkaerő”)
- Árhullám levonulását lassítja, árvízcsúcsot csökkenti
- Jótékony hatás a felszíni és talajvízkészletre, klímaszabályozás
- Szűrőhatás: vízminőség javul
- Vizesélőhely: biodiverzitás-védelem

–

- Ember által nem tervezett tájátalakítás („keresetlen munkatárs”)
- Lokálisan ár- és belvízvédelmi kockázat
  - Visszaduzzasztás
  - Elöntés
  - Partoldal, töltés, gát megfúrása
- Többlet fenntartási munkák
- Műszaki biztonsági problémák

?

- Hosszirányú átjárhatóság

Hódok által létrehozott vizesélőhely Perőcsény község mellett

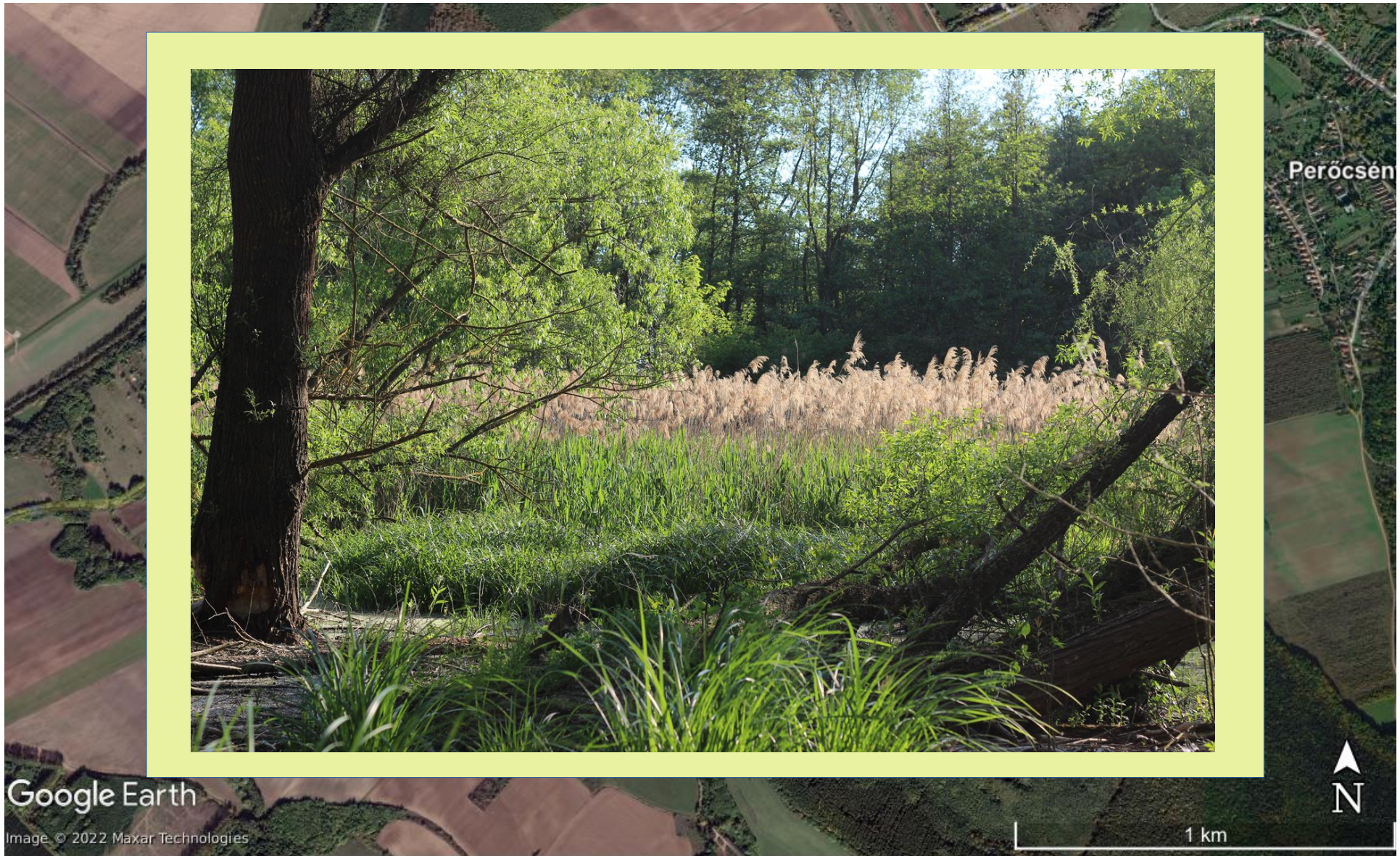
Orzsán-patak (Perőcsény): a hódok birodalma

Orzsán-patak (Perőcsény): a hódok birodalma

Orzsán-patak (Perőcsény): a hódok birodalma

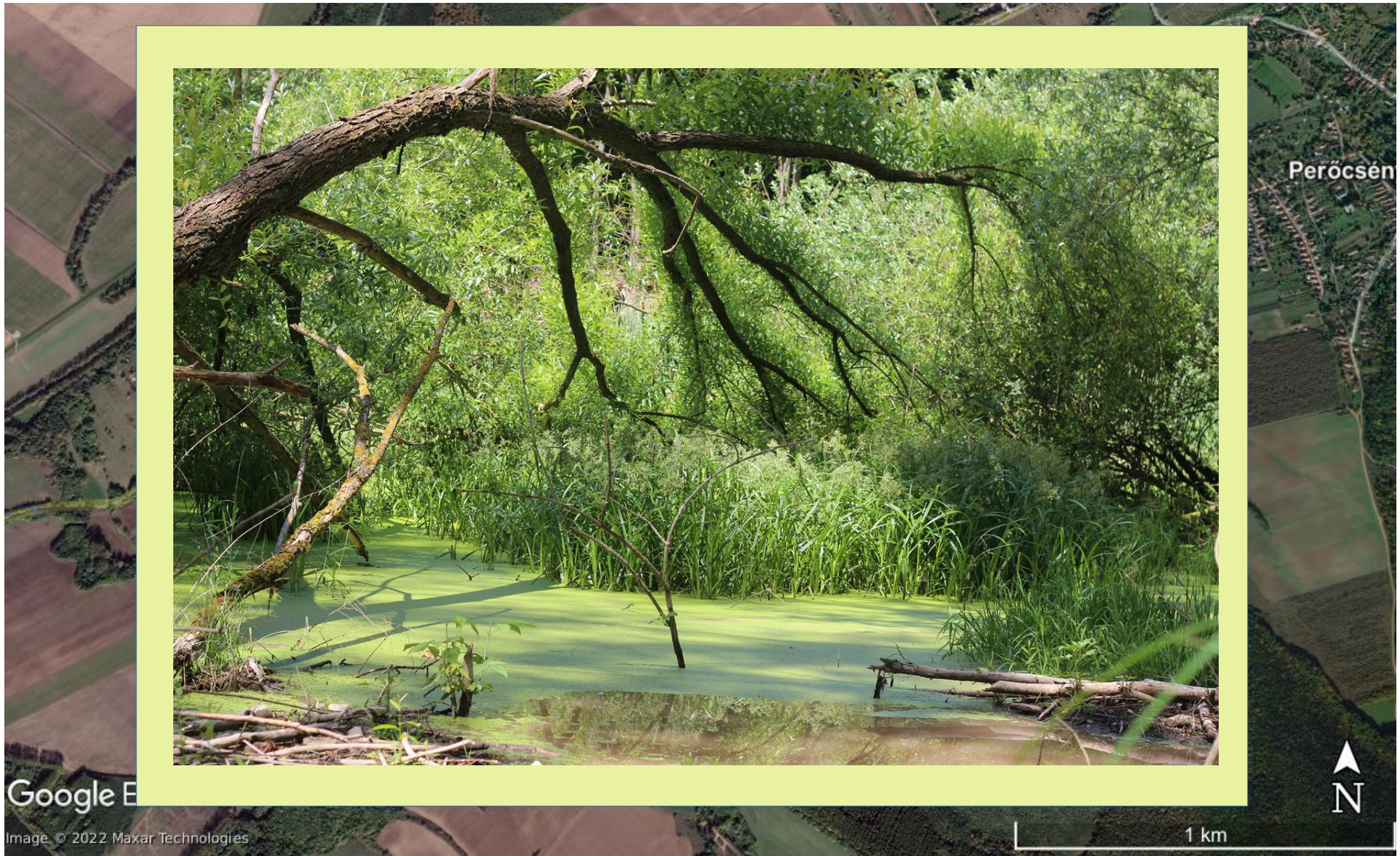
Orzsán-patak (Perőcsény): a hódok birodalma

Orzsán-patak (Perőcsény): a hódok birodalma

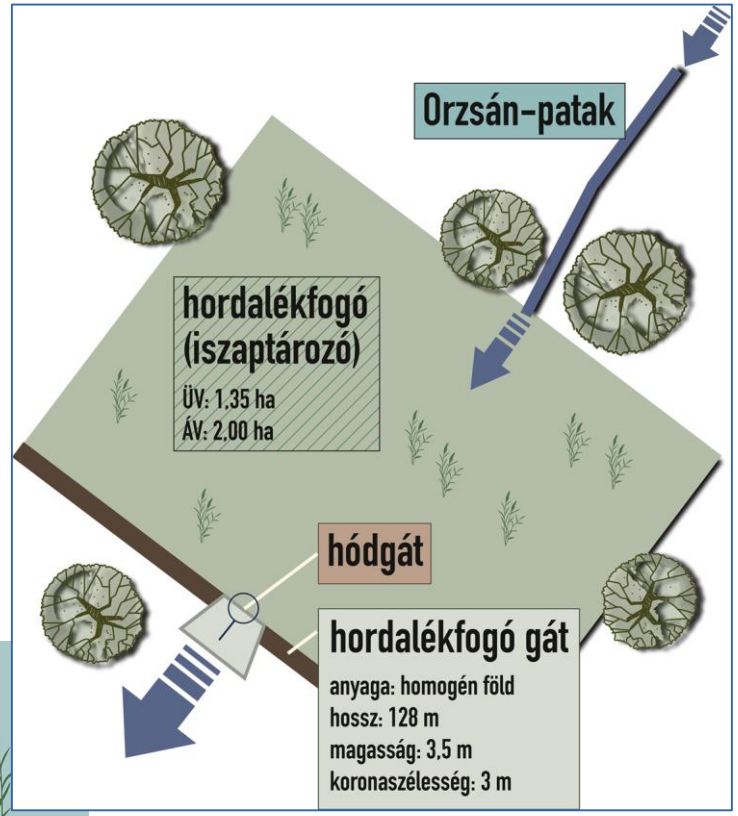

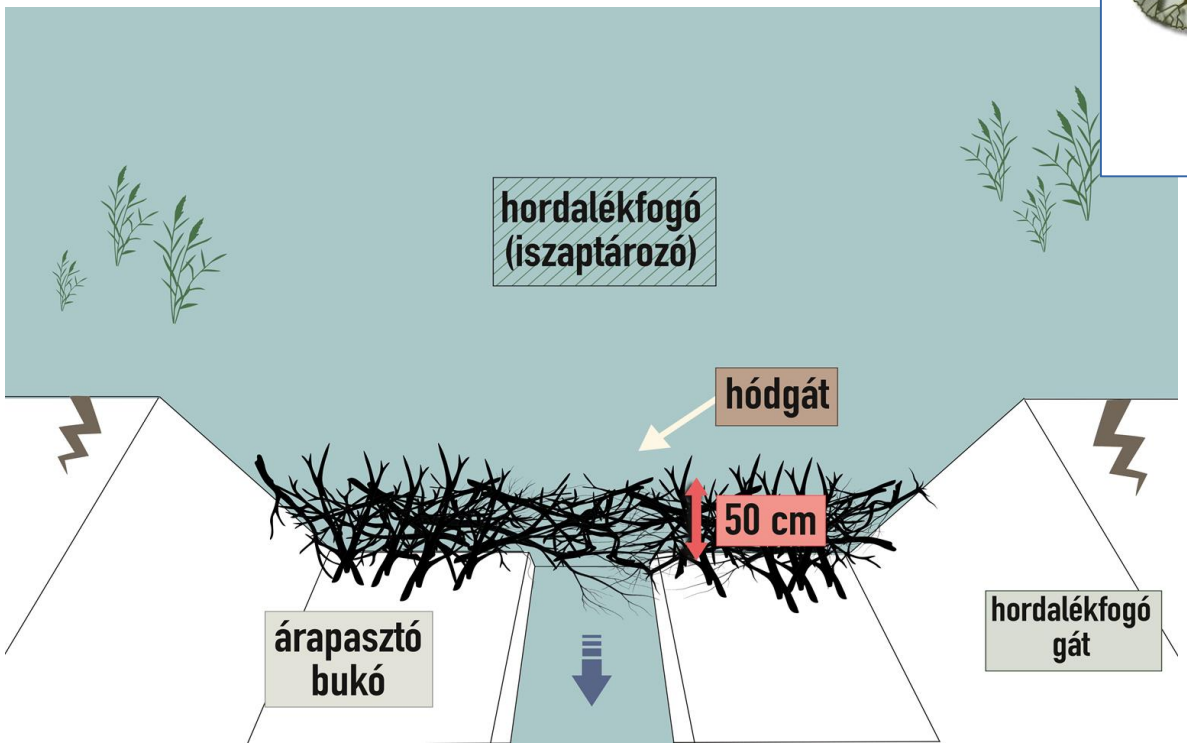
Orzsán-patak (Perőcsény): a hódok birodalma

Hódhatások az iszaptározónál

– Árapasztó bukó eltorlaszolása
  – értékes vizesélőhely kialakulása: vízmegtartás, szűrőhatás, biodiverzitás
– Járatok a földgátban
  – állékonysági probléma
  – gát védelme rácsozással, járatok tömítése

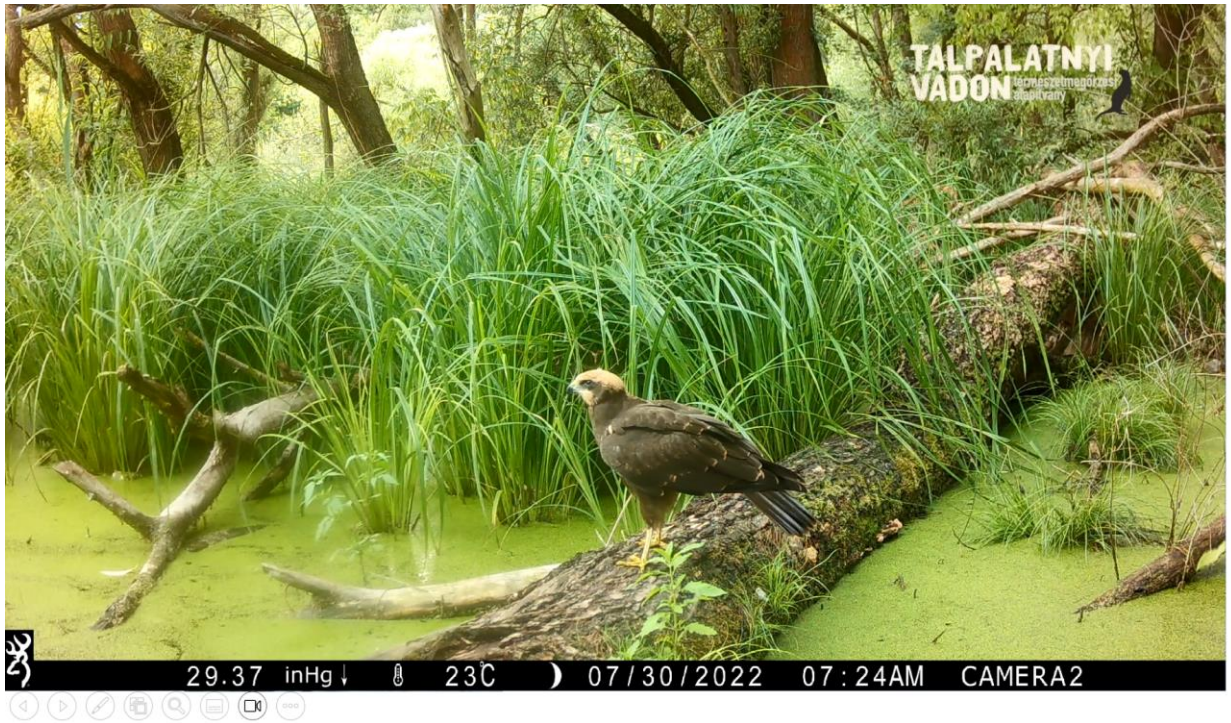

Eddig észlelt madárfajok száma: 74 (védett 70),
3 barna rétihéja fészek kis területen
(nagy igény van a területre)
Fokozottan védett fajok: vidra, vadmacska,
fekete gólya, gyurgyalag, böjti réce, bakcsó,
nagy kócsag

Biodiverzitás-hotspot

Kétéltűek

Kiemelt jelentőségű kétéltűszaporodóhely:
6 kétéltűfaj
2022-ben 200 ezer barna varangy ebihal
(100-200 nőstény egyed szaporodási sikere)
gyepi béka petemezők

Hódok által biztosított vízmegtartás és konfliktuskezelés a perőcsényi hordalékfogónál

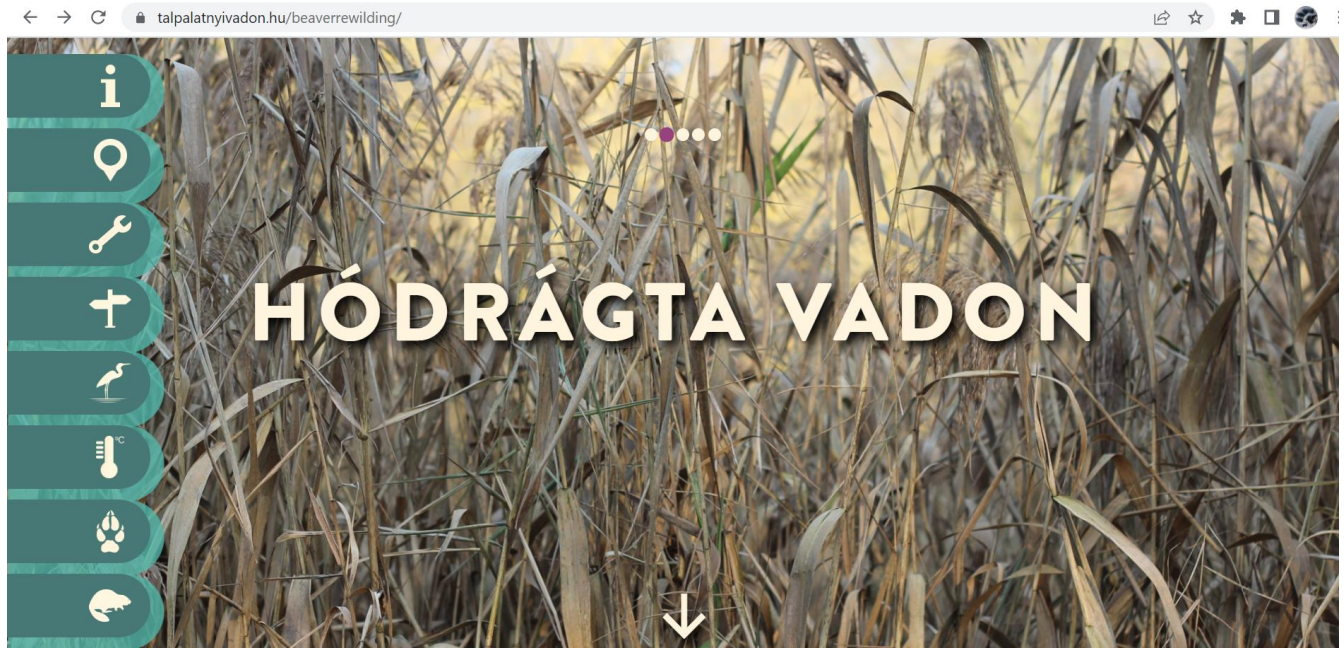
TALPALATNYI VADON természetmegőrzési alapítvány

Kedvezményezett:

Perőcsény Község Önkormányzata

Partnerek:

- Ökológiai Kutatóközpont, HódTérkép Program
- Patakrevitalizáció
- Hódok Magyarországon
- Meteorológiai Állomás/HOLFUY

www.talpalatnyivadon/beaverrewilding

Hódok által biztosított vízmegtartás és konfliktuskezelés a perőcsényi hordalékfogónál

Cél1: táji szintű vízvisszatartás természetalapú megoldásának támogatása

Cél2: biodiverzitás-védelem, jó minőségű vizesélőhelyek hiányának orvoslása

Cél3: konfliktuskezelés: árvízvédelmi, fenntartási, vízmegtartási, ökológiai, természetvédelmi és társadalmi szempontok összehangolása

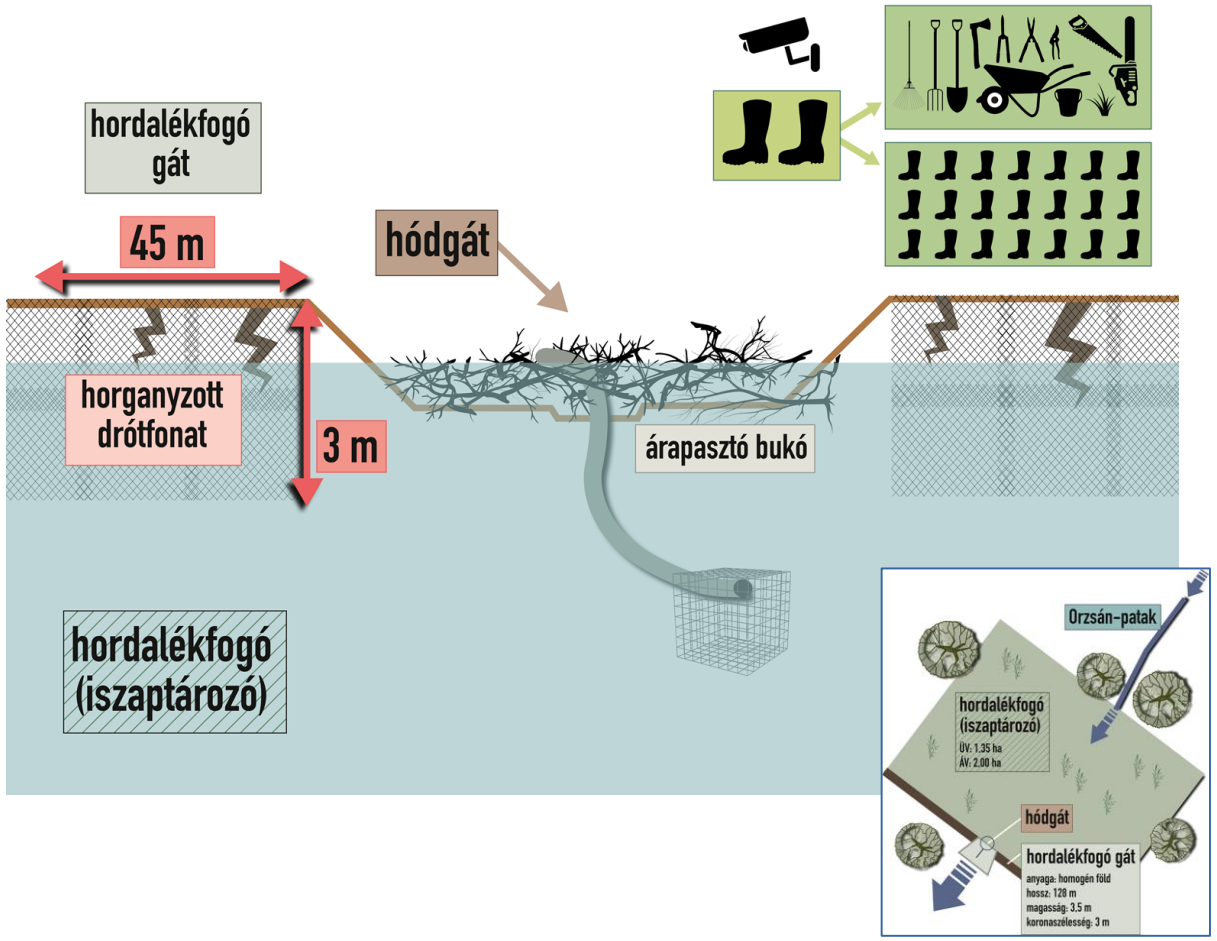
Cél4: tapasztalat/jó gyakorlat lokális (ember-hód) konfliktusok menedzsmentjére

Cél5: a hódélőhely fejlődésének hosszútávú monitorozása

Hódok által biztosított vízmegtartás és konfliktuskezelés a perőcsényi hordalékfogónál

Pályázati forrás:
–drótfonat, rögzítők
–vízmérnök, talajmechanikus
–monitoring (vadkamerák)
–fűmag

Önerő:
–kivitelezés (kaszálás, cserjétlenítés, tömítés, dróthálózás, füvesítés)
–monitorozás

A hordalékfogó gátjának állagjavítását és védelmét szolgáló akció – 2023. március 18.

Széleskörű szakmai összefogás 32 fő részvételével:

- fejlesztéspolitikai, vízügyi és természetvédelmi szakemberek, a pályázati program fő támogatóinak képviselői, a perőcsényi önkormányzat munkatársai, helyi önkéntesek

A gát növényzet-mentesítése

Hódjáratok tömítése

Horganyzott drótfonat lefektetése és rögzítése a gáttest víz felőli oldalán 128 m hosszúságban

Horganyzott drótfonat lefektetése és rögzítése a gáttest víz felőli oldalán 128 m hosszúságban

Horganyzott drótfonat lefektetése és rögzítése a gáttest víz felőli oldalán 128 m hosszúságban

Horganyzott drótfonat lefektetése és rögzítése a gáttest víz felőli oldalán 128 m hosszúságban

Horganyzott drótfonat lefektetése és rögzítése a gáttest víz felőli oldalán 128 m hosszúságban

A Perőcsény MINTAPROJEKT tapasztalatai

- A hódok tevékenysége többnyire kiszámítható, tervezhető
- Sőt, irányítható is
  - hol ne legyen, de hol igen
  - mennyire alakítsa át, mennyi vizet tartson
- Közösségi összefogással, a közösség és a természet érdekeinek szolgálatában
- Vízvisszatartás, víztározás, árvízvédelmi kockázat megszűntetése
- Vizesélőhely megóvása
- Változatosabb szerkezetű növényzet –› élőhelyek –› élőlények –› ÉLŐ TÁJ

Hódmocsarak az ország más területein (Tápió-vidék)

Hódmocsarak az ország más területein (Tápió-vidék)

Hódmocsarak az ország más területein (Tápió-vidék)

Hódmocsarak az ország más területein (Tápió-vidék)

Hódmocsarak az ország más területein (Tápió-vidék)

Hogyan tervezzünk a hódok hatásaival?

- Szisztematikus felmérések: terepi monitorozás és közösségi tudomány (Hódok monitorozása közcélú program, HódTérkép, Ökológiai Kutatóközpont)
  - hódállomány, hódgátak, értékes vizesélőhelyek
- Hódhatás megismerése: gátépítés és szelektív rágás
  - beavatkozás a baj megtörténte előtt – vízügyi kihívás
  - jelenség megismerése a beavatkozás előtt – kutatói kihívás
- Hódstratégia kialakítása:
  - értékes élőhelyek következetes, hosszútávú védelme, konfliktusos helyzetek esetén biztonságos fenntartásukra irányuló beavatkozás
  - egyes vízfolyásokon gyérítési, hódgátbontási lehetőség (összhangban a jelenleg érvényes jogszabályi háttérrel)
  - egyes élőhelyeken azonnali beavatkozás
  - általános kvóták helyett kis térléptékben való tervezés, területspecifikus döntések

Természetes megoldások a vízmegtartásban

- A természetalapú megoldások listázásakor a természet adta megoldások (hódgátak, torlaszok) gyakran kimaradnak
- A természet által nyújtott megoldásokra sokszor kellemetlenségként tekintünk
  - olykor konfliktusosak, problémásak, máskor csupán nem tervszerűek
- Mesterséges természetalapú megoldások (rönkgátak, fenékküszöbök) létrehozására irányuló projektek
- **100%-os emberi megtervezés helyett a természeti hatások bekalkulálása és adaptáció jelenti a természetalapú megközelítést**

Juhász Lilla
Talpalatnyi Vadon
Természetmegőrzési Alapítvány
www.talpalatnyivadon.hu
info@talpalatnyivadon.hu

Juhász Erika
Ökológiai Kutatóközpont
HódTérkép program
www.hodterkep.hu
juhasz.erika@ecolres.hu

Ökológiai Kutatóközpont
Hódok monitorozása közcélú program

Önkormányzati cselekvési lehetőségek az Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv tükrében

Jancsó Béla – tagozatvezető, Magyar Mérnöki Kamara, Vízépítési és Vízgazdálkodási Tagozat

Alapállapot:

- a víz fizikai egysége ellenére szétaprózottan van jelen a település hétköznapjaiban,
- nincs feltárva a vízben levő, a vízre alapozható települési fejlesztési potenciál,
- Nincs figyelembe véve az egyes vizes szakági elemek egymásra hatása,
- az ágazati stratégiákkal és programokkal együtt igen sok átfedés, párhuzamosság található.

A település vezetők nehéz helyzetben vannak . . .

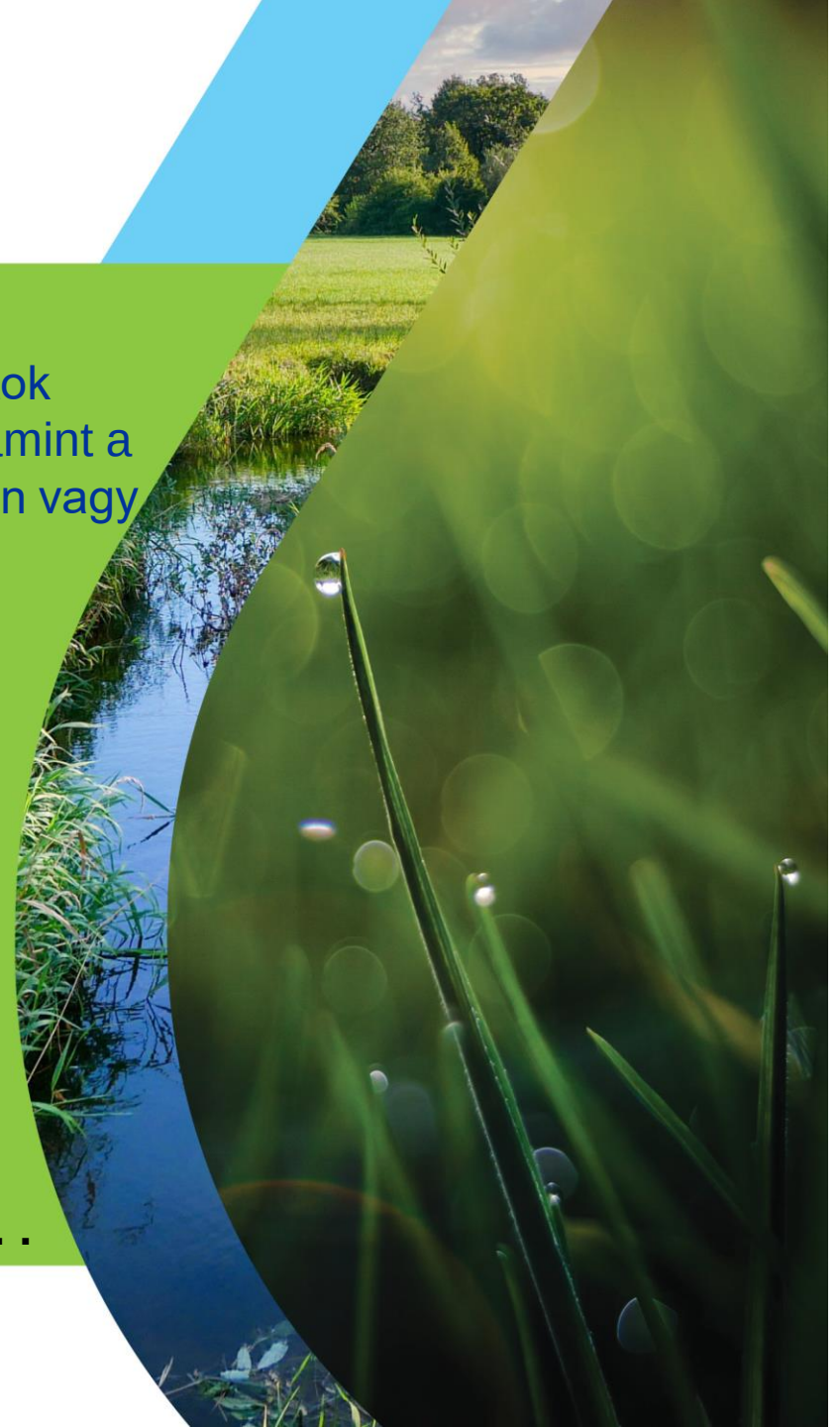
Folyamatos tevékenységek:

Vgtv.: 16. § (1) A **vizek kártételei elleni védelem** érdekében szükséges feladatok ellátása - a **védőművek építése**, **fejlesztése**, **fenntartása**, **üzemeltetése**, valamint a **védekezés** - az **állam**, a **helyi önkormányzatok**, illetve a károk megelőzésében vagy elhárításában érdekeltek kötelezettsége.

A helyi önkormányzatok feladata (5):

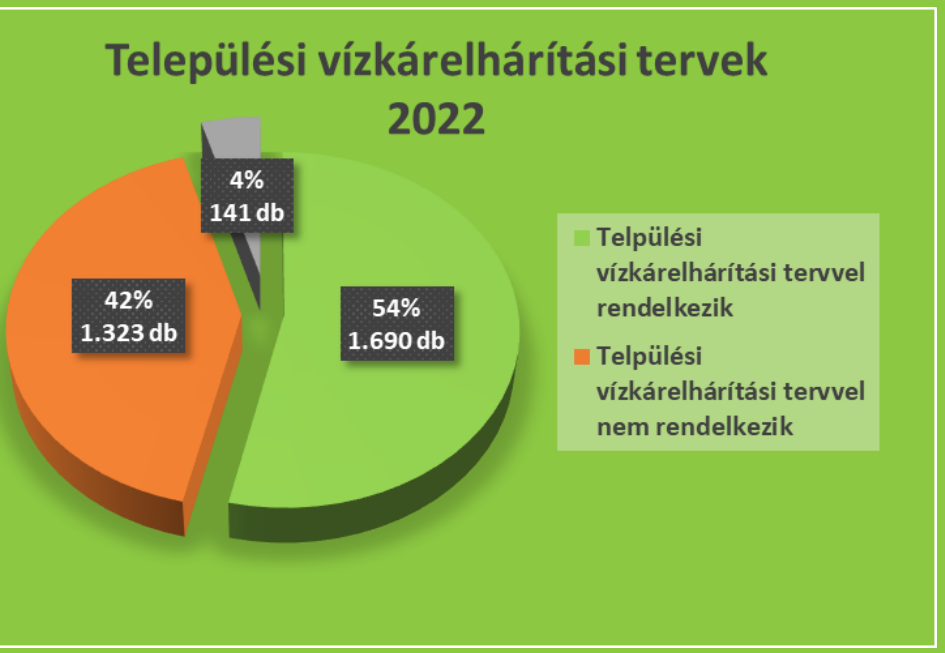
a) a legfeljebb két település érdekében álló védőművek létesítése, a helyi önkormányzat tulajdonában lévő védőművek **fenntartása, fejlesztése és azokon a védekezés ellátása**;
b) a település belterületén a patakok, csatornák áradásai, továbbá a csapadék- és egyéb vizek által okozott kártételek megelőzése - kül- és belterületi védőművek építésével - **a védőművek fenntartása, fejlesztése és azokon a védekezés ellátása;**
c) vizek kártételei elleni védelemmel összefüggő - külön jogszabályban meghatározott - **feladatok ellátása**

Fejlesztés, fenntartás és üzemeltetés . . .

Amikor „baj” van…

Akkor segít a például a települési vízkárelhárítási terv a védekezésre kötelezett, illetve a védekezésben résztvevő szervezetek részére.

Van még mit tenni közösen . .

Tudjuk, forrás nélkül nehéz . .

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 4.§ (1) pontjában rögzíti a települési önkormányzatok vízgazdálkodással összefüggő feladatait, amelynek értelmében a település önkormányzatának dolga a helyi vízrendezés, ár- és belvízelvezetés és a települési vízkárelhárítás ellátása.

Ha fejlesztünk, vagy fejlesztenénk, mennyire ismerjük a településünket?

A szűkös erőforrások hatékony felhasználásának, a támogatási rendszerek hatékony felhasználásának az elősegítése, egyben cselekvési prioritások meghatározása.

ez az **INTEGRÁLT TELEPÜLÉSI VÍZGAZDÁLKODÁSI TERV**

ITVT definíciója: A település környezeti, társadalmi és szociális, a vízzel és víz állapotokkal kapcsolatos igényeit kielégítő olyan (hatékonyan digitális alapon is működőképes) **vízgazdálkodási alapdokumentum**, mely hosszú távú, gazdaság- és környezettámogató, fenntartható vízgazdálkodási feladatokat és azok alapjait egységes, működtethető rendszerbe foglalja.

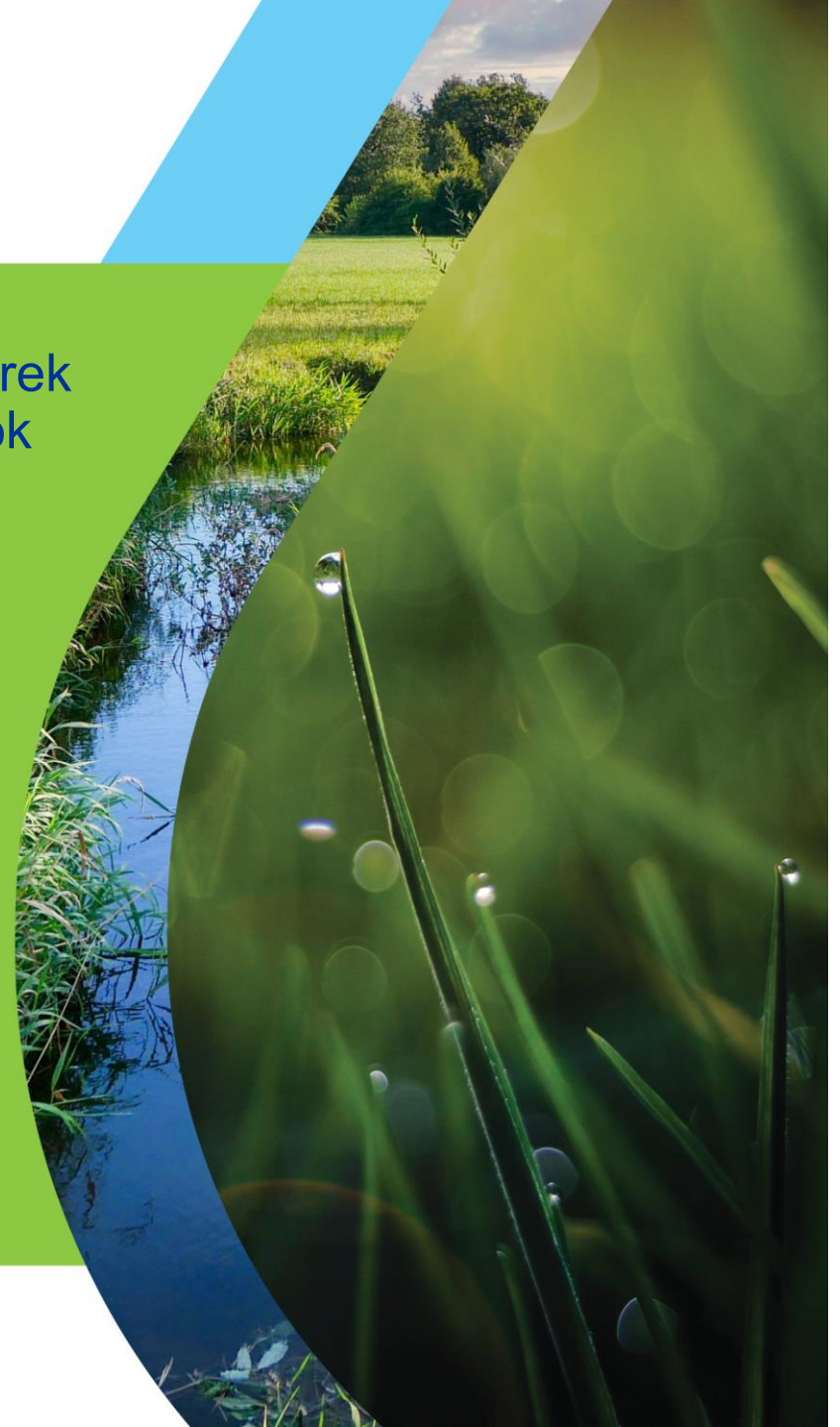
Az ITVT:

A valódi értelemben nem TERV!
Nem tervezői adatszolgáltatás!
Ebből nem lehet rögtön kivitelezni!

Az ITVT célja:

Település erősségeinek, gyengeségeinek feltárása, ismerjük meg a település Vízgazgazdálkodási helyzetét, összefüggéseit!

Aki komolyan veszi, annak segítség a jó döntéshozatalhoz!

Feladata:

- **alapinformációt, adatbázist biztosítani** a település vízzel, vízgazdálkodással összefüggő területeiről,
- **megteremteni az összhangot** a települést (a teljes közigazgatási területre vonatkozóan) érintő vízgazdálkodási feladatok és a településfejlesztés között,
- összességében **meghatározni** a település vízzel kapcsolatos, vízhez kapcsolódó **kötelezettségeit**, azaz a működtetéshez szükséges teendőit, és a fejlesztéshez szükséges feladatait.

A vízgazdálkodás elemei és ezzel kapcsolatos teendők, kötelezettségek **beépüljenek a település fejlesztésbe** és ezáltal, biztosítva legyenek a települési vízgazdálkodással összefüggő szakmai feladatok meghatározása, megvalósítása és ellátása**.**

Kinek is készül az ITVT?

- A település, azaz az Önkormányzat számára.

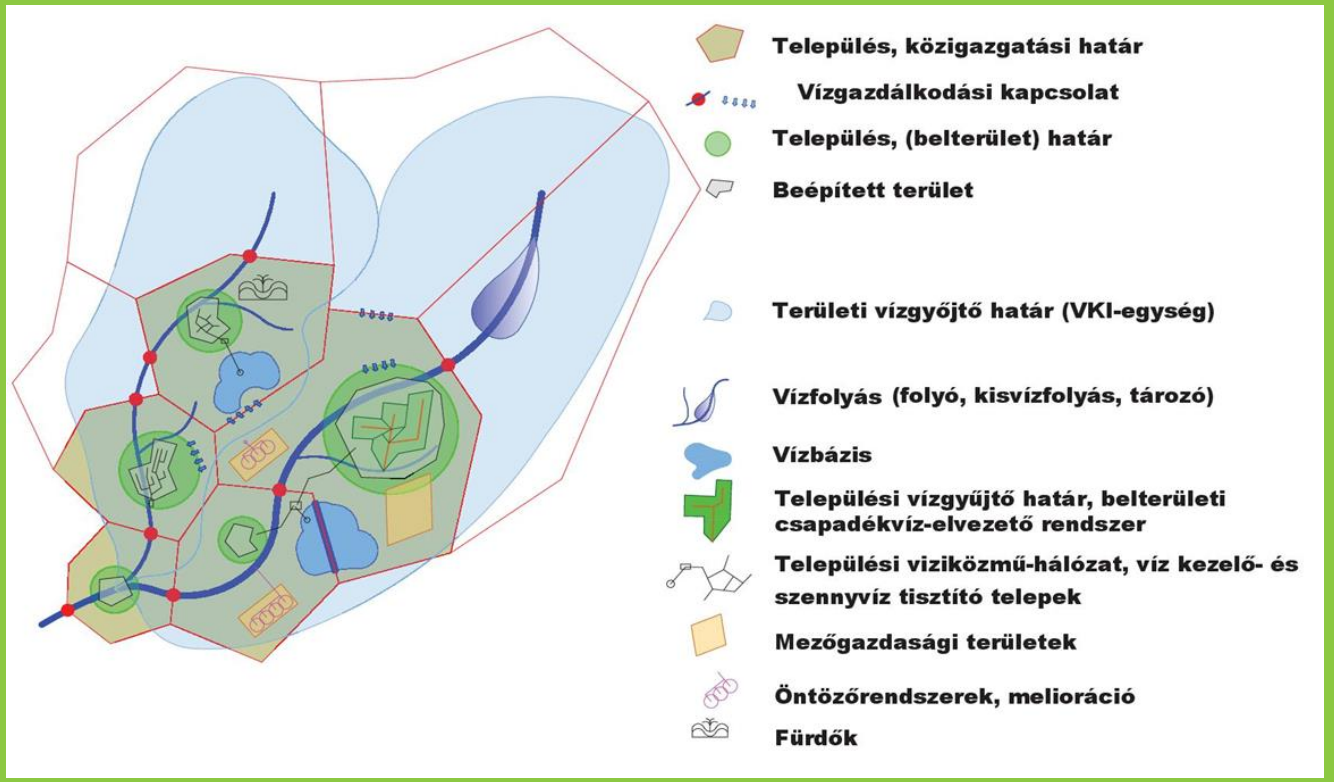
Minek is készül az ITVT?

-Hogy a település egy egységes dokumentumban megismerje, szembesüljön a település vízgazdálkodásával, a fejlesztésnél figyelembe lehessen venni a település vízgazdálkodási erősségeit, korlátait, gyenge pontjait, amit fejleszteni kell.

Az ITVT tervezési határa, hatálya

A települések közigazgatási területei összességében lefedik az ország teljes területét. Ez egyben azt is jelenti, hogy nincs olyan vízgyűjtő terület, a vízgyűjtőnek olyan része, ami ne tartozna valamely település közigazgatásához.

Tervezési segédlet

1. Meglévő állapot ismertetése

2. Szabályozási környezet, követelmények és kötelezettségek

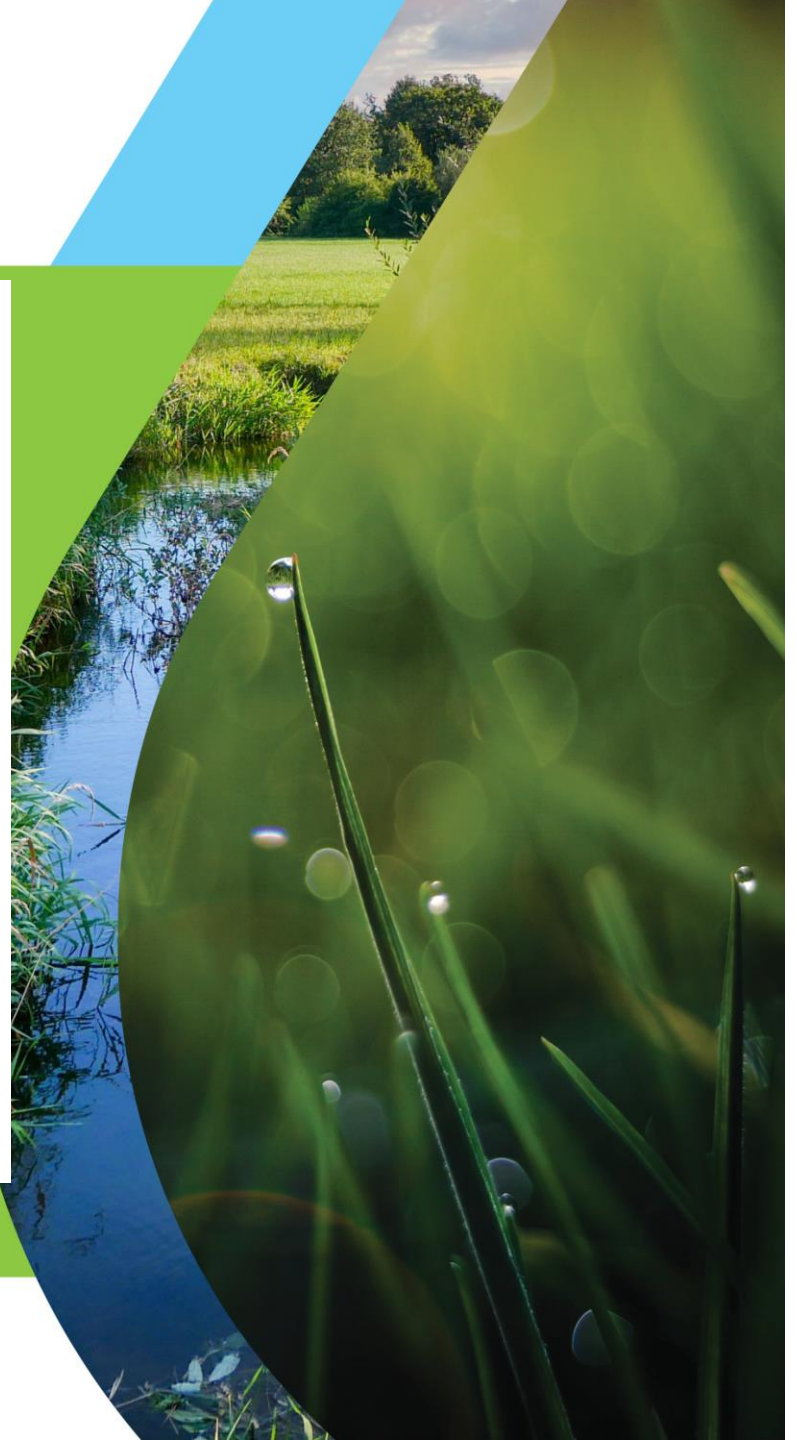
3. A településfejlesztéshez kapcsolódó vízgazdálkodási célok, stratégia, feladatok meghatározása

+ rajzi mellékletek

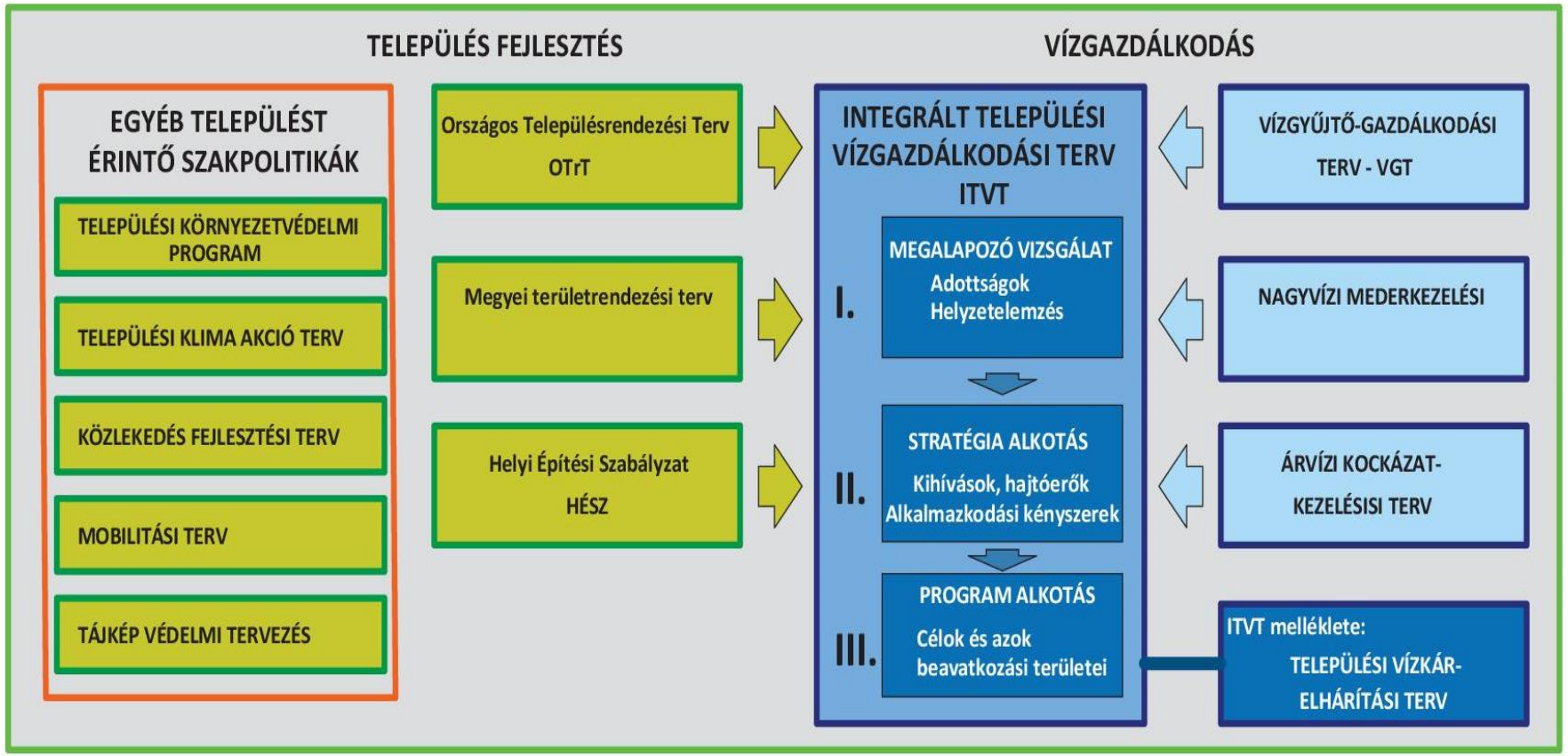

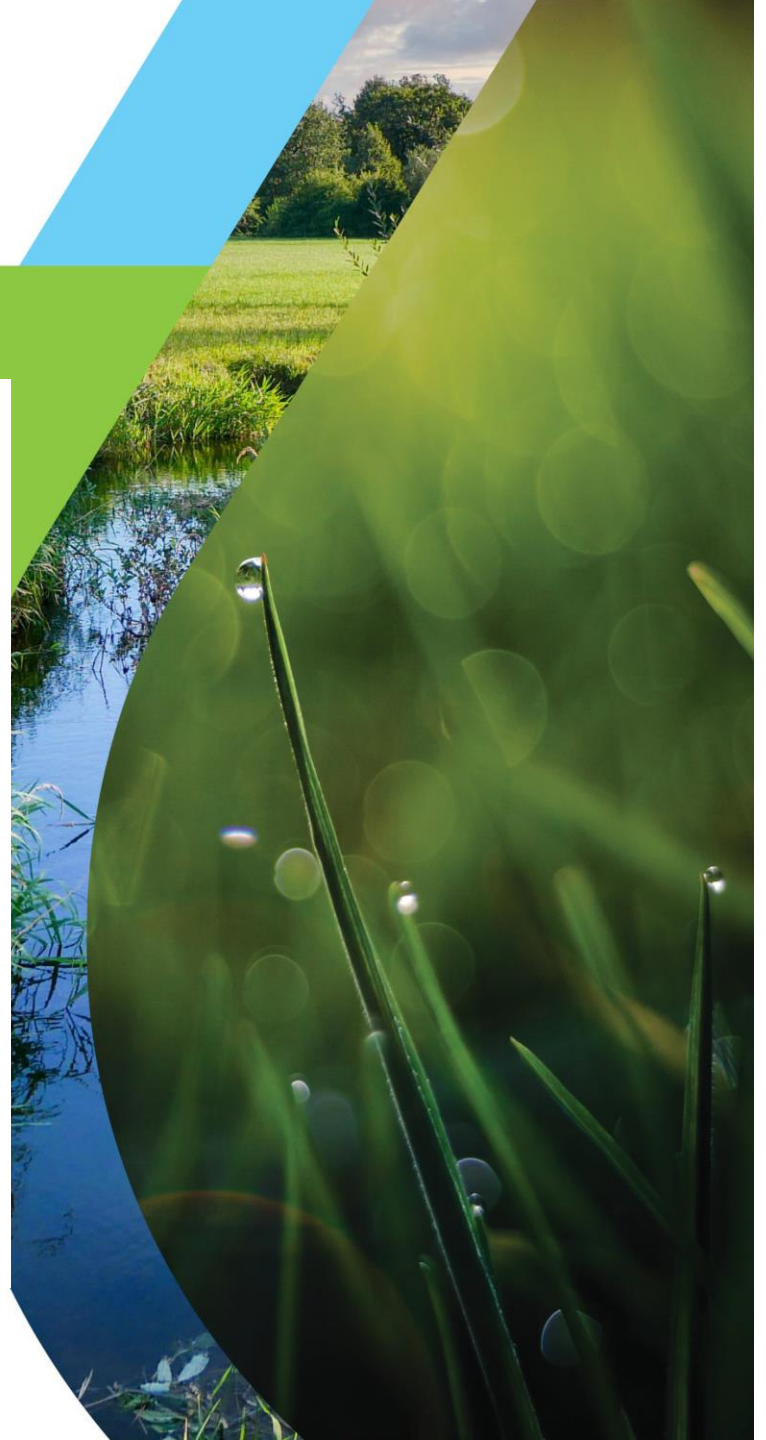
Forrás: Nemzeti Vízstratégia 2017

Az ITVT kapcsolata a település fejlesztési tervvel

Az ITVT elfogadása, jóváhagyása

-Jelenleg nincs jogszabályi kötelezettség, de

-Az Önkormányzatnak érdemes testületileg elfogadni!

Annak kell elfogadni magára nézve akinek készül: **Önkormányzat**

Önkormányzatnak saját eljárásrendjébe kell szabályoznia

Szakmai kontrol:

-Területi Vízgazdálkodási Tanács - TVT

LOGOS 4 WATERS

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

BELÜGYMINISZTÉRIUM
KLÍMABARÁT TELEPÜLÉSEK SZÖVETSÉGE
MAGYAR MÉRNÖKI KAMARA
ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG
WWF

LOCALIENCE projekt bemutatása

LOCALIENCE projekt

Együttműködés a szélsőséges időjárási eseményekkel szemben

Interreg CENTRAL EUROPE

Co-funded by the European Union

LOCALIENCE

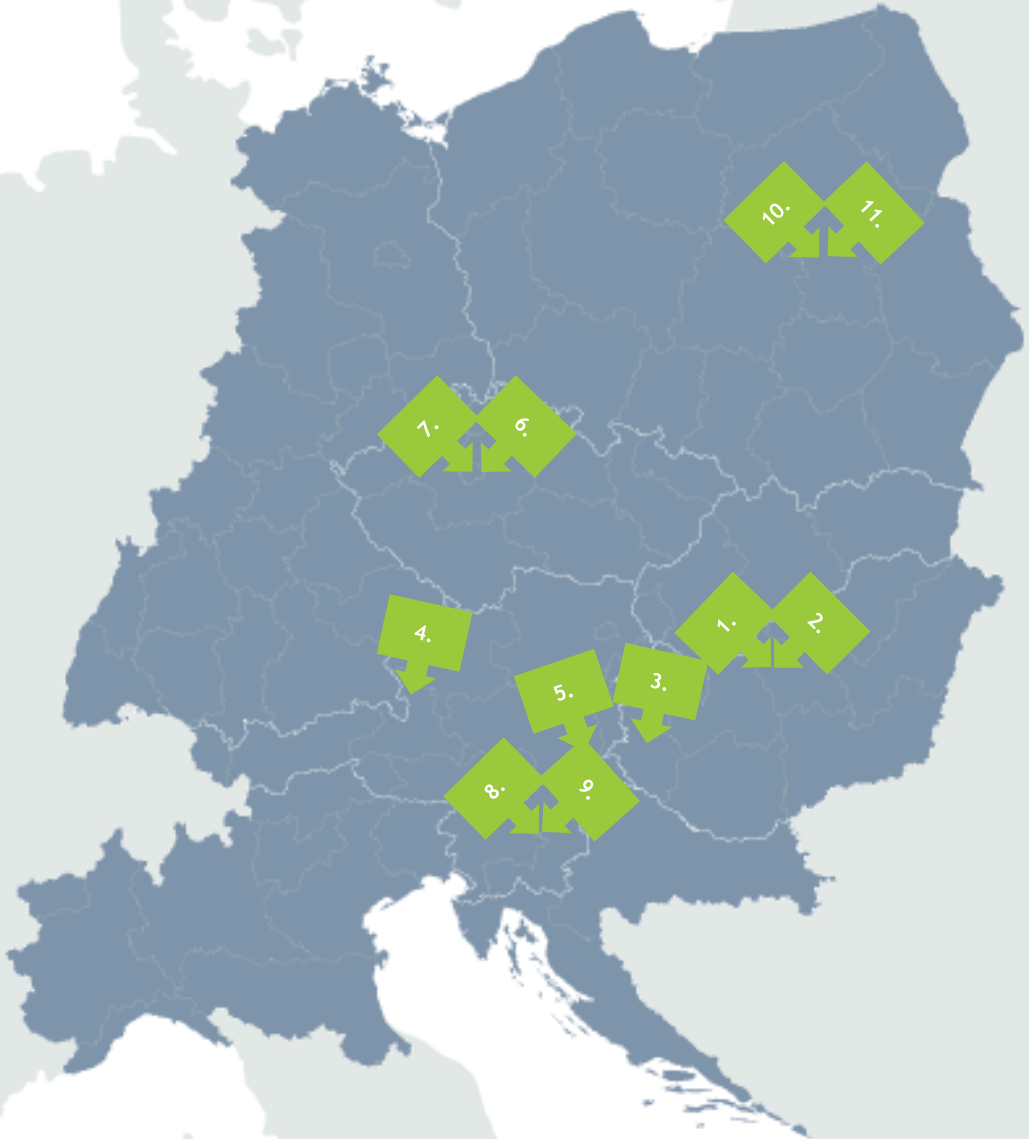

LIFE LOGOS 4 WATERS projekt roadshow
Visegrád | 2023. június 1.

Csizmadia Petra, szakmai vezető
Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda

2,04 millió €

Partnerek
1. Belügyminisztérium (HU)
2. Országos Vízügyi Főigazgatóság (HU)
3. Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (HU)
4. Vízgazdálkodási Szövetségi Ügynökség (AU)
5. Stájerországi Kormányhivatal (AU)
6. Cseh Köztársaság Tűzoltó-mentő szolgálatának Főigazgatósága (CZ)
7. Munkavédelmi Kutatóintézet Főigazgatósága (CZ)
8. Szlovén Környezetvédelmi Ügynökség (SI)
9. Ljubljanai Tűzoltó Szövetség (SI)
10. Tűzoltósági Főiskola (PL)
11. Lengyel Tudományos Akadémia Űrkutatási Központja (PL)

Célkitűzések

Önkormányzatok és helyi közösségek ellenálló képességének növelése

Együttműködés kialakítása/elmélyítése helyi szintű hivatásos és nem hivatásos szereplők között

Nemzetközi kapcsolatépítés és tudástranszfer

MUNKACSOMAGOK (WORK PACKAGE-EK)

WP1 -Közös cselekvési tervezés, ellenőrző és szakpolitikai fejlesztő eszközök

WP2 - Az állami és civil szereplők felkészültségének, proaktivitásának és szerepvállalásának erősítése

WP3 - A helyi együttműködést erősítő megoldások kidolgozása és tesztelése

PILOTOK

HU

Az érdekelt felek vármegyei szintű bevonása a Climate Living Lab keretében

SI

Warning

Reszponzív városi figyelmeztető rendszer

AT

Közösségi részvétel az árvizek/pluviális árvizek kezelésében, kis vízgyűjtőkre specializálódva

PL

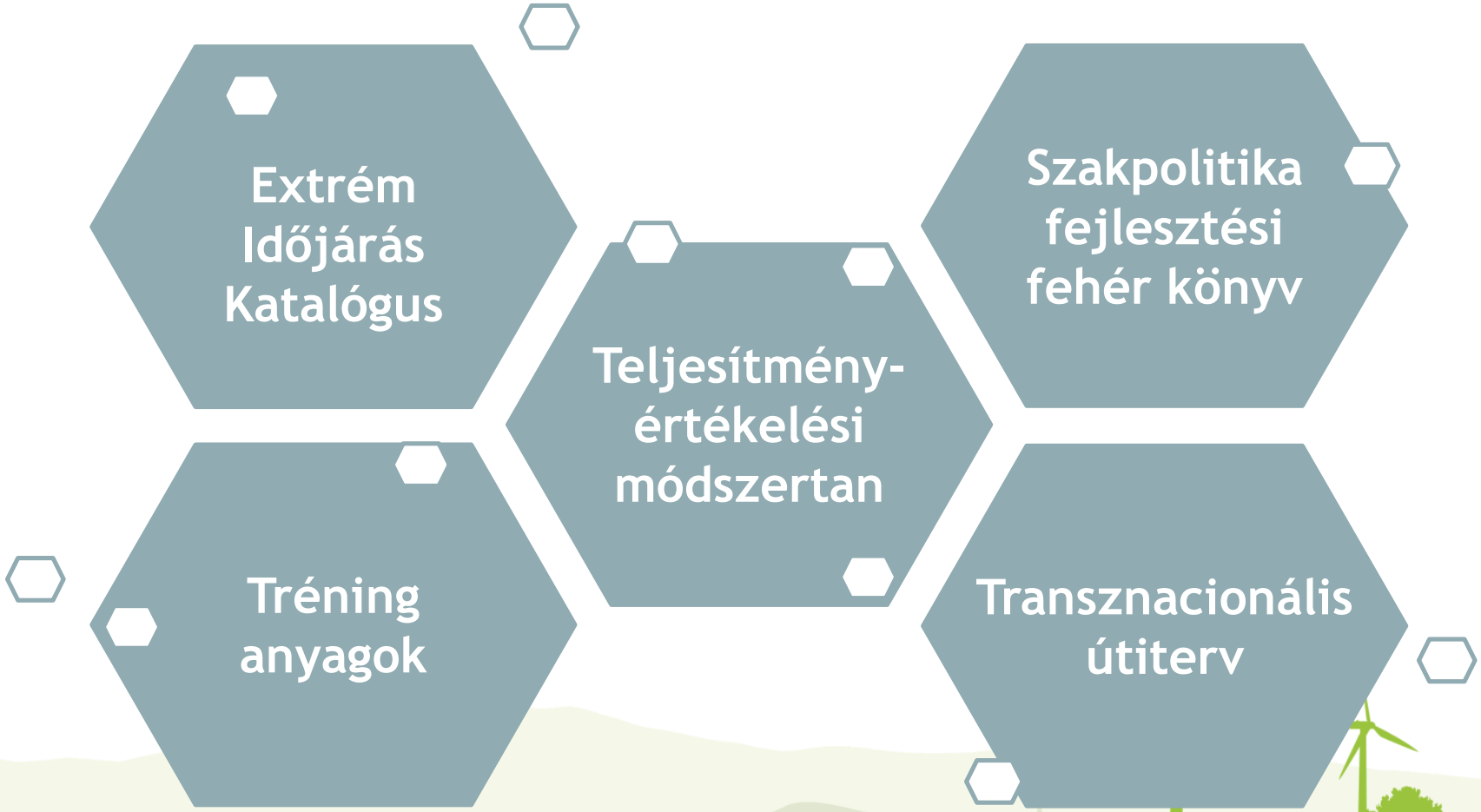
Játékalapú ellenállóképesség-javítás

CZ

Fokozott riasztási-mozgósítási-visszajelzési környezet a vidéki települések számára

TEVÉKENYSÉGEK ÉS EREDMÉNYEK

TEVÉKENYSÉGEK ÉS EREDMÉNYEK

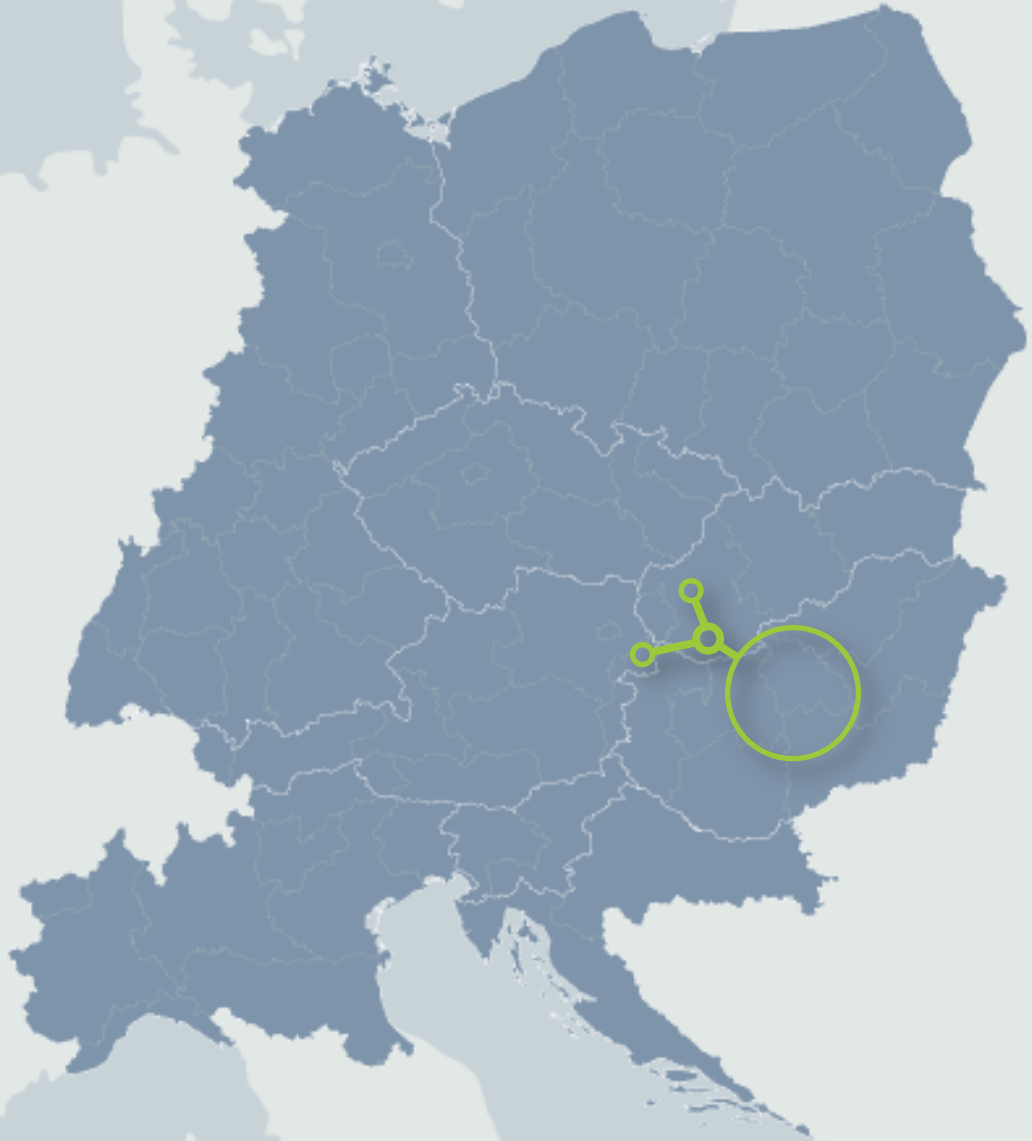
Köszönöm a figyelmet!

Csizmadia Petra, szakmai vezető
Belügyminisztérium

https://www.interreg-central.eu/projects/localience/

petra.csizmadia@bm.gov.hu

06 1 441 1331; 06 30 242 7053

Interreg CENTRAL EUROPE
Co-funded by the European Union
LOCALIENCE

NBS4LOCAL projekt bemutatása

Interreg Europe

Co-funded by the European Union

NBS4LOCAL

Természetalapú megoldások alkalmazása a helyi önkormányzatok éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességének javítása érdekében

Csizmadia Petra

petra.csizmadia@bm.gov.hu

2023. május 25. – 2023. június 15. LIFE Roadshow

Interreg Europe Program

Természetalapú megoldások (Nature Based Solutions/NBS)

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a katasztrófakockázatok csökkentése érdekében hozott intézkedések, amelyek a természettel együttműködve és annak javításával az ökoszisztémák helyreállítását és védelmét szolgálják.

Az NBS4LOCAL célja a helyi és regionális szakpolitikai eszközök célzott javítása az NBS ösztönzése, támogatása és előnyben részesítése érdekében.

GREEN

A projekt fő célkitűzése

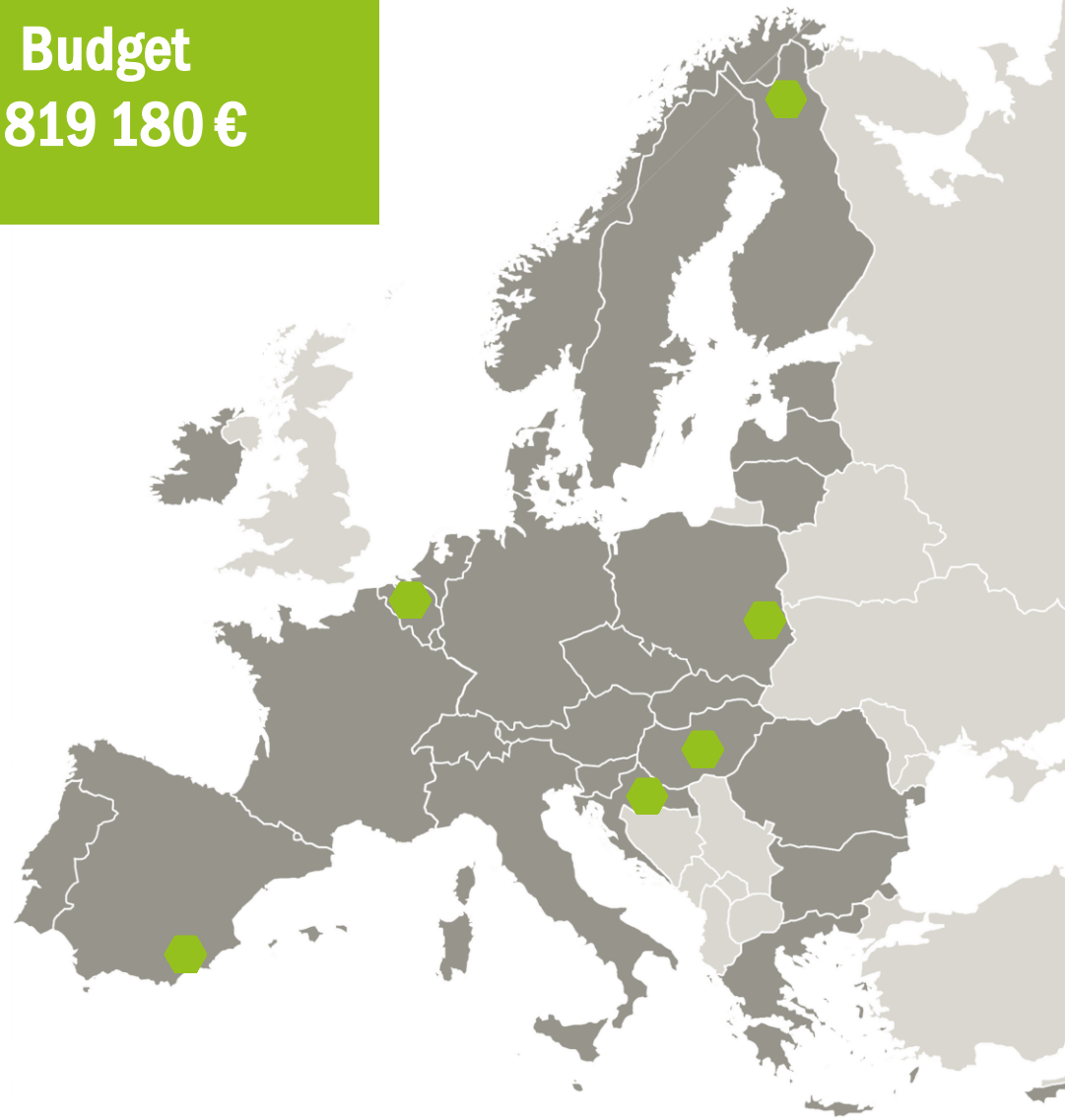
A célzott szakpolitikák javítása, a természet alapú megoldások ösztönzésében, támogatásában az alábbi területeken - **vízgazdálkodás, városi zöldterület**, **erdőgazdálkodás, mezőgazdaság**. Mindez pedig az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás biztosítása érdekében elsősorban a helyi beavatkozásokban érvényesüljön.

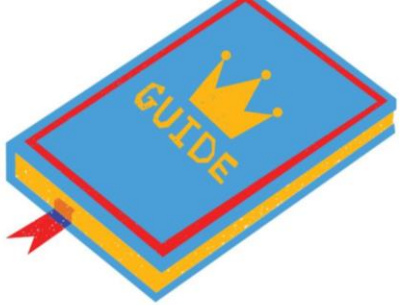
Partnerség

Budget
1 819 180 €

Belügyminisztérium (HU)
Flamand Megyei Ügynökség (BE)
Lappföldi Regionális Tanács (FL)
Rzeszowi Regionális Fejlesztési Ügynökség (PL)
Alicante Tartományi Tanácsa (ES)
Kutatás Fejlesztési Kompetencia Központ (HR)
BURST Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (HU)
Miniszterelnökség (HU)

Megvalósítás

I. Helyzetelemzés, európai jógyakorlatok gyűjtése, szakpolitikai eszközök elemzése

II. Érdekeltek bevonása, szemléletformálás és kompetencia fejlesztés útmutatók

III. A kiválasztott szakpolitikák fejlesztése, beavatkozások

Fő projektidőszak

Utánkövetés, projekt lezárása

A javított szakpolitikák monitoringja, a projekt lezárása

A projekt várható eredményei

- A jelenlegi szakpolitikai eszközök értékelése és összehasonlítása
- Az éghajlatváltozással szembeni sebezhetőség felmérése és a partnerországokban meglévő NBS alapú módszertani jó gyakorlatok feltérképezése
- Az NBS-beavatkozások végrehajtását támogató szakpolitikai környezet javítása

NbS

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó szakpolitikák és támogatási rendszerek javítása

Köszönöm a figyelmet!

Belügyminisztérium,
Önkormányzati Koordinációs Iroda
nbs4local@bm.gov.hu

Interreg Europe
Co-funded by the European Union
NBS4LOCAL

IKIR projekt bemutatása

BELÜGYMINISZTÉRIUM
Önkormányzati Államtitkárság

KÖFOP-2.3.1-VEKOP-16-2021-00002

„IKIR RENDSZER KITERJESZTÉSE ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSE” PROJEKT

ELŐADÓ: SZENDI NORBERT
HELYSZÍN: VISEGRÁD

IKIR
HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

AZ IKIR 1 ÉS IKIR 2 ELŐZMÉNYEI

A KÖFOP 2016. évre szóló éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1004/2016. (I.18.) Korm. határozat kiemelt projektként rögzítette a **KÖFOP - 2.3.1 -VEKOP-16-2016-00001** azonosító számú **„Helyi közszolgáltatás információs rendszer fejlesztése és bevezetése”** (továbbiakban: IKIR) nevű projektet.

2018. január végéig kialakításra került az IKIR üzemeltetését biztosító szoftver-és hardverkörnyezet. Ezzel párhuzamosan országosan több, mint **20 helyszínen került megszervezésre oktatás**. 2018. májusától az IKIR rendszer éles üzemben megkezdi működését.

2021.09.21-én megjelent a 1647/2021. (IX. 21.) Korm. határozat, egyes Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Programhoz tartozó projektek támogatásának növeléséről, ezzel megteremtve az IKIR rendszer továbbfejlesztésének, bővítésének lehetőségét. Így elindul a **KÖFOP-2.3.1-VEKOP-16-2021-00002 azonosító jelű, „IKIR rendszer kiterjesztése és továbbfejlesztése”** (továbbiakban: IKIR II.) című projekt.

2023.06.30-án befejeződnek a fejlesztések, így ezt követően az IKIR II. bővített
és új funkciókkal folytatja működését

REGISZTRÁCIÓ A RENDSZERHEZ

- Jelenleg az IKIR rendszerben közel **1300 önkormányzat** és több, mint **1900 felhasználó** rendelkezik érvényes regisztrációval.

<u>Regisztráció menete:</u>

1. Papír alapú és elektronikus regisztráció is szükséges.
2. Csak polgármester és, vagy jegyző indíthatja, mint első szintű felhasználó.
3. Az önkormányzati dolgozók, mint másodszintű felhasználók a polgármestertől és, vagy jegyzőtől kaphatnak hozzáférést.

AZ IKIR FŐBB, MEGLÉVŐ FUNKCIÓI

Elemzés modul

- **Standard riportok** megtekintése és **egyedi riportok** készítése
- Adatok összehasonlítása **települési és éves** bontásban
- Lehetőség **grafikus megjelenítésre**

Feladatellátási struktúra modul

- Feladatellátási struktúrák szakmai és pénzügyi **tervezésének, elemzésének és optimalizálásának** a segítése

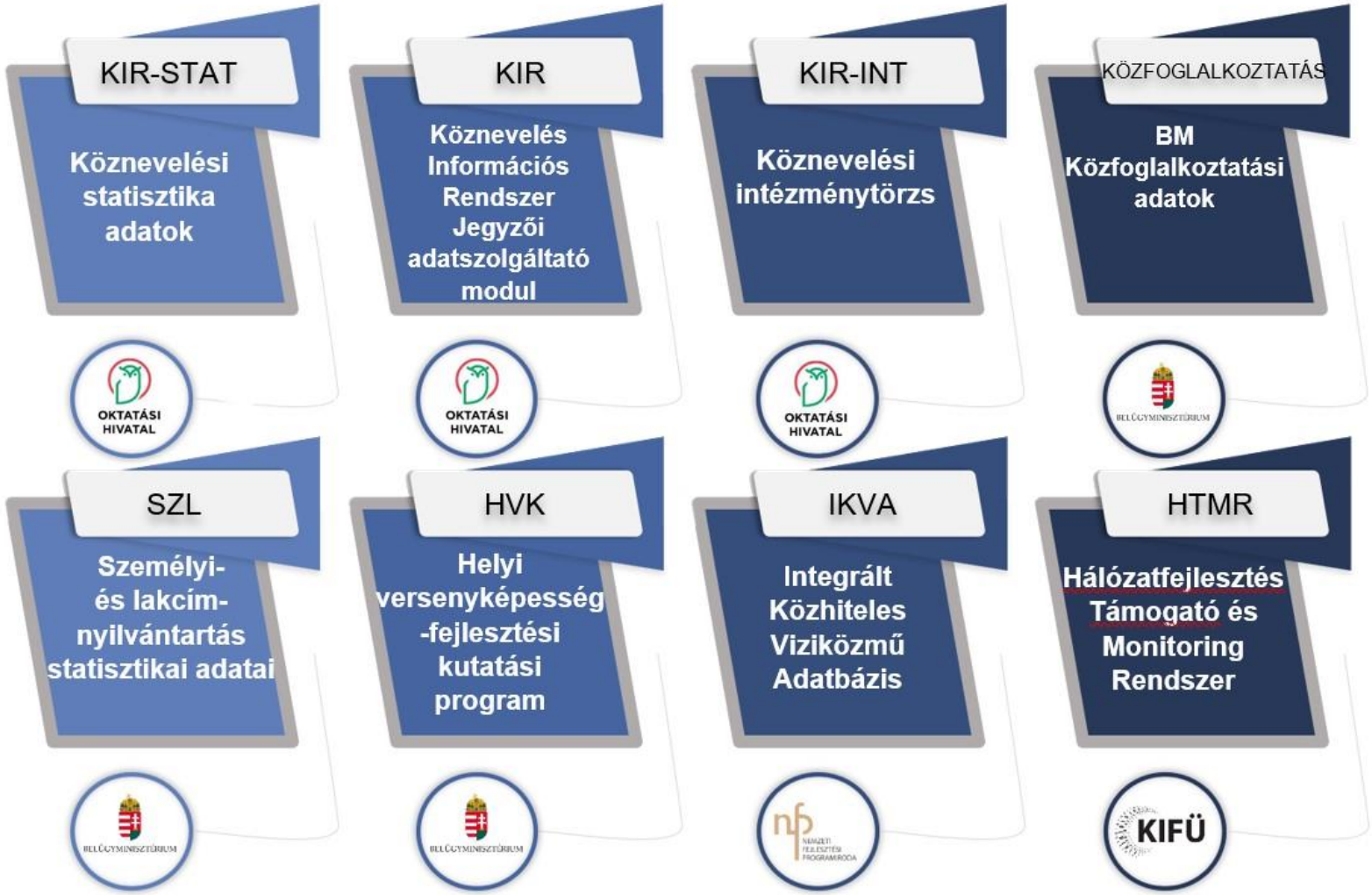
Elégedettségmérési modul

- **Kérdőív** készítése
- Beépített **kérdésbank és szabadon definiálható kérdések**

AZ IKIR MEGLÉVŐ SZAKRENDSZEREI

AZ IKIR MEGLÉVŐ SZAKRENDSZEREI

AZ IKIR 2 LEGFONTOSABB ÚJDONSÁGAI

- Regisztrált felhasználóink között megjelennek a **megyei önkormányzatok**
- **10 új szakrendszer** becsatlakoztatása
- **Önkormányzati törzsadattár** létrehozása
- **Állampolgári** felület kialakítása
- **Elemzési modul bővülése**
- Rendszer használatát segítő **oktató videók** létrehozása
- Elégedettségmérési modul átnevezése **„felmérések”** névre, valamint a felmérések kikerülhetnek a lakossági felületre

VÁRMEGYEI ÖNKORMÁNYZATOK

„A vármegye stratégiaalkotási, területfejlesztési fejlesztési -tervezési és koordinációs feladatainak segítése és a megalapozott döntéshozatal elősegítése”

- A vármegyei önkormányzatok **feladat és hatásköre** az elmúlt évtizedekben gyökeresen átalakult.
- Fő feladat lett a vármegyei szintű **stratégia alkotás**, **fejlesztési koncepciók**, programok elkészítése és koordinációs feladatok.
- Mindezt **összehangoltan** a települési önkormányzatokkal egyeztetve kell elvégezni.
- Információ kell a településekről és a települési szinten megvalósuló közszolgáltatásokról is.

VÁRMEGYEI ÖNKORMÁNYZATOK

A vármegyei önkormányzatok a települési önkormányzatokéval megegyező IKIR funkciókhoz férhetnek hozzá.

Elemzés modul: a megyei önkormányzatok feladatellátásának támogatásához releváns információkkal szolgálhat.

Felmérési modul: alkalmas lehet a megye lakosságának megszólítására, véleményének kikérésére közszolgáltatásokkal kapcsolatban és egyéb aktuális kérdésekben

10 ÚJ SZAKRENDSZER I.

Digitális Magyarország Ügynökség Zrt.

nyilvános elérésű vezeték nélküli internet-hozzáférési DJP, SZIP,EU4WIFI pontok

Nemzeti Egészség-biztosítási Alapkezelő

gyógyító-megelőző ellátásokra vonatkozó adatok

Kulturális és Innovációs Minisztérium

kulturális adatszolgáltatás adatai

Miniszter-elnökség

közigazgatási hatósági tevékenység statisztikai adatai

Miniszter-elnökség

támogatott projektek településre összesített pénzügyi adatai (EPTK)

10 ÚJ SZAKRENDSZER II.

Központi Statisztikai Hivatal

vállalkozás-demográfia

Belügy-minisztérium

részletes baleseti adatok

Magyar Államkincstár

államigazgatási hatáskörben nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások települési szintű adatai

Nemzeti Adó – és Vámhivatal

települési szinten összesített adózási adatok

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal

havi és éves energia-felhasználási adatok

AZ ÖNKORMÁNYZATI TÖRZSADATTÁR

Megteremti annak lehetőségét, hogy az
- az önkormányzatokról,
- a hivatalokról,
- a társulásokról,
- az önkormányzati vezető tisztségviselőkről

elemi törzsadatok legyenek naprakészen kezelhetők, **álljanak rendelkezésre.**

Önkormányzati törzsadattárból megtudható információk:
- Önkormányzati hivatal megnevezése
- Hivatal típusa
- Postacíme
- E-mail címe
- Telefonszáma
- Polgármester, jegyző neve

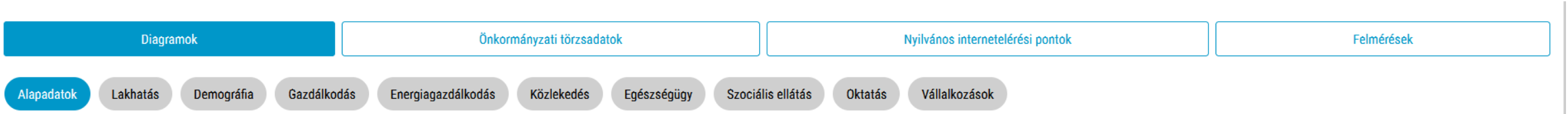
A LAKOSSÁGI FELÜLET

A lakossági felhasználók az IKIR többféle adatköréhez férhetnek hozzá könnyen értelmezhető grafikonok, illetve modulok segítségével.

<u>4 modul:</u>

1. Diagramok,
2. Önkormányzati törzsadatok,
3. Nyilvános internetelérési pontok,
4. Felmérések

Diagramok: 9 kategória + alapadatok

TARTÓZKODÁSI HELY

Az alábbi mezőben adja meg a jelenlegi lakóhelye / tartózkodása szerinti települést*, majd kattintson a Beállítás gombra!

Település választása...

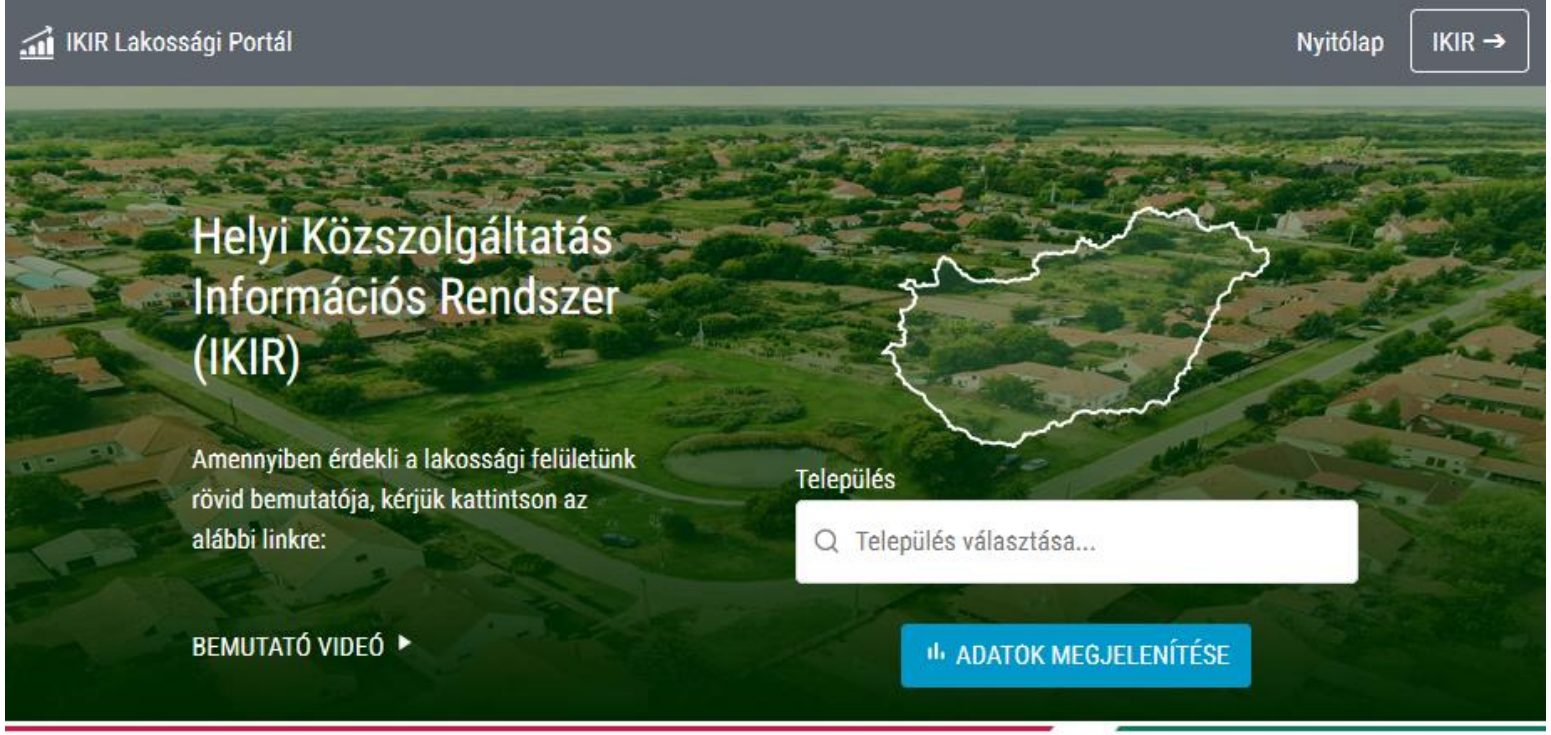
Beállítás

*A település nevét kezdje el beírni, néhány betű után a választólista folyamatosan szűkül, amikor megjelenik a kívánt település neve, arra kattintással a település kiválasztásra kerül.

• Magyarországi településről használva az IKIR-t, válassza ki az adott települést a legördülő listából!

• Amennyiben nem Magyarországról használja az IKIR-t, akkor a "Külföld" választandó.

• Ha nem kívánja megadni a jelenlegi települését, akkor a „Nem kívánom megadni" tétel választandó.

A Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer

Az IKIR 2018 májusától működik élesben, amely regisztrációhoz kötötten az önkormányzatok részére lett kifejlesztve, mint döntés előkészítést támogató rendszer. Ugyanakkor 2023-ban az IKIR továbbfejlesztése során kialakításra került ez a lakossági modul annak érdekében, hogy a magyar állampolgárok is hasznos információt kapjanak különböző közszolgáltatások kapcsán a lakóhelyükről vagy egy tetszőlegesen kiválasztott településről. A lakossági felületünk használata ingyenes, nincs szükség regisztrációra!

Szeged

Településválasztó OK

Itt választhat Magyarország települései közül.

Diagramok | Önkormányzati törzsadatok | Nyilvános internetelérési pontok | Felmérések

Alapadatok | Lakhatás | Demográfia | Gazdálkodás | Energiagazdálkodás | Közlekedés | Egészségügy | Szociális ellátás | Oktatás | Vállalkozások

SZEGED

JÁRÁS	VÁRMEGYE	POLGÁRMESTER	JEGYZŐ
Szegedi	Csongrád-Csanád	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat

TERÜLETE (2021)	ZÖLDTERÜLET (2021)	LAKOSSÁG SZÁMA (2021)	REGISZTRÁLT GAZDASÁGI SZERVEZETEK SZÁMA – GFO'14 (2021)

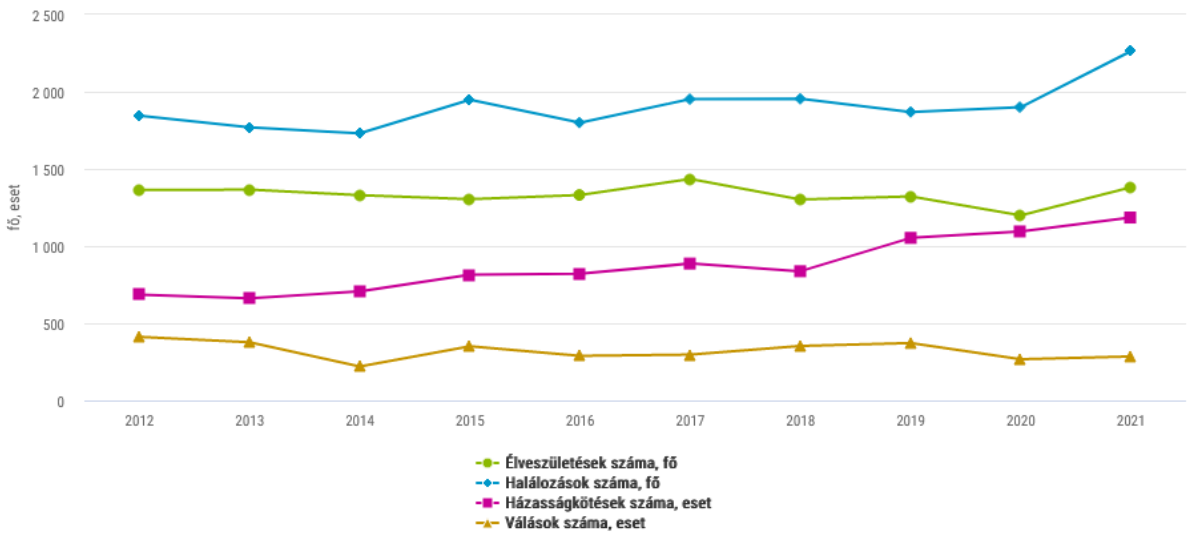
Szeged

Településválasztó OK

Itt választhat Magyarország települései közül.

Diagramok | Önkormányzati törzsadatok | Nyilvános internetelérési pontok | Felmérések

Alapadatok | Lakhatás | Demográfia | Gazdálkodás | Energiagazdálkodás | Közlekedés | Egészségügy | Szociális ellátás | Oktatás | Vállalkozások

Ez a diagram a Helyi közszolgáltatás információs rendszerrel készült.
Diagramkészítés időpontja: 2023.05.22 12:46

Magyarázat a diagramon látható adatokhoz (fogalmak, értelmezések):

Élveszületés: A magzat világrajövetele,amennyiben az az életnek valamilyen jelét (mint légzés vagy szívműködés, illetőleg köldökzsinór-pulzáció) adja, tekintet nélkül arra, hogy mennyi ideig volt az anya méhében és mennyi ideig élt. (Forrás: KSH)

Halálozás: Az élet minden jelének végleges elmúlása az élveszületés megtörténte után bármikor, azaz az életműködésnek a születés utáni megszűnése, a feléledés képessége nélkül. (Forrás: KSH)

Házasság: A hivatalosan eljáró anyakönyvvezető előtt - két tanú jelenlétében - kötött házasság (Forrás: KSH)

Válás: Jogerőre emelkedett bírói ítélettel felbontott vagy érvénytelenített házasság. Jogerőre az a házasságot felbontó vagy érvénytelenítő ítélet emelkedett, amely ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

Forrásrendszer:

T-STAR, BP-STAR - A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Településstatisztikai adatbázisrendszere (T-STAR), illetve a budapesti kerületek adatainak adatbázisa (BP-STAR). Az adattartalom éves frissítési gyakoriságú, a végleges adatok a tárgyévet követő hozzávetőleg másfél évvel később állnak elő és kerülnek átadásra az IKIR felé.

Legutolsó adatsor referenciadátuma: T-STAR, BP-STAR: 2023.01.01 00:01:01

AZ ELEMZÉS MODUL TOVÁBBFEJLESZTÉSE

Az IKIR **leggyakrabban használt funkciói** a **standard riportok**, amelyek a riport kiválasztása és lefuttatása esetén

- azonnali információkkal szolgálnak a településről,
- 10 új standard riporttal bővül a rendszer.

A standard riportokhoz hasonlóan elkészül a **beépített egyedi riportok tára**, amelyek

- előre elkészített, kiinduló riportok állnak rendelkezésre településről, járásról, megyéről,
- bővebb eszközkészlettel, funkcionalitással rendelkeznek,
- a riportok számának bővítésében a felhasználók segítségére lesz az IKIR Kompetencia Központ

ONLINE ELÉRHETŐ OKTATÓVIDEÓK

A megváltozott felhasználói igények, és a pandémiás helyzet egyaránt rávilágított arra, hogy az IKIR megismerése és használatának elsajátítása **online elérhető oktatóvideókkal** hatékonyabb lehet.

19 oktatóvideó segíti majd a felhasználókat.

Oktatóvideókra példák:

- IKIR regisztrációs folyamata,
- Általános használata a rendszernek,
- Standard riportok kezelése
- Egyedi riportok

…

+ 1 videó a lakossági felület használatának bemutatásáról

FELMÉRÉSEK

A felmérések kialakítása során lehetőség lesz:

- táblázat beillesztésére
- szöveges válaszokhoz numerikus értékek párosítására (pl.: 1 nagyon rossz… 5 nagyon jó)
- elágazások kezelésére (pl.: ugorjon át más kérdést amennyiben az egyikre a „nem” a válasz)

A felméréseket a lakossági felületen is közzé lehet tenni, hogy az állampolgárok is kitölthessék.

PÉLDA AZ IKIR HASZNÁLATÁRA

44. Vagyon elleni bűncselekmények

Pilisborosjenő mutatói idősorosan

Felhasználó: GYŐRI KATALIN

	Év				
Mutató	2016.	2017.	2019.	2020.	2021.
Lopás [darab] (T-STAR, BP-STAR)	8	7	4	6	2
Lopások közül személygépkocsi-lopás [darab] (T-STAR, BP-STAR)	n.a.	1	0	0	0
Csalás [darab] (T-STAR, BP-STAR)	4	1	0	2	2
Rablás [darab] (T-STAR, BP-STAR)	n.a.	0	0	0	0
Jármű önkényes elvétele [darab] (T-STAR, BP-STAR)	1	0	0	0	0
Rongálás [darab] (T-STAR, BP-STAR)	1	0	1	0	0
Sikkasztás [darab] (T-STAR, BP-STAR)	2	0	0	0	0

ÖSSZEFOGLALÓAN - AZ IKIR MEGLÉVŐ ÉS ÚJ MODULJAI

Elemzés modul

- **Standard riportok** megtekintése és **egyedi riportok** készítése
- Adatok összehasonlítása **települési és éves** bontásban
- Lehetőség **grafikus megjelenítésre**

Feladatellátási struktúra modul

- Feladatellátási struktúrák szakmai és pénzügyi **tervezésének, elemzésének és optimalizálásának** a segítése

Felmérési modul

- **Kérdőív** készítése
- Beépített **kérdésbank és szabadon definiálható kérdések**

Lakossági modul

- **Diagramok**
- **Önkormányzati törzsadatok**
- **Nyilvános internetelérési pontok**
- **Felmérések**

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!

ELÉRHETŐSÉGEINK:

IKIR@BM.GOV.HU

+ 36 1 441 15 39

WWW.IKIR.BM.GOV.HU

IKIR
HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE